

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА МИНЕРАЛНИ БАНИ 2014-2020г.

Август, 2014 година

СЪДЪРЖАНИЕ

I.	Въведение	7
ii.	Обща характеристика/ профил на общината	10
iii.	Състояние на местната икономика	12
1.	Основни показатели на предприятията от нефинансовия сектор.	12
2.	Отраслова структура на общинската икономика	15
3.	Селско и горско стопанство.....	16
4.	Туризм	22
5.	Общински дружества и предприятия в стопанската сфера.....	31
6.	Финансово състояние на община минерални бани	33
iv.	Развитие на социалната сфера и човешките ресурси	36
1.	Демографска структура	36
2.	Икономическа активност на населението и пазар на труда.....	51
3.	Образование	57
4.	Здравеопазване и социални услуги	62
5.	Култура, спортно-развлекателни съоръжения и условия за пълноценен отдих	64
v.	Селищна система, инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията.....	66
1.	Селищна система.....	66
2.	Водоснабдяване и канализация.....	67
3.	Транспортна инфраструктура	68
4.	Енергийна система и източници	69
5.	Телекомуникационни мрежи.....	72

vi.	Екологично състояние и рискове	72
1.	Отпадъци	73
2.	Водни ресурси.....	79
3.	Почви	80
4.	Защитени зони и територии	81
vii.	Административен капацитет.....	82
viii.	SWOT анализ	84
ix.	Визия	87
x.	Стратегия	88
xi.	Индикативна финансова таблица.....	95
xii.	Индикатори за наблюдение и оценка на плана	98
xiii.	Необходими действия по наблюдението, оценката и актуализацията на плана	99
xiv.	Описание на необходимите действия за прилагане принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност.....	104
1.	Общи положения.....	104
2.	Специфични разпоредби.....	106
xv.	Програма за реализация на опр.....	107
xvi.	Приложение 1: Индикатори за наблюдение на изпълнение на опр.....	108
xvii.	Приложение 2 - Таблици за отчитане на индикаторите за наблюдение и оценка на плана	125
xviii.	Приложение 3 – Програма за реализация на ОПР.....	128

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ВИК	Водоснабдяване и канализация
ДБФП	Договор за безвъзмездна финансова помощ
ДМА	Дълготрайни материални активи
ЗРР	Закона за регионално развитие
ЗУТ	Закон за управление на територията
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
ИФТ	Индикативна финансова таблица
КИЦ	Културен информационен център
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
МНЗ	Министерство на народното здраве
МСП	Малки и средни предприятия
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
НЕМ	Национална екологична мрежа
НКПР	Национална концепция за пространствено развитие
НОИ	Национален осигурителен институт
НПС	Неправителствен сектор
НСИ	Национален статистически институт
ОПДУ	Оперативна програма „Добро управление“
ОПР	Общинският план за развитие
ОПРСР	Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство“
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
ППЗРР	Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПТГС	Програма за трансгранично сътрудничество
ПТРС	Програма за трансрегионално сътрудничество
пудоос	Предприятие за управление на дейности за опазване на околната среда
СМР	Строително-монтажни работи
СОУ	Средно образователно училище
ТБО	Твърди битови отпадъци
ТИЦ	Туристически информационен център
ТСБ	Териториално статистическо бюро
ТСУ	Териториално и селищно устройство
ЦДГ	Целодневна детска градина
ЮЦР	Южен централен район

СПИСЪК НА ГРАФИКИТЕ

Графика 1: Вид насаждения за 2012г. в дка	17
Графика 2: Намаляване на населението между последните две преброявания през 2001г. и 2011г.....	37
Графика 3: Разпределение на населението в община Минерални бани според възрастта към 01.02.2011 г.....	41
Графика 4: Разпределение на населението в общинския център и останалите населени места според възрастта към 01.02.2011 г.....	42
Графика 5: Механично движение на населението на община Минерални бани за периода 2007-2012 г.....	46
Графика 6: Етническа структура на населението в област Хасково и община Минерални бани към 01.02.2011г.....	48
Графика 7: Население на 7 и повече навършени години в област Хасково и община Минерални бани по завършено образование	50

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1: Основни показатели на предприятията от нефинансовия сектор	13
Таблица 2: Основни показатели на предприятията от нефинансовия сектор според вида им	13
Таблица 3: Основни показатели за 2012г. по икономически дейности на предприятията от нефинансовия сектор.....	15
Таблица 4: Площи в дка, заети с основни култури на територията на община Минерални бани	18
Таблица 5: Фирми в сектор селско стопанство	19
Таблица 6: Културно- историческите паметници	25
Таблица 7: Основни показатели за общинските търговските дружества за периода 2007-2012 г.....	32

Таблица 8: Динамика на населението на община Минерални бани към 31 декември през 2007-2012 г.	38
Таблица 9: Категоризация на селата на територията на община Минерални бани в зависимост от броя на населението	40
Таблица 10: Разпределение на населението по възрастови групи и населени места към 01. 02.2011 г.	41
Таблица 11: Естествено движение на населението на Р България, област Хасково и община Минерални бани за периода 2007-2012 г.....	43
Таблица 12: Механично движение на населението на Р България, област Хасково и община Минерални бани за периода 2007-2012 г.....	45
Таблица 13: Етническа структура на населението по населени места на община Минерални бани.	49
Таблица 14: Заети лица в община Минерални бани към 2011 г. по отрасли	52
Таблица 15: Регистрирани безработни лица в периода 2008 – 2012г....	54
Таблица 16: Възрастова структура на безработните в община Минерални бани през 2007г., 2010 г. . и 2013г;	55
Таблица 17: Основни показатели за общинските училища и детските градини	58
Таблица 18: Напуснали ученици от общообразователните училища в община Минерални бани за периода 2007-2012 г.....	61
Таблица 19: Количества депонирани отпадъци	74
Таблица 20: Характеристики на язовирите – общинска собственост / с над 10 дка. площ /	79

СПИСЪК НА КАРТИТЕ

Карта 1: Гъстота на населението на Р България към 01.02. 2011 г.	39
Карта 2: Равнище на безработица – средногодишно за 2011 г.	54
Карта 3: Национална екологична мрежа.....	82

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Общинският план за развитие (ОПР) на община Минерални бани за периода 2014-2020 г. е разработен през август 2014г.

Общинския план за развитие на община Минерални бани представлява основният планов документ, дефиниращ целите и приоритетите за развитие на общината, както и действията за тяхното постигане в периода 2014 - 2020г.

При разработването на ОПР са следвани разпоредбите на Закона за регионално развитие¹ и Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие² (ППЗРР) и по-специално на чл. 13 и чл. 34, както и на Методическите указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012-2022), Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 (2014-2020), Областни стратегии за развитие (2014-2020) и Общински планове за развитие (2014-2020), одобрени през септември 2011 г. от министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Процесът на разработване включва следните етапи:

- Подготовка и набиране на информация – провеждане на работни срещи, идентифициране на източниците на информация, съответно лица и процедури за осигуряване на тази информация. Осигуряване на информация от официалните източници Национален статистически институт (НСИ), Териториално статистическо бюро (ТСБ) Минерални бани, общинска администрация;

---

¹ Обн., ДВ, бр. 50 от 30.05.2008 г., в сила от 31.08.2008 г., доп., бр. 47 от 23.06.2009 г., в сила от 23.06.2009 г., изм., бр. 82 от 16.10.2009 г., в сила от 16.10.2009 г., бр. 93 от 24.11.2009 г., в сила от 25.12.2009 г., изм. и доп., бр. 82 от 26.10.2012 г., в сила от 26.11.2012 г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г.

² Приет с ПМС № 216 от 2.09.2008 г., обн., ДВ, бр. 80 от 12.09.2008 г., в сила от 31.08.2008 г., изм., бр. 93 от 24.11.2009 г., в сила от 24.11.2009 г., бр. 5 от 19.01.2010 г.)

- Преглед на актуалните стратегически документи и местните секторни политики;

- Обработка и анализ – набраната първична информация е проверена за наличие на технически грешки или логически несъответствия, обработена, обобщена и анализирана; изготвени са таблици и диаграми. За да се осигури надеждно, актуално и полезно проследяване на съществуващите тенденции и настъпилите промени на територията при сравненията и анализа са използвани данни за периода от 2007 г. до 2012 г.;

- Изготвяне на актуализиран социално – икономически профил на база анализа на набраната информация;

- Идентифициране на силните и слаби страни, възможностите и заплахите (SWOT-анализ) пред устойчивото местно развитие;

- Разработване на стратегическата рамка за развитие на общината – формулиране на визия, цели и приоритети за развитие за общината в съответствие с националните цели и приоритети, заложи в Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г., Регионалния план за развитие на ЮЦР за периода 2014-2020 г., Областната стратегия за развитие на област Хасково за периода 2014-2020 г., както и целите и приоритетите на ЕС в областта на регионалната политика за програмния период 2014-2020 г. и целите на Стратегията “Европа 2020”;

- Разработване на Програма за изпълнение на плана с конкретни проекти, финансови ресурси и отговорни звена;

- Разработване на Индикативна финансова таблица, обобщаваща необходимите ресурси за изпълнение на плана;

- Разработване на система от индикатори за наблюдение на изпълнението на плана;

- Дефиниране на необходимите действия по наблюдение, оценка и актуализация на плана;

- Консултиране със заинтересованите страни - Възложителя, с населението и с членовете на Общинския съвет;

ОПР е съобразен със следните документи:

- 1) Национална стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012-2022 г., приета с Решение на Министерски съвет № 696/24.08.2012 г.;
- 2) Регионален план за развитие на ЮЦР за периода 2014г.-2020г., приет с Решение на МС № 462 / 01.08.2013 г.;
- 3) Областна стратегия за развитие на област Хасково за периода 2014 - 2020 г.;
- 4) Проект на Програма за развитие на селските райони 2014-2020г.“;
- 5) Проект на Оперативна програма „Добро управление 2014-2020г.“;
- 6) Проект на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2014-2020г.“;
- 7) Проект на Оперативна програма „Образование и наука за интелигентен растеж 2014-2020г.“;
- 8) Проект на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност 2014-2020г.“;
- 9) Вътрешни правила за мониторинг контрол и последваща оценка при изпълнението на политики от община Минерални бани;
- 10) Стратегия за развитие на туризма в община Минерални бани в периода 2014 – 2020г.;
- 11) Стратегия за управление и разпореждане с имоти общинска собственост - /с период 2012-2015г./;
- 12) Стратегия за развитие на социалните услуги на територията на община Минерални бани - /2011-2015г./;
- 13) План за действие на община Минерални бани в изпълнение на областната стратегия за интегриране на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация – 2012-2020г.;
- 14) Годишни програми за развитие на читалищната дейност на територията на община Минерални бани;
- 15) Програма за управление на отпадъци на община Минерални бани /2014-2020г./;
- 16) План за действие за устойчива енергия в община Минерални бани /2013–2020 г./.

II. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА/ ПРОФИЛ НА ОБЩИНАТА

Община Минерални бани се намира в най-западната централна част на област Хасково. Тя е разположена върху територия от 214 666 дка в хълмистата северна част на Източните Родопи. Тя заема 4% от територията на Хасковска област.

Общината граничи:

- на североизток - с община Димитровград;
- на изток - с община Хасково;
- на юг – с област Кърджали;
- на запад – с област Пловдив.

В общината има 12 населени места /села/ - Минерални бани, Брястово, Сусам, Татарево, Спахиево, Сираково, Сърница, Караманци, Колец, Боян Ботево, Ангел войвода и Винево.

Релефът на община Минерални бани е пределно хълмист. Само в северозападната част на общината, в района на селата Сусам и Татарево е хълмисто-равнинен. На юг обширната територия на общината е заета от ниските разположения на Източните Родопи, където се намира връх Аида с 860 м.н.в. Средната надморска височина е 273 м.н.в., вертикалното разчленение е 85 м., а хоризонталното – 1,8 м/км².

Община Минерални бани попада в района на Източнородопските речни долини, в Южнобългарската климатична подобласт. Характеризира се със смекчен континентален климат - мека и топла зима. Честите затопляния под въздействието на средиземноморския въздух обуславят късния период на задържане на снежната покривка. Лятото е сравнително

горещо. Пролетта настъпва рано и е по-хладна от есента. Средната годишна температура варира от 12,6 до 13,50С. Главният валежен максимум е през декември, когато падат 11-13% от валежите, а главният минимум е през летните месеци – от юни до август. Средните годишни валежни суми варират от 560 до 620 мм. за отделните части на общината.

Климатичният потенциал като цяло благоприятства за развитието на различна стопанска дейност. Той оказва благоприятно въздействие за развитието на селското стопанство особено по отношение на тютюнопроизводството и лозарството.

Големите пространства от Източнородопските планински области са покрити с бедни почви и са обезлесени. Изградени от неустойчиви вулканични скали, те се характеризират с интензивно протичащи ерозионни процеси. Географските условия, съчетани с характерните за тях почви, предопределят твърде бедния вид състав на селскостопанските култури – главно тютюн, лозя и памук.

Най-ценният воден ресурс на общината са топлите минерални извори. Общинският център Минерални бани е известен с лечебните свойства на минералната си вода от епохата на римляните. Още тогава термите привличали хората с целебния си ефект за болестите на Бюржер и Рейно, ревматични, периферносъдови, гинекологични, опорно-двигателни и други заболявания. Минералната вода е хипертермална – 580С и уникална по своя химичен състав. Тя извира от 14 извора с дебит 1500 л/мин и се характеризира като сулфатно-натриева, калциева и флуорна. С това минералната вода по значимост се нарежда до най-известните лечебни води в България и Европа.

Освен минералните извори, в общината има 198 язовира, които се използват най-вече за напояване. През общинския център Минерални бани

преминава р. Банска, която на излизане от населеното място се влива в Сусамската река.

Землището на общината е бедно на полезни изкопаеми. Край с. Спахиево има разкрити находища на полиметални руди с добро процентно съдържание на редки метали – злато и сребро.

Фундаменталните геоложки изследвания дават основание да се предполага, че в землището на общината има и други находища на полиметални руди, които трябва да бъдат проучени.

III. СЪСТОЯНИЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА

1. ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА ОТ НЕФИНАНСОВИЯ СЕКТОР

Броят на предприятията в нефинансовия сектор на територията на общината през 2012 година е 195, което е с 103 % повече в сравнение с 2007 година. Тенденцията, която се наблюдава във времето е на постоянно увеличаване. Подобна е и тенденцията при другите основни икономически показатели. Изключения са регистрирани в периода 2009-2010г. в някои от показателите, изразяващи се в спад. Случващото се в икономиката на национално и международно ниво оказва, макар и незначително влияние върху общинската икономика – в резултат от икономическата криза се свива производството в периода 2008-2010г., а започналото оживление в икономиката и подобряването на икономическите показатели за страната след това е една от причините за установяване на тенденция на подобряване на показателите.

Таблица 1: Основни показатели на предприятията от нефинансовия сектор
Източник: ТСБ Минерални бани, 2014г.

Година	Брой		Хиляди лева			
	Предприятия	Заети лица	Произведена продукция	Приходи от дейността	Разходи за дейността	ДМА
2008	111	528	11817	15234	12847	9840
2009	146	593	12935	16954	15689	10539
2010	151	575	10554	15281	15102	11170
2011	169	605	11209	28400	27599	12249
2012	195	550	11025	34168	32482	13458

Наложилата се трайна тенденция на повишаване на дълготрайните материални активи (ДМА) в периода 2008-2012 г. е показател за разширяване на дейността и технологично обновяване на предприятията.

Таблица 2: Основни показатели на предприятията от нефинансовия сектор според вида им
Източник: ТБС Хасково, 2014г.
Брой предприятия

Вид предприятие	2007г.	2008г.	2009г.	2010г.	2011г.	2012г.
Микро до 9 заети	85	95	133	139	158	185
Малки от 10 до 49	11	15	-	11	10	10
Средни от 50 до 249						
Големи над 250						

Заети лица в брой

Вид предприятие	2007г.	2008г.	2009г.	2010г.	2011г.	2012г.
Микро до 9 заети	179	205	320	329	379	369
Малки от 10 до 49	192	266	-	191	172	181
Средни от 50 до 249						
Големи над 250						

Преобладаващият брой от предприятията в община Минерални бани са микро предприятия, като съответно през 2012г. броят на зетите лица в тях е 369 души срещу 181 души, заети в малки предприятия. На територията на общината няма средни и големи предприятия.

За разглеждания период 2007-2012г. броят на микро предприятия нараства от 85 на 185. Броят на малките предприятия след еднократно увеличаване от 11 на 15, трайно намалява на 10. Вероятната причина е преминаването им в по-долната категория на микро предприятия или закриването им.

Аналогична тенденция се наблюдава по отношение на броя на зетите лица.

2. ОТРАСЛОВА СТРУКТУРА НА ОБЩИНСКАТА ИКОНОМИКА

Таблица 3: Основни показатели за 2012г. по икономически дейности на предприятията от нефинансовия сектор
Източник: ТБС Хасково, 2014г.

Икономически дейности (А21)	Предприятия	Заети лица	Произведена продукция	Приходи от дейността	Разходи за дейността	Печалба	ДМА
	Брой		Хиляди лева				
Общо	195	550	11,025	34,168	32,482	1,919	13,458
Селско, горско и рибно стопанство	26	39	2,626	3,090	2,190	877	2,639
Добивна промишленост	..	..			..		
Преработваща промишленост	36	191	1,107	1,185	1,018	183	136
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	6	5	1,637	1,661	1,559	134	3,690
Строителство	5	53	2,621	2,833	2,693	137	443
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	69	117	1,140	23,127	22,776	409	609
Транспорт, складиране и пощи	6	10	351	370	367	12	219
Хотелиерство и ресторантьорство	27	103	1,245	1,595	1,635	101	5,260
Създаване и разпространение на информация..	..	..	..	..	..	..	
Операции с недвижими имоти	..	..	..	..	..		..
Професионални дейности и научни изслед.	..	..	..	..	..	..	..
Административни и спомагателни дейности	4	3	..	..	40	..	..
Хуманно здравеопазване и социална работа	4	7	95	95	65	30	..
Култура, спорт и развлечения	..	..	..	..		..	
Други дейности	5	16	114	117	91	..	..

От общия брой на работещите предприятия през 2012 година, най-голям е дялът на тези, развиващи дейност в сектор "Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети" – 35.38%, следвани от "Преработваща промишленост" (18.46%), „Хотелиерство и ресторантьорство" (13.84%).

Силен отрасъл на преработващата промишленост е производството на текстил и облекло. На територията работят 28 шивашки цеха. Продукцията е предназначена за вътрешния пазар, за Македония и Турция. Голяма част от тях произвеждат на ишлема с добро качество. Шие се предимно спално бельо, конфекция, трикотажни изделия.

За периода 2008-2012г. най-значителен ръст в броя на предприятия е регистриран в сектор „Селско, горско и рибно стопанство“, следван от сектор „Хотелиерство и ресторантьорство“.

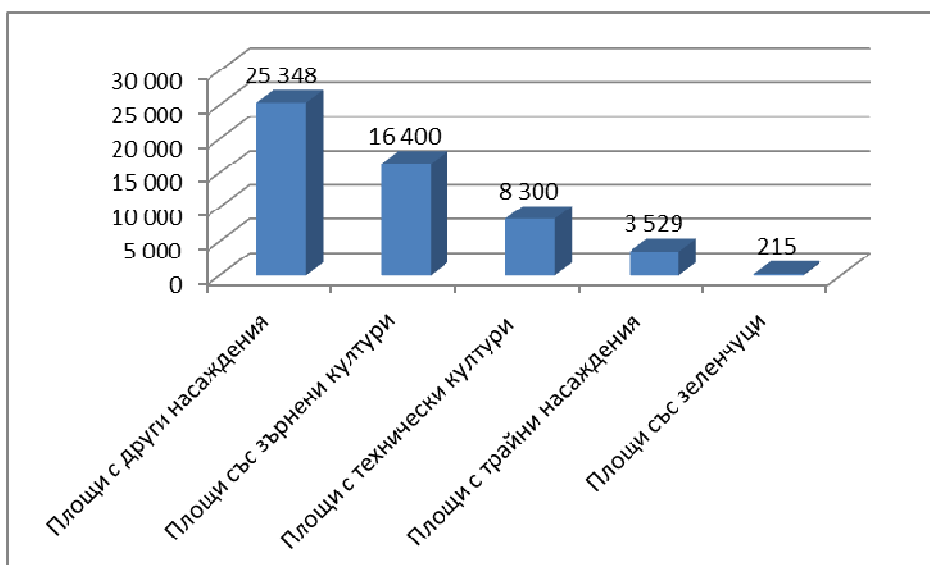
По данни на общинската администрация, водещите фирми-инвеститори в община Минерални бани са:

- Фирма „Топликос“ ООД с реализирани инвестиции от 6 000 000 лева в сферата на туризма;
- Фирма „Зенит 2005“ ООД с реализирани инвестиции от 4 000 000 лева в сферата на строителството;
- Фирма „Чинарите-2001“ ООД с реализирани инвестиции от 2 100 000 лева в сферата на хотелиерството;
- Фирма „Гу-Траки“ ООД с реализирани инвестиции от 900 000 лева в сферата на хотелиерството;
- Фирма „Йонико-термал“ ООД с реализирани инвестиции от 800 000 лева в сферата на хотелиерството.

3. СЕЛСКО И ГОРСКО СТОПАНСТВО

От общо 169 110 дка селскостопански територии, наличната обработваема земя в общината е едва 53 792 дка (32%).

*Графика 1: Вид насаждения за 2012г. в дка
Източник: Община Минерални бани, 2014г.*

Основните земеделски култури са зърнено-фуражните, лозовите насаждения и техническите култури. Общината е известна с най-високите си средни добиви от винени лозя 400 кг. от дка. Все повече се развива и оранжерийното производство на зеленчуци. В с. Минерални бани има оранжерия разположена на площ от 20 дка. за отглеждане на зеленчуци /домати, краставици, марули и др./, като за отопление на оранжерията се използва минералната вода.

В землището на с. Брястово има създаден масив в който се отглеждат череши. В землището на с. Спахиево се отглеждат круши, праскови, кайсии и ябълки.

Голям проблем в общината е липсата на напоителна техника и инвентар, което пречи за изграждане на ефективен и конкурентоспособен пазарен сектор.

Видно от таблица 4 в общината се произвежда основно пшеница, слънчоглед, тютюн и грозде.

Таблица 4: Площи в дка, заети с основни култури на територията на
община Минерални бани
Източник: Община Минерални бани, 2014г.

Култури	2007	2008	2009	2010	2011	2012
пшеница	1720 0	1540 0	1635 0	1797 0	2150 0	1570 0
ечемик	-	600	1130	1130	1950	500
тритикале	-	-	-	-	-	-
овес	-	-	-	-	-	-
сорго	-	-	-	-	-	-
слънчогле д	3400	7150	3800	3900	7200	5400
царевица	400	800	2000	1800	700	450
пипер	65	90	200	170	100	50
домати	40	40	-	-	-	-
картофи	-	-	-	-	-	-
дини	-	6	-	-	-	-
тютюн	3500	4100	4100	4050	4000	2500
ябълки	48	48	48	48	48	48
праскови	67	67	67	67	67	67
череша	72	72	72	72	72	72
круши	67	67	67	67	67	67
сливи	-	-	-	-	-	-
кайсии	48	48	48	48	48	48
лозя	2365	2365	2795	2795	2795	2795

Култури	2007	2008	2009	2010	2011	2012
винени						
лозя десертни	195	195	195	195	195	195

Селскостопанското производство в общината се осъществява от регистрирани земеделски производители по Наредба №3/29.01.1999 г., които могат да бъдат арендатори, наематели, кооперации и ползватели на земеделска земя. Към месец декември 2012 г. в общината има 430 регистрирани земеделски производители. В периода 2009-2011 г. броят на регистрираните земеделски производители намалява, най-вероятно следствие от уедряване на площите за ползване.

В таблицата по-долу са представени фирмите, упражняващи дейност в сектор селско стопанство.

Таблица 5: Фирми в сектор селско стопанство
Източник: Община Минерални бани, 2014г.

Фирма	Населено място	Предмет на дейност
"Аида фрут"	с.Брястово с.Спахиево	овощарство
БЕМ ООД	с.Спахиево	говедовъдство
ЕТ "Дани – М – Д. Николов"	с. Сусам	птицевъдство
"Хетман – АТ" ООД	с. Брястово с. Сираково с. Татарево	зърнопроизводство
ЕТ "Грай – Андонов – Р. Ангелова"	с. Татарево	птицевъдство
ЕТ "Армира – 90" – Н. Георгиев	с. Сусам	рибовъдство

Фирма	Населено място	Предмет на дейност
ЗКПУ "Родопи"	с. Татарево	зърнопроизводство
"Екофрут" ООД	с. Татарево	зърнопроизводство
"Емре" ООД	с. Караманци с. Колец с. Сърница	зърнопроизводство
"ЛПЗ Агро" ЕООД "Агрозоо – Инвест" ООД	с. Татарево с. Спахиево	Зърнопроизводство зърнопроизводство
"Ивком Трейд" ЕООД	с. Сусам	лозарство
"Нуклеусна база" ЕООД	с. Сусам	лозарство
ЕТ "Рами – Рамадан Рамадан"	с. Сираково	говедовъдство
"М- Агро" ЕООД	с. Брястово	говедовъдство
"Еко зем А" ЕООД	с. Сираково	производство на билки
"ММ Тобако" ООД	с. Сираково	тютюнопроизводство
ЕТ "Даяна – Д. Бояджиева"	с. Мин. бани	оранжерийно зеленчукопроизводство
"Профит Икономикс" ЕООД	с. Татарево	зеленчукопроизводство
"Клас 95" ООД	с. Татарево с. Брястово с. Сираково с. Спахиево	зърнопроизводство

От селскостопанските животни в общината се отглеждат: говеда, овце, кози, свине, птици и пчелни семейства. Те се намират в личните стопанства, като продукцията се използва за самозадоволяване на нуждите на съответните домакинства. Тази тенденция е особено валидна за свиневъдството. Говедовъдството в община е застъпено в равнинната част

в селата Сусам, Татарево, Сираково, Минерални бани. Производството на всички видове животински продукти е намаляло през периода 2011-2012г. Основната причина за намаляването на броя на отглежданите животни са изискванията за модернизация на съществуващите съоръжения и оборудване на фермите за достигане на минималните изисквания на Директива 1999/74/ЕО за защита и хуманно отношение при отглеждането на животните. За много от стопаните тези изисквания са непосилни и в крайна сметка се достига до драстичното намаляване на броя на отглежданите животни.

От месните продукти с най-висок относителен дял е месото от едър рогат добитък. В най-големи количество се произвежда краве мляко - 4600 хиляди литра. Неговото производство е нараснало почти два пъти в сравнение с 2001г. , когато е било 2351 хиляди литра. Един от основните проблеми, с които животновъдите се сблъскват е факта, че вътрешния пазар на животински продукти е нестабилен, а външният поставя множество изисквания, на които повечето от тях трудно могат да отговорят. Проблемите при развитието на животновъдството са: ниски изкупни цени, високи цени на концентрирани фуражи, липса на осигурени пазари, липса на маркетингова политика, липса на достатъчно средства за насърчаване на производството и защита на интересите на производителите, трудности при взимане на кредити.

Общата площ на горския фонд на общината е 89 021 дка. Най-големия собственик на гори е общината, която притежава 80 290 дка.

Естествената растителност е представена от следните дървесни видове: благун, зимен дъб, космат дъб, цер, клен, мъждрян, габър, бук. От храстите са разпространени драка, келяв габър, глог, шипка, къпини.

От създадените по изкуствен начин култури най-разпространени са черния и белия бор и акацията. По-рядко са използвани кедри, дъбове, шестил, бреза и др.

На територията на горскостопански участък "Минерални бани" не се наблюдават масово активни ерозионни процеси, поради предимно равнинния терен, слабите валежи и спокойните водни течения. На места в по-стръмните райони, на стръмни главно западни и северозападни склонове, при малка пълнота на дървостойките се е развила площна ерозия, а по някои дерета и равнинна ерозия.

Горското стопанство е печеливш отрасъл. Отрасълът създава заетост и поминък на част от населението, като предлага работни места за постоянни, сезонни и временни работници. От значение за населението са и страничните възможности за използване на гората, които носят допълнително доходи.

От страничните ползвания на гората най-важно място заема пашата на добитък в горите. От поляните от горския фонд се добива сено. На територията на горскостопански участък има сравнително добри условия за събиране на диворастящи гъби и билки от жълт кантарион, подбел, лайка, мащерка, риган, цвят от бяз, глог и др. От естествено разпространените шипка, глог, дрян, калина и други може да се събират диворастящи горски плодове.

4. Туризъм

Природни туристически ресурси

Най-ценният природен ресурс в община Минерални бани е минералната вода.

Тя блика от 14 извора с температура 54,1 – 59,2 °С. Характеризира се като хипертермална, сулфатно – натриева и калциева, с минерализация около 1550–1630 мг/л, леко радонова – 32 до 53 емана, силициева – 54 мг/л, съдържание на флуор – 3,9 мг/л и неутрална реакция. От това става ясно, че минералната вода има твърде богата медикобалнеологична характеристика, като всеки от нейните физико – химични показатели има съответното по-силно или по-слабо изразено физиологотерапевтично действие, а цялата им резултатна ефективност определя и възможностите за лечение, профилактика и СПА процедури.

Изворите са локализирани в 4 групи, отстоящи до 50 м. една от друга, в зона с ширина около 20м. Минералните води извират от пукнатини от терциерен ефузивен масив, образуван в края на палеогена във връзка с вулканичната дейност, настъпила по това време в района на Източните Родопи. Водата идва от дълбочина 150 – 200 м. Ефузивните скали с повишена разтворимост и съдържание на сулфидни минерали, които могат да се окисляват, дават отражение на химическия състав на водата.

Общият дебит на изворите в 17 каптажа е над 1500 л/м. Каптирането на изворите е извършено през 1937 г. , когато е построена и обществената баня с минерална вода. Поради уникалните лечебни свойства и химичен състав на минералната вода , през 1952 г., със заповед на МНЗ , курортът в Хасковски минерални бани е обявен за национален курорт. Той е профилиран най-вече за лечение на облитериращи заболявания на периферните артерии, заболявания на периферната нервна система и на опорно-двигателния апарат.

С Решение № 96/09.03.2011г. на министъра на околната среда и водите община Минерални бани придобива право на безвъзмездно управление и ползване на находище за минерална вода „Хасковски

минерални бани", изключителна държавна собственост № 92 от Приложение № 2 на Закона за водите.

В момента водолечение и възможност за ползване на минералната вода има в изградените басейни към два частни семейни хотела, в балнеохотел „Изворите“ и в три звездния хотелски комплекс „България“.

В община Минерални бани се намират следните седем защитени територии: защитена местност „ Аида“, поддържан резерват „Борака“, природна забележителност „Дикилиташ“, природна забележителност "Находище на момина сълза и божур", природна забележителност "Огледната скала", природна забележителност "Орлова скала", природна забележителност "Побития камък".

Антропогенни туристически ресурси

Територията на община Минерални бани е била заселена от най-дълбока древност. Идентифицирани са множество културно-исторически ценности, предимно с местно значение. Те са от различни епохи и са разпръснати из територията на общината. По-значимите са праисторическата крепост от времето на траките "Голямото Градище", крепостта "Свети Дух", калето Сърница - стени на тракийска, късноантична и средновековна крепост със сигнална кула, стъпката, шарапаните (винарски камък "Шарап таш"), тракийски култово-погребален комплекс от ранножелязната епоха, крепост вр. Купена / Върга / Латницата, тракийска крепост на вр. "Орлови скали", трапецовидни скалноизсечени ниши по Улудере /река Харманлийска/.

Таблицата по-долу представя изчерпателен списък на културно-историческите паметници на територията на община Минерални бани:

Таблица 6: Културно- историческите паметници
Източник: Община Минерални бани, 2014г.

Обект	Населено място	Вид	Значение
Църква "Св. Николай"	с.Сърница	худож.	местно
Къща на дядо Яню Петров		архитек	местно
Скални ниши, м. Наредените камъни		археол.	местно
Скални ниши, м. Побит камък		археол.	местно
Скални ниши, м. Сойката		археол.	местно
Скални ниши, м. Орлови скали		археол.	местно
Скални ниши, м. Каракая		археол.	местно
Крепост от желязната епоха, м. Калето		археол.	местно
Крепост от новожелязната епоха, м. Орлови скали		археол.	местно
Скална винарна - шарапана, м. Бейбозалък		археол.	местно
Средновековна крепост, м. Купена		археол.	
Средновековен некропол, м. Гешовица		археол.	местно
Късноантична и средновековна крепост	с.Татарево	археол.	местно
Селище от ранновизантийската епоха и средновековието, м. Лозята		археол.	местно
Средновековна църква, м. Хисаря		археол.	местно
Тракийска зидана гробница, м. Хисаря		археол.	местно
Могилен некропол на югоизток от		археол.	местно

Обект	Населено място	Вид	Значение
селото			
Крепост от ранновизантийската епоха и средновековието, м. Хисаря	с.Караманци	археол.	местно
Селище от римската и ранновизантийската епоха на изток от селото		археол.	местно
Историческа местност вр. Аида	с.Минерални бани	истор.	местно
Ист. място - скала "Ай каас" и пещера под нея от хайдушкото движение		истор.	местно
Историческо място, м. Тирфилика от хайдушкото движение		истор.	местно
Останки от крепост, м. Св. Дух		археол.	
Винарски камък "Шарап таш", м. Каракая		археол.	местно
Винарски камък "Шарап таш", м. Гарваница		археол.	местно
Винарски камък "Шарап таш", м. Пожарището		археол.	местно
Винарски камък "Шарап таш", м. Аврамов камък		археол.	местно
Праисторическо селище, м. Банска река		археол.	местно
Селище от желязната епоха на левия бряг на р. Банска		археол.	местно
Надгробна могила на левия бряг на р. Банска		археол.	местно
Антично и средновековно селище в		археол.	местно

Обект	Населено място	Вид	Значение
селото и северно от него			
Крепост от желязната епоха, м. Асара	с.Сираково	археол.	местно
Надгробна могила в селото до кметството		археол.	местно
Раннохристиянска църква, м. Егрек дере	с.Спахиево	археол.	местно
Антично и средновековно селище, м. Бейското		археол.	местно
Средновековен некропол, м. Бейското		археол.	местно
Църква "Св. Атанасий"	с.Сусам	худ.	местно
Праисторическо селище северно от селото		археол.	местно
Надгробна могила, м. Могилата		археол.	местно
Селище от римската епоха, м. Пърженка		археол.	местно
Могилен некропол, м. Пърженка		археол.	местно
Основи на стара църква, м. Таушантепе		археол.	местно
Скална гробница, м. Хисаря	с.Ангел войвода	археол.	местно
Скален жертвеник, м. Хисаря		археол.	местно
Скален диск, м. Хисаря		археол.	местно
Скални ниши, м. Хисаря		археол.	местно
Скална винарна, м. Хисаря		археол.	местно
Крепост от ранновизантийската епоха, м. Хисаря		археол.	местно
Тракийска крепост, м. Градището	с.Брястово	археол.	местно

Обект	Населено място	Вид	Значение
Останки от църква, м. Градището		археол.	местно
Средновековен некропол, м. Юртовете		археол.	местно
Средновековно селище, м. Анатемата		археол.	местно

Средства за подслон, места за настаняване и туристически хижи

По данни от общинската администрация (май 2014г.), на територията на община Минерални бани са регистрирани общо 28 обекта /една, две и три звезди/, с общ капацитет 510 легла, разпределени както следва:

- три хотела в село Минерални бани с категория „три звезди“ с капацитет от 158 легла;
- седем хотела и частни квартири/къщи за гости в село Минерални бани с категория „две звезди“ с капацитет от 93 легла;
- 14 хотела и частни квартири/къщи за гости в село Минерални бани с категория „една звезда“ с капацитет от 197 легла;
- три къщи за гости в село Брястово с капацитет от 23 легла;
- хижа „Аида“ разположена на връх „Аида“ с капацитет от 39 легла.

В село Минерални бани се изграждат 5 къщи за гости с финансиране, осигурено по ПРСР.

ВДФЗ са представени проектни предложения за изграждането на още 8 къщи в село Минерални бани и 7 къщи в с. Брястово. Финансовият източник е ПРСР.

Отделно от това в с. Брястово с частни средства се строят 3 къщи за гости във възрожденски стил.

Довършителни строително-монтажни дейности се извършват на хотел „Божур“, който ще работи като база за балнеолечение на НОИ с капацитет от 140 легла. Възложител на обекта е МТСП.

„Неохим“ АД е възложител на довършителните СМР на хотел „Здравец“, който ще бъде с категория „пет звезди“ и с капацитет от 150 легла.

Общинската администрация е придобила собственост върху сградата на бившата педагогическа гимназия в село Минерални бани. Целта е сградата да се преустрои и използва за рехабилитация и възстановяване.

Експониране на туристическите атракции

В момента на територията на общината се изпълняват следните проекти, чиято цел е експониране на местното природно и културно богатство:

- изграждане на туристическа атракция на закрито "Терариум", която ще експонира местните влечуги и земноводни;

- изграждане на туристическа атракция на открито "Чифте баня", намираща се непосредствено до минералния извор и ще бъде реплика на старата Чифте баня. По своята същност представлява водна атракция, пресъздаваща поверие, свързано с лековитите свойства на минералната вода;

- изграждане на шест туристически еко пътеки, които ще експонират природното и културно наследство и по-специално „Голямо градище“(крепост и шарапана); „Гарваница“(светилище, шарапана); „Ангелов камък“ (шарапани); „Пожарището“ (шарапани); „Тантибунар“ (рудник); „Айкаас“ (пещери, рудник); Градището“ (крепост, пещера); Каракая „Черен камък“ (скални ниши); „Орлови скали“ (крепост, светилище, скални сърца, скални ниши, рудник, пещери); „Купена“ (крепост, шарапана); „Побит камък“ (скални ниши); „Сечището“ (скални винарни); „Наредените камъни“ (скални ниши); „Улу Деро“ (скални ниши), Алтън тепе „Хисаря“ (крепост, светилище, шарапана, скални ниши).

Предвидени са указателни табели, места за отдих, спортни уреди. Финансирането е по ПРСР.

В партньорство с общините Маджарово, Стамболово, Джебел, Кирково, Крумовград и Черноочене е разработено проектно предложение за социализация на археологическите недвижими културни ценности и експонирането им чрез интерактивни технологии. Предвидено е обособяване на съществуваща хижа, общинска собственост в КИЦ. Центърът се намира в село Брястово. В него ще има макети на мегалитните паметници от района, а също и виртуална изложба на последните. Източникът на финансиране е Програма БГ08 „Културно наследство и съвременни изкуства“, съфинансира от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство.

Информационно обслужване и реклама

Към момента на територията на общината няма действащ туристически информационен център. Изградения с финансиране от предприєдинителните фондове ТИЦ към крепостта „Свети Дух“ в с. Минерални бани не работи.

Проектът, представен за финансиране по Програма БГ08 „Културно наследство и съвременни изкуства“, съфинансирана от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство предвижда изграждането на КИЦ в близост до с. Брястово.

Предвижда се изграждане на нов туристически информационен център в Минерални бани, за който е направен технически проект и се очаква финансиране в новия програмен период.

Рекламирането на общината като туристическа дестинация се извършва от редица сайтове – bgshotelite.com, pochivka.bg, journey.bg,

bulgariatravel.org. и др. Рекламата касае отделните хотели или забележителности.

Не се рекламират обаче пакети, включващи маршрути и дейности, които биха уплътнили престоя на туристите, а защо не и да го удължат.

Кадрово обезпечаване

Община Минерални бани не оставя встрани от трайно установилата се тенденция в туризма, развитието на специализирана туристическа инфраструктура да изпреварва значително развитието и подготовката на кадри. От недостига на квалифициран и мотивиран персонал са засегнати семейните хотели, къщите за гости, местата за хранене. Характерно за персонала е текучеството, съвместяването на трудови функции, слабата приобщеност към фирмата, в която работят, което прави инвестициите в обучение до голяма степен рискови.

Наеманите служители са основно без квалификация поради факта, че завършилите колежи и университети предпочитат работа в по-големите туристически курорти /с по-голямо заплащане/ или в чужбина и в други сектори на икономиката.

Кадрите за туризма се подготвят в Професионалната гимназия по туризъм в гр. Хасково. В близост до община Минерални бани работят два професионални центъра, които подготвят кадри за туризма – в град Кърджали и град Пловдив.

5. ОБЩНСКИ ДРУЖЕСТВА И ПРЕДПРИЯТИЯ В СТОПАНСКАТА СФЕРА

На територията на общината работят следните общински дружества и предприятия:

- "Стройкомерс" ЕООД с предмет на дейност извършване на строително ремонтни и проектантски услуги, покупка на стоки, производство и продажба на селскостопанска продукция, посредничество, рекламна дейност и др.;

- Общинско предприятие „ОГС Бряст лес“ с предмет на дейност изпълнение на лесоустройствения проект в общинските горски територии, чрез възпроизводство на горите и земите, ефективно ползване на дървесина и недървесни други продукти, организиране и провеждане на противопожарни мероприятия, поддържане на разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях, управление общинските горски територии, организиране и провеждане на лесозащитни и противоерозийни мероприятия в общинските горски територии, проектиране и строителство в общинските горски територии, създаване на гори върху земеделски територии и охрана на общинските горски територии.

Таблица 7: Основни показатели за общинските търговските дружества за периода 2007-2012 г.

Източник: Община Минерални бани, 2014г.

в хил.лева

Показатели	2007	2008	2009	2010	2011	2012
"Стройкомерс" ЕООД						
Основен капитал	5	5	5	5	5	5
Общи приходи от дейността	90	119	106	95	16	19
Нетни приходи от продажби	90	119	106	95	16	12
Общо разходи за дейността	106	108	101	97	64	29
Средно списъчен	23	17	14	14	6	3

Показатели	2007	2008	2009	2010	2011	2012
състав						
Реализирани инвестиции	-	-	-	-	-	-
Общинско предприятие „ОГС Бряст лес“						
Общи приходи от дейността	480	336	205	175	376	812
Нетни приходи от продажби	480	336	205	175	376	812
Общо разходи за дейността	297	63	83	67	86	182
Средно списъчен състав	8	4	9	9	9	13
Реализирани инвестиции	-	-	-	-	-	-

6. ФИНАНСОВО СЪСТОЯНИЕ НА ОБЩИНА МИНЕРАЛНИ БАНИ

Финансовото състояние на община Минерални бани, по подобие и на другите общини в страната се оценява от Министерството на финансите въз основа на четири групи показатели:

- 1) Показатели за финансова самостоятелност, които отчитат:

- Делът на собствените приходи, намалени с помощи и дарения от чужбина от общите постъпления;

- Покритието на разходите за местни дейности със собствени приходи, намалени с помощи и дарения от чужбина.

2) Показатели за финансова устойчивост, които отчитат:

- Бюджетното салдо спрямо общите постъпления;

- Размерът на дълга, като процент от годишния размер на собствени приходи, намалени с помощи и дарения от чужбина и изравнителна субсидия;

- Делът на просрочените задължения от годишния размер на собствените приходи, намалени с помощи и дарения от чужбина и изравнителната субсидия.

3) Показатели за ефективност, които отчитат:

- Населението на един общински служител;

- Делът на разходите за заплати и осигуровки в общите разходи.

4) Показатели за инвестиционна активност, които отчитат:

- Делът на капиталовите разходи в общите разходи.

при прилагане на специално разработена Методика за оценка на финансовото състояние на общините.

Таблиците по-долу представят оценките на Министерството на финансите за 2011г. и за 2012г. по всеки показател:

Показатели за финансова самостоятелност

1. Дял на собствените приходи от общите постъпления				2. Покритие на разходите за местни дейности със собствени приходи			
31.12.2011г.	Оценка	31.12.2012г.	Оценка	31.12.2011г.	Оценка	31.12.2012г.	Оценка
23.23%	23.23	44.60%	44.60	53.44%	53.44	82.69%	82.69

Показатели за финансова устойчивост

3. Бюджетно салдо спрямо общите постъпления				4. Размер на дълга, като процент от собствени приходи и изравнителна субсидия				5. Просрочени задължения като процент от собствени приходи и изравнителна субсидия			
31.12.2011г.	Оценка	31.12.2012г.	Оценка	31.12.2011г.	Оценка	31.12.2012г.	Оценка	31.12.2011г.	Оценка	31.12.2012г.	Оценка
-0.93%	99.07	0.09%	100.09	34.65%	65.35	6.70%	93.30	13.15%	86.85	16.36%	83.64

Показатели за ефективност

6. Население на един общински служител				7. Дял на разходите за заплати и осигуровки в общите разходи			
31.12.2011г.	Оценка	31.12.2012г.	Оценка	31.12.2011г.	Оценка	31.12.2012г.	Оценка
98	17.4	128	14.2	50.45%	49.55	50.27%	49.73

Показател за инвестиционна активност

8. Дял на капиталовите разходи в общите разходи (инвестиционна активност)			
31.12.2011г.	Оценка	31.12.2012г.	Оценка
15.21%	15.21	18.18%	18.18

Средната оценка на община Минерални бани за 2011г. е 36.61 и я поставя в Група 4 на консолидираща се община. Характеристиките са: Разходите в тази категория не се покриват напълно от приходите на общината. Възможно е натрупването на дълг да застраши водената фискална политика. Нивото на прозрачност на финансовата информация е ниско, контролът и наблюдението не са своевременни. Методиката за управление на риска трябва да се подобри.

През 2012г. обаче община Минерални бани преминава в по-благоприятната Група 3 на Добре развиваща се община (оценка 45.26). Характеристиките са: Приходите на общината като цяло са недостатъчни, за да покрият нуждите на инфраструктурното развитие, което води до натрупване на умерен дълг в общината. Нивото на прозрачност и надеждност на финансовата информация е добро, въпреки, че финансовите отчети може да не са толкова детайлни и пълни в сравнение с предните две категории.

В резултат на подобренията община Минерални бани се изкачва от 202 място на 63 място сред всичките 264 общини в България.

През 2013 година показателите се подобряват с изключение на показателя „Дял на капиталовите разходи в общите разходи“, които от 14.13% към 31.12.2012г. падат на 1.17% към 30.06.2013г.

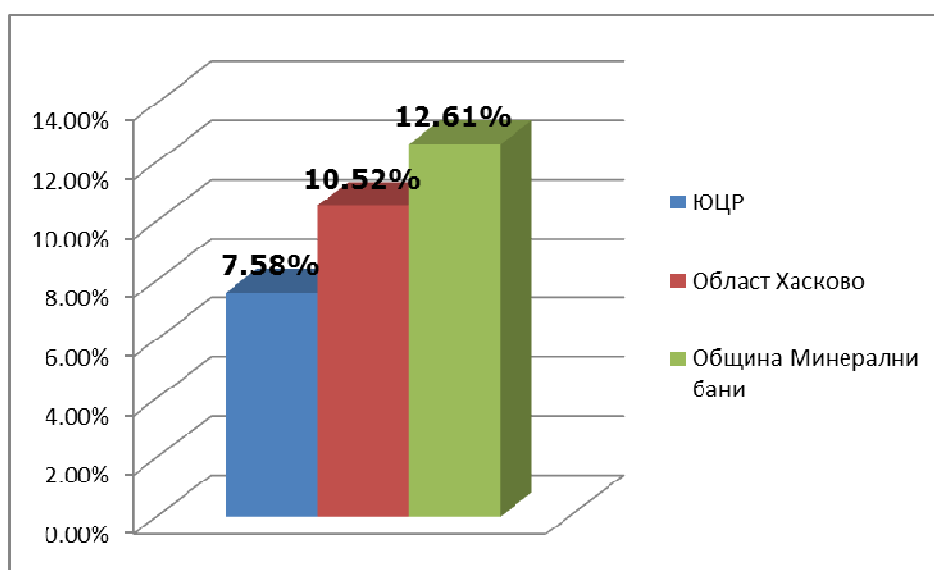
IV. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА СФЕРА И ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

1. ДЕМОГРАФСКА СТРУКТУРА

Население

Демографските процеси, които протичат в община Минерални бани, са характерни както за Хасковска област и Южен Централен район, така и за страната. Отрицателният естествен прираст и миграцията са сред

основните фактори, довели до намаляване на населението в община Минерални бани. За периода между последните две преброявания, а именно 2001г.-2011г. населението на община Минерални бани намалява от 6 750 души през 2001г. до 5 899 души през 2011 г., като за анализирания период намалението е с 851 души или с 12.60% (графика 2). Населението на Хасковска област за същия период намалява с 10.52%, а в ЮЦР с 7.58%.

*Графика 2: Намаляване на населението между последните две преброявания през 2001г. и 2011г.
Източник: НСИ,2012г.*

За периода 2007-2012г. най - голямо намаление на населението е регистрирано през 2011 г., когато то намалява с 706 души. За периода 2007-2012 г. населението на община Минерални бани намалява средно с 1.77 % на година. Средногодишният абсолютен прираст е отрицателен и показва, че населението в общината намалява средно с 117 души на година (таблица 8).

Темпът на прираст показва, че след 2007г. преобладава тенденция на намаляване на населението, като намаляването е най-силно изразено през

2011 г. в сравнение с 2010 г., когато е -10.76%. Основните причини за намаляването на населението са отрицателния естествен прираст, миграцията и влошената възрастова структура на населението, динамиката на които ще бъде разгледана по-долу.

*Таблица 8: Динамика на населението на община Минерални бани към 31 декември през 2007-2012 г.
Източник: НСИ, 2012 г.*

Година	Население	Абсолютен прираст	Темп на прираст %
2007	6 611		
2008	6 553	-58	-0.88%
2009	6 542	-11	-0.17%
2010	6 562	20	0.31%
2011	5 856	-706	-10.76%
2012	5 906	50	0.85%

Община Минерални бани заема територия от 214.7 кв.км., което представлява 4% от територията на областта. По този показател общината се класира на последно място сред общините в областта.

Гъстотата на населението е 27.5 ч./кв.м., което е около 2.3 пъти по-малко от гъстотата на населението на страната и 1.6% по-малко от гъстотата на населението в областта (карта 1). По този показател след община Минерални бани остават общините Ивайловград, Маджарово, Стамболово и Тополовград.

Карта 1: Гъстота на населението на Р България към 01.02. 2011 г.
Източник: НСИ, 2012г.

Населението на община Минерални бани се разпределя между 12 населени места, всички от които са села. По данни на НСИ към 31 декември 2011 г., 20 % от населението живее в общинския център, а останалото население се разпределя между селата от общината.

Според броя на жителите, селата на община Минерални бани могат да бъдат поделени на следните категории според националната класификация:

Таблица 9: Категоризация на селата на територията на община
 Минерални бани в зависимост от броя на населението
 Източник: НСИ, 2011

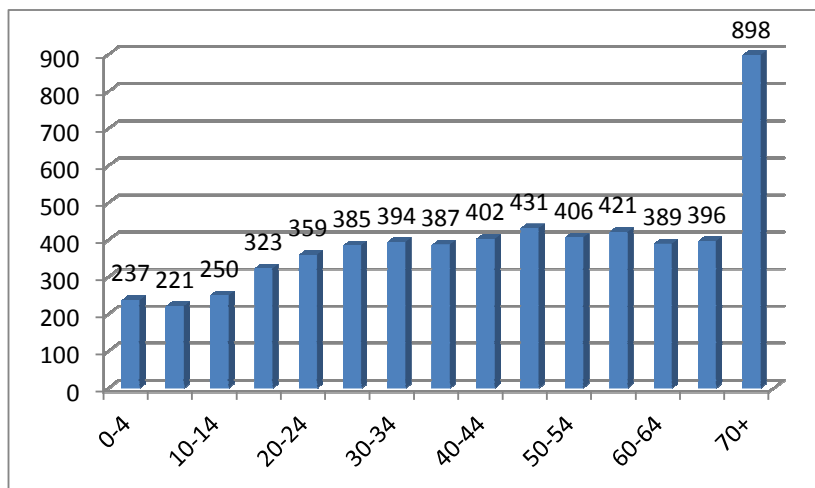
Средноголеми /с население от 1000 до 2000д./	Малки /с население от 500 до 1000д./	По-малки /с население от 200 до 500д./	Най-малки /с население под 200д./
Минерални бани - 1157	Боян Ботево - 686	Ангел войвода - 443	Винево - 258
Караманци - 1061	Сърница - 604	Сираково - 332	Колец - 199
	Сусам - 517	Татарево - 311	Брястово - 187
			Спахиево - 144

Видно от таблицата е, че само две от селата на общината попадат в категорията „средноголеми“ – общинския център и село Караманци. Останалите села са разпределени почти равномерно в останалите категории.

За община Минерални бани, както и за областта, е налице процес на демографско остаряване, изразяващ се в намаляване на абсолютния брой и относителния дял на населението под 15 години и увеличаване на дела на населението на 70 и повече години. Данните от преброяването на населението през 2011 г. показват, че се запазва тенденцията към намаляване на населението във възрастовата група от 0 до 9 г., главно поради ниската раждаемост. Същата тенденция е налице и за възрастовите групи от 10 до 19 г. и от 20 до 29 г. С нарастване на възрастта е налице

увеличаване на населението, като най-много лица са регистрирани във възрастовата група 70 години (графика 3).

*Графика 3: Разпределение на населението в община Минерални бани според възрастта към 01.02.2011 г.
Източник: НСИ, 2012г.*

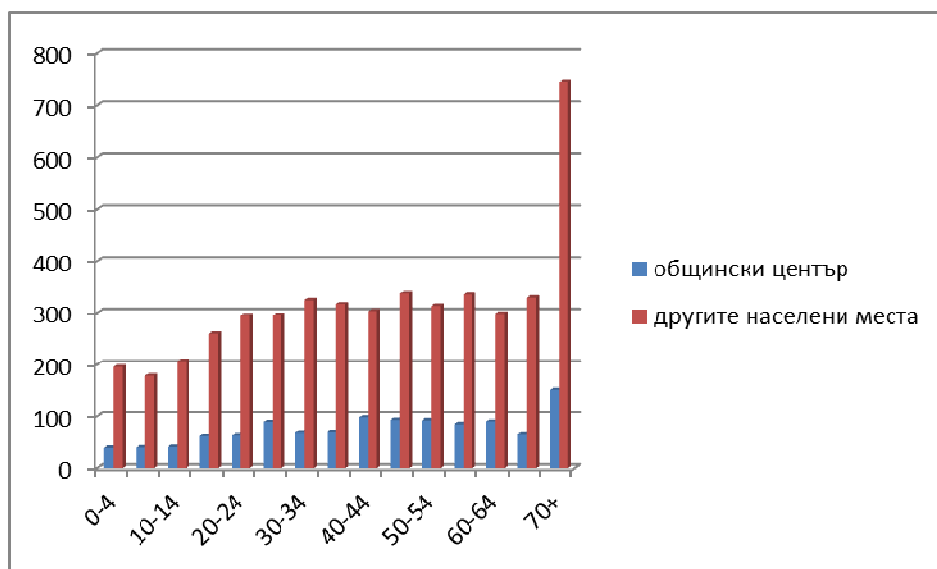
Населението под 20 г. в община Минерални бани е 1 071 души, или 17.5%, а населението над 60 г. е 1 683 души, което представлява 29% от населението на общината. Видно от таблица 10, най-благоприятни показатели за възрастовата структура имат селата Ангел войвода, Винево, Караманци, Колец и Сърница, а най-лоши са в селата Боян Ботево, Сираково, Спахиево и Сусам.

*Таблица 10: Разпределение на населението по възрастови групи и населени места към 01. 02.2011 г.
Източник: НСИ, 2012г.*

Населено място	0-19 години	20-59 години	60+ години
Община Минерални бани	1031	3185	1683
с.Ангел войвода	92	278	73

Населено място	0-19 години	20-59 години	60+ години
с.Боян ботево	121	395	170
с.Брястово	17	95	75
с.Винево	53	143	62
с.Караманци	215	630	216
с.Колец	42	122	35
с.Минерални бани	189	660	308
с.Сираково	42	130	160
с.Спахиево	13	54	77
с.Сусам	55	188	274
с.Сърница	130	338	136
с.Татарево	62	152	97

Във всички възрастови групи, населението в общинския център е по-малко от същото в селата. Видно от графика 4 за разпределението на населението в селата според възрастта, е характерно нарастване на броя на населението във възрастовите групи над 70 г. Същата констатация може да се направи по отношение на общинския център.

Графика 4: Разпределение на населението в общинския център и останалите населени места според възрастта към 01.02.2011 г.

Източник:НСИ,2012г.

Община Минерални бани има сравнително балансирана полова структура на населението към 2011г. Мъже - 2959 човека, и жени 2940 човека.

Естествен прираст на населението в общината

Върху динамиката на населението най-голямо влияние оказва естественото движение на населението. През 2007 г. в община Минерални бани са родени 58 деца. През следващите години, с изключение на 2008 и 2009 г. броят на родените деца намалява. Родените деца в област Хасково през 2007 г. са 2 367, нарастват до 2 583 през 2009 г., но в следващите години намаляват и през 2012 г. са родени 2 190 деца. Подобна е ситуацията и на национално ниво.

Таблица 11: Естествено движение на населението на Р България, област Хасково и община Минерални бани за периода 2007-2012 г.
Източник: НСИ, 2012г.

Година	Естествен прираст								
	Република България			Област Хасково			Община Минерални бани		
	родени	умрели	прираст	родени	умрели	прираст	родени	умрели	прираст
2007	75349	113004	-37655	2367	4095	-1728	58	108	-50
2008	77712	110523	-32811	2282	4034	-1752	63	100	-37
2009	80956	108068	-27112	2483	3879	-1396	60	106	-46
2010	75513	110165	-34652	2387	4000	-1613	52	103	-51
2011	70846	108258	-37412	2232	3840	-1608	42	95	-53
2012	69121	109281	-40160	2190	3807	-1617	53	101	-48

Видно от таблицата, ниската раждаемост е проблем не само за общината и тя трябва да бъде обект на национална програма за повишаване на раждаемостта, защото в следващите години диспропорцията между населението под трудоспособна и над трудоспособна възраст ще се задълбочи.

Смъртността в община Минерални бани е със значително по-високи стойности от раждаемостта. Тази тенденция се запазва през целия анализиран период. Това от своя страна рефлектира върху естественият прираст на населението, който за целия период е с отрицателна стойност.

Основната причина за отрицателния естествен прираст е ниската раждаемост през последните години, която е резултат от негативното влияние на редица социални, икономически, демографски и други фактори. Недостатъчната материална осигуреност на семействата, намаляването на фертилния контингент през последните години, изменението във фертилното поведение и психическата нагласа за малко деца, снижаването на жизнения стандарт, безработицата и др. са сред факторите, довели до ниската раждаемост в последните 20 години.

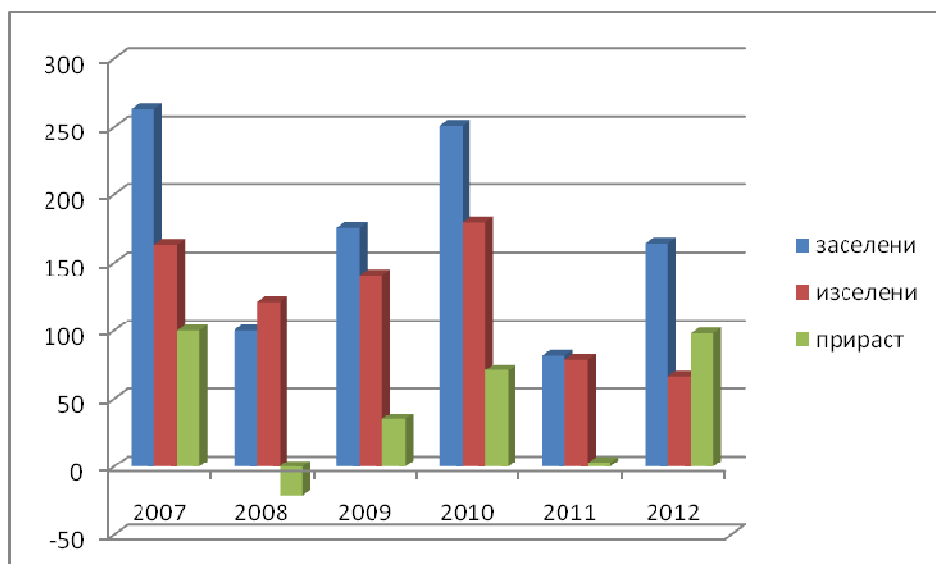
Миграционни процеси

За последните 6 години (2007г.-2012г.) в община Минерални бани се наблюдава тенденция, обратна на тази на национално и областно ниво. С изключение на 2008 г. миграционното салдо в общината е положително. Това от своя страна поставя община Минерални бани в по-благоприятна ситуация, защото миграцията оказва негативен ефект върху възпроизводството на населението – чрез изселване на жени в детеродна възраст се понижава равнището на потенциалната бъдеща раждаемост.

Таблица 12: Механично движение на населението на Р България, област Хасково и община Минерални бани за периода 2007-2012 г.

Източник: НСИ, 2012г.

Година	Механичен прираст								
	Република България			Област Хасково			Община Минерални бани		
	заселени	изселени	прираст	заселени	изселени	прираст	заселени	изселени	прираст
2007	152496	153893	-1397	6064	6922	-858	263	163	100
2008	121344	122220	-876	3658	4625	-967	100	121	-21
2009	139098	154827	-15729	4287	5490	-1203	176	141	35
2010	155212	179402	-24190	4620	6288	-1668	251	180	71
2011	95368	100163	-4795	2858	3829	-971	82	79	3
2012	96300	98812	-2512	2600	3262	-662	164	66	98

Графика 5: Механично движение на населението на община Минерални бани за периода 2007-2012 г. Източник: НСИ, 2012г.

Етническа структура на населението

Към датата на последното преброяване от 2011г., най-многобройната етническа общност в област Хасково е българската. Към нея се самоопределят 180541, или 79.4% от лицата, отговорили на доброволния въпрос.

Турската етническа група е втората по численост. Към 1.02.2011 г. 28444, или 12.5% от всички лица, доброволно декларирали етническата си принадлежност, са се самоопределили като част от нея. Област Хасково е една от десетте области, в които делът на турската етническа група е по-висок от този за страната (8.8%).

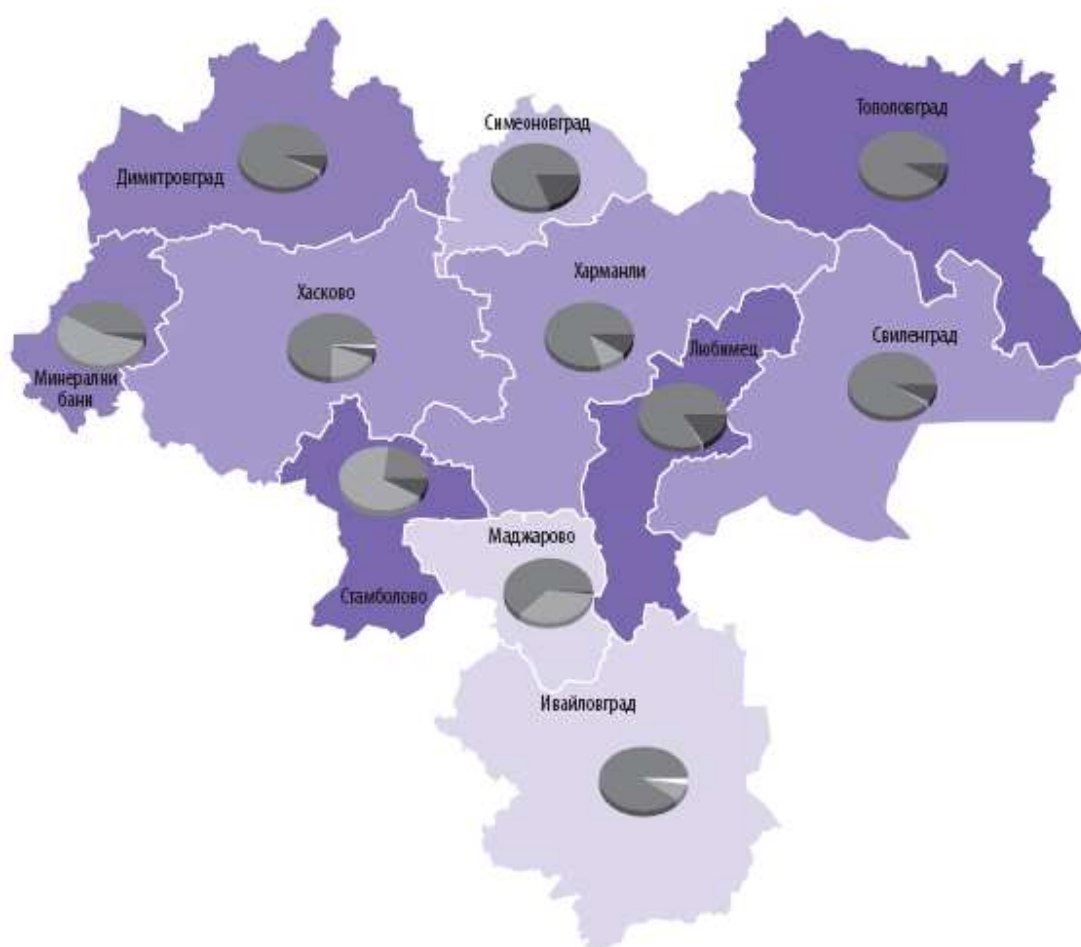
Ромският етнос е третият по численост в областта. Към 1.02.2011 г. той наброява 15889 души с относителен дял от 7.0%.

Към други етнически групи са се самоопределили 891 души, или 0.4%.

Лицата, които не се самоопределят, са 1617, или 0.7 % от отговорилите.

На доброволния въпрос за етническа принадлежност не са отговорили 18856 души, или 8.3% от населението в областта.

В повечето общини на област Хасково преобладава населението от българската етническа общност, с изключение на общините Минерални бани и Стамболово – графика 6.

Структура на населението по етническа група	Общо за областта	Относителен дял на отговорилите	
■ Българска	79.4%	83.5 - 85.0%	
■ Турска	12.5%	85.1 - 90.0%	
■ Ромска	7.0%	90.1 - 93.0%	
■ Друга	0.4%	93.1 - 95.0%	
□ Не се самоопределят	0.7%	95.1 - 98.1%	Общо за областта 92.3%

Графика 6: Етническа структура на населението в област Хасково и община Минерални бани към 01.02.2011г.

Източник: НСИ, 2011г.

В община Минерални бани турската етническа група е първа по численост, като към нея са се самоопределили 3032, или 54.4% от населението. Българската етническа общност наброява 2310 или 41.5% от населението. Третият по численост е ромският етнос, който наброява 197 души с относителен дял 3.5%.

Към други етнически групи са се самоопределили 6 души, или 0.1%.

Лицата, които не се самоопределят, са 25, или 0.4 % от отговорилите.

На доброволния въпрос за етническа принадлежност не са отговорили 329 души, или 5.9% от населението в областта.

Информация за етническата структура на населението по населени места на община Минерални бани е представена на таблицата по-долу:

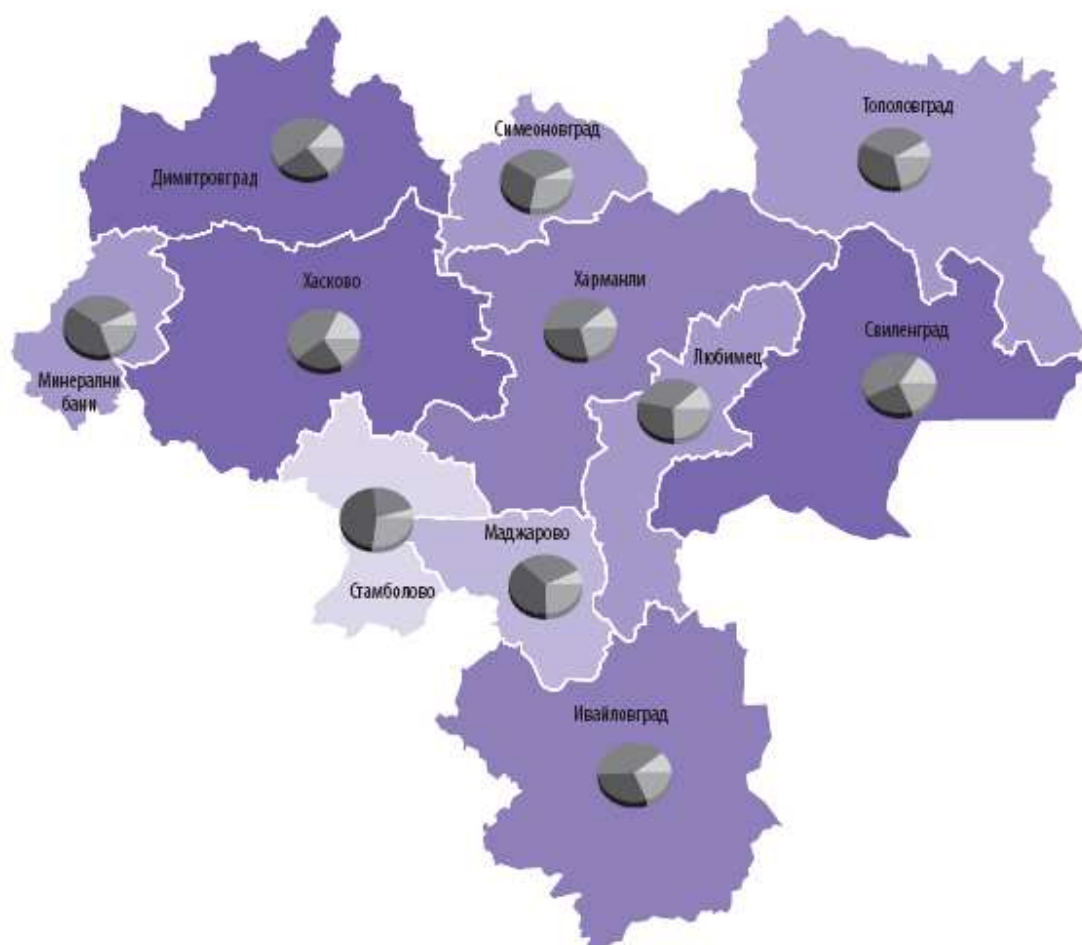
Таблица 13: Етническа структура на населението по населени места на община Минерални бани.

Източник: НСИ, 2011 г.

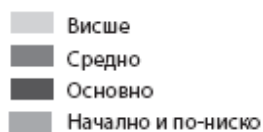
Община, Населено място	Лица, отговорили на доброволния въпрос за етническа принадлежност	Етническа група				Не се самоопределям
		българска	турска	ромска	друга	
Минерални бани	5570	2310	3032	197	6	25
С. Ангел Войвода	443		443			
С. Боян Ботево	630	10	617			3
С. Брястово	173	163		8		
С. Винево	240		240			
С. Караманци	1048		1046			
С. Колец	198	18	179			
С. Минерални бани	1118	1089	9		5	
С. Сираково	330	264	17	49		
С. Спахиево	144	143				
С. Сусам	482	461	7	13		
С. Сърница	455	26	418	9		
С. Татарево	309	135	55	116		

Образователна структура

Към 1.02.2011 г. броят на лицата с висше образование в област Хасково е 32342 души, или всеки седми (14.0%) е висшист, а лицата, завършили средно образование са 95539 (41.4%). Делът на лицата с начално и по-ниско образование е 17.6%.

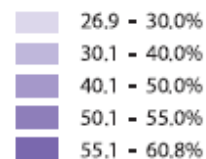

Структура на населението на 7 и повече навършени години по степен на образование

Общо за областта

Относителен дял на населението на 7 и повече навършени години с високо образование (висше и средно)

Общо за областта

55.4%

Графика 7: Население на 7 и повече навършени години в област Хасково и община Минерални бани по завършено образование
Източник: НСИ, 2011г

Ситуацията в община Минерални бани е по - неблагоприятна от средната за областта. Към 1.02.2011 г. броят на лицата с висше образование е 397 души (7.1%), а лицата, завършили средно образование са 1868 души (33.6%). Най-голя е относителният дял на лицата с основно образование – 39.7% (2211 души). Делът на лицата с начално и по-ниско образование е 16.6%.

2. ИКОНОМИЧЕСКА АКТИВНОСТ НА НАСЕЛЕНИЕТО И ПАЗАР НА ТРУДА

Икономическа активност

Икономически активните лица в общината през 2011 г. са 2247 човека. Основната заетост на жителите по данни на общината е предимно в селското стопанство (растениевъдство и животновъдство), леката промишленост (шивачество, производство на хляб, мляко и млечни продукти и др.) и курортното дело. На територията няма развита тежка промишленост, поради което районът е екологично чист. Това е едно от условията за развитието на балнеоложкия туризъм като приоритет в икономическото развитие на Минерални бани.

Според оценки на общинската администрация над 80% от населението в работоспособна възраст в общината се занимава със селско стопанство. Голяма част от производителите не са регистрирани по ТЗ и почти не използват наемен труд, а само семейна заетост.

Таблица 14: Заети лица в община Минерални бани към 2011 г. по отрасли
Източник: ТСБ – Хасково

Сектор	2010 г.	%	2011 г.	%
Преработваща Промисленост	270	46,9	263	43,4
Строителство	26	4,5	32	5,3
Търговия, ремонт и техническо обслужване на автомобили и мотоциклети	98	17,0	106	17,5
Хотели и Ресторанти	91	15,8	100	16,5
Транспорт, складиране и съобщения	29	5,0	23	3,8
Селско, горско и рибно стопанство	29	5,0	42	6,9
Професионални дейности и научни изследвания	-	-	10	1,6
Хуманно здравеопазване и спомагателни дейности	9	1,5	7	1,2
Други	23	4,0	22	3,6
Общо	575	100	605	100

По данни на ТСБ през 2011г. най-голям дял от заетите лица работят в сферата на преработващата промишленост – 43,4%.

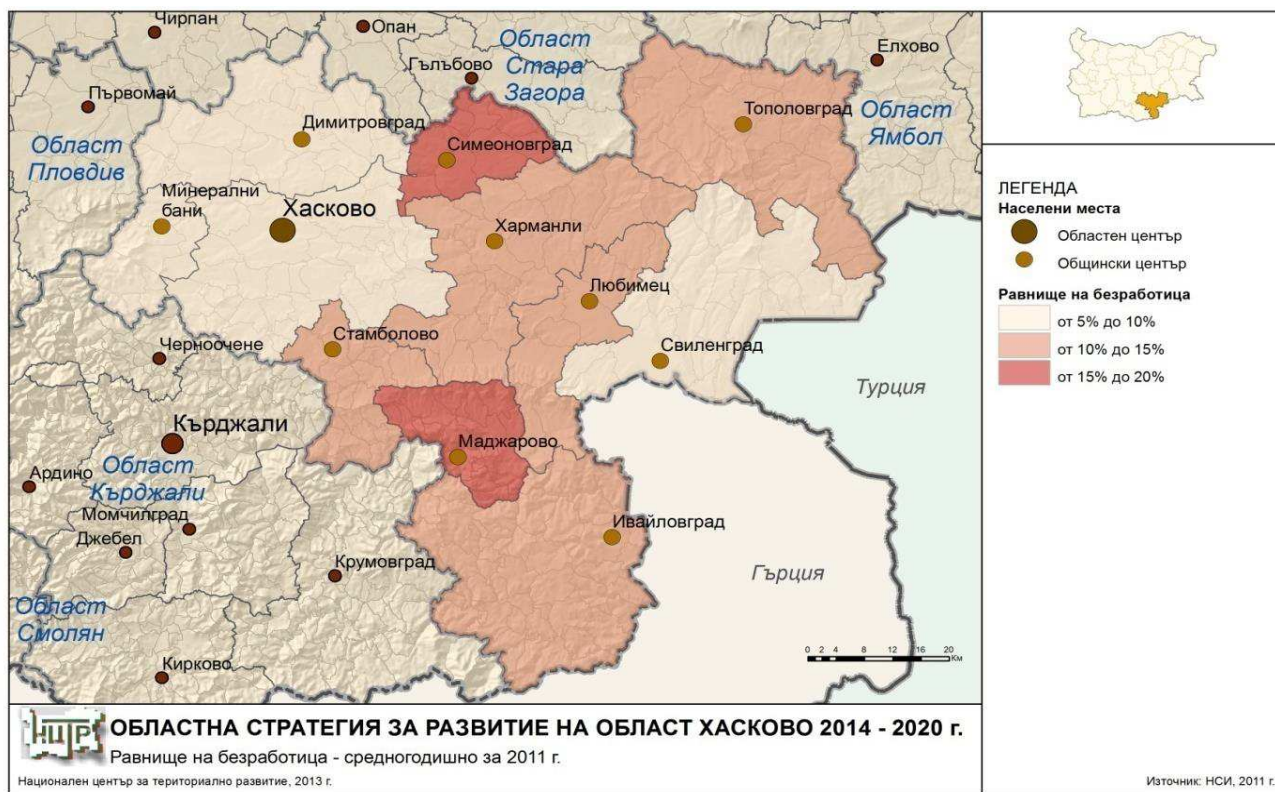
17,5% от заетите работят в областта на търговията, ремонта и техническото обслужване на автомобили и мотоциклети, а 16,5 % са заетите в хотелите и ресторантите.

През 2011г. се наблюдава нарастване на процента на заетите в хотелиерството и ресторантьорството на 16,5% в сравнение с техния дял през 2010 – 15,8% . Това показва положителна тенденция в развитието на този сектор в община Минерални бани, в която съществуват изключително благоприятни условия за развитието на балнеоложки и алтернативен туризъм.

По показателя средна работна заплата за периода 2010 – 2011 г. община Минерални бани се нарежда на едно от последните места в областта. Средната годишна работна заплата за Минерални бани през 2011г. е 2814 лв. и е значително по-ниска от средната годишна работна заплата за страната.

Безработица

В община Минерални бани съществува силна динамика на безработицата. При сравнение и анализ на пазара на труда най-често се изчисляват показатели за възрастова група 15 - 64 навършени години. Коефициента на заетост, изчислен като отношение на броя на заетите лица към населението във тази възрастова група е 31,8%. По данни на Агенцията по заетостта средногодишното равнище на безработица в община Минерални бани за 2011г. е 8.51%, който процент нарежда общината сред един от най-ниските в областта. От безработните 3,8% са самоопределили се като ромско население с ниска квалификация, основно и по-ниско образование.

*Карта 2: Равнище на безработица – средногодишно за 2011 г.
 Източник: Областна стратегия за развитие на област Хасково 2014-2020г.*

По данни на дирекция „Бюрото по труда“ – гр.Хасково, средногодишния брой на безработните в община Минерални бани по години е следния:

*Таблица 15: Регистрирани безработни лица в периода 2008 – 2012г.
 Източник:ДБТ-Хасково,2012г.*

Регистрирани безработни лица, 2008 г.	233
Регистрирани безработни лица, 2009 г.	204
Регистрирани безработни лица, 2010 г.	212
Регистрирани безработни лица, към април 2011 г.	202
Регистрирани безработни лица, към април 2012 г.	273

Анализът на данните от таблица 16 по-долу показва доминиращ брой безработни срез населението на 50 и повече години население с основно и по-ниско образование.

Таблица 16: Възрастова структура на безработните в община Минерални бани през 2007г., 2010 г. . и 2013г;

Източник: ДБТ-Хасково

	Брой 2007г.			Брой 2010г.			Брой 2013г.		
	С висше образование	Със средно	С основно и по-ниско	С висше образование	Със средно	С основно и по-ниско	С висше образование	Със средно	С основно и по-ниско
До 19г	0	0	3	0	0	0	0	3	0
От 20 до 24 години	0	3	5	4	6	4	2	10	8
От 25 до 29 години	5	6	7	1	7	8	7	18	19
От 30 до 34 години	3	5	14	5	6	5	2	12	18
От 35 до 39 години	0	7	6	1	12	10	3	15	17
От 40 до 44 години	0	10	18	1	8	7	1	17	20
От 45 до 49 години	1	8	24	1	6	17	0	22	25
От 50 до 54 години	2	8	48	1	7	24	2	26	40
Над 55 години	0	9	59	4	13	42	2	65	111

3. ОБРАЗОВАНИЕ

Училища

На територията на общината функционират следните 2 училища: СОУ „Христо Ботев“ в с. Караманци, СОУ „Проф. Д-р Асен Златаров“ в с. Минерални бани.

По данни на общината за началото на учебната 2013/2014 година, общият брой ученици от I до VIII клас, обхванати в дневна форма на обучение в общинските и държавните училища е 321. Децата на 5 и 6-годишна възраст в задължителна предучилищна подготовка в детски градини и училища са 16. В детските градини се отглеждат, възпитават и обучават 94 по-малки деца на 3 и 4-годишна възраст. Разпределението на децата и учениците в общинските по образователни степени, етапи и предучилищна подготовка, е както следва:

- I – IV клас – 175 ученици;
- V – VIII клас – 146 ученици;
- деца в задължителна възраст за предучилищна подготовка в общинските детски градини – 16 деца;
- деца в групи за незадължителна предучилищна подготовка – 94 деца.

С неблагоприятните демографски процеси се обяснява спада на децата и учениците от 645 през учебната 2006/2007 година на 538 през учебната 2012/2013 година.

Видно от данните в таблица 17 средногодишна вещева издръжка на един ученик в училище нараства от 245,22 лв. за 2007г. на 512,82 лв. за 2013г.

Таблица 17: Основни показатели за общинските училища и детските градини
Източник: Община Минерални бани, 2014г.

НАИМЕНОВАНИЕ	2006/ 2007 г.	2007/ 2008 г.	2008/ 2009 г.	2009/ 2010 г.	2010/ 2011 г.	2011/ 2012 г.	2012/ 2013 г.
Разходи за образованието по бюджет – общо в лева (отчетни данни)	1 091 147	1 929 648	2 118 736	1 673 142	1 398 431	1 157 083	1 051 329
Общ фонд работна заплата в лева	616 507	838 963	930 248	913 072	792 264	630 534	603 722
Разходи в лева общо за вещева издръжка на образованието (само §10-00), в т. ч.:	239 617	472 336	634 424	485 431	358 664	271 416	267 099
- ЦДГ	76 447	46 197	48 841	69 041	53 938	59 671	70 689
- Общобразователни училища и ПДГ	158 170	423 984	582 279	385 569	301 892	130 733	136 773
- Обслужващи звена	5 000	2 155	3 304	30 821	2 834	81 012	59 637
Средногодишна численост на персонала в образованието.	132	134	134	138	117	95	95
Средногодишна брутна заплата за образованието (лв.)	389,21	521,74	578,51	551,37	564,29	553,10	529,58
Брой места в училищата (капацитет)	800	800	1 000	1 000	1 000	800	800
Брой деца и ученици общо в училище:	645	608	713	572	595	569	538

НАИМЕНОВАНИЕ	2006/ 2007 г.	2007/ 2008 г.	2008/ 2009 г.	2009/ 2010 г.	2010/ 2011 г.	2011/ 2012 г.	2012/ 2013 г.
- в подготвителни групи за задължителна предучилищна подготовка	24	18	19	25	25	23	16
- в паралелки I-IV клас	133	83	150	167	159	169	175
- в паралелки V-VIII клас	143	202	197	183	174	168	146
- в паралелки VIII клас профилирано обучение и IX – XII клас	197	134	195	50	45	87	46
Брой групи и паралелки общо в училище:	17	22	20	20	21	21	19
- подготвителни групи за задължителна предучилищна подготовка		1	1	1	1	1	1
- паралелки I-IV клас	8	9	8	9	10	10	10
- паралелки V-VIII клас	8	10	9	9	9	9	8
- паралелки VIII клас профилирано обучение и IX – XII клас	1	2	2	1	1	1	0
Брой на местата в детските градини	200	200	200	200	200	200	200
Брой деца в детските градини общо:	148	171	152	147	192	122	155
- в групи за незадължителна предучилищна подготовка (в т. ч. деца в групи за детска ясла в ОДЗ)	141	149	140	120	174		94
- в подготвителните групи за задължителна предучилищна	7	22	12	27	18	23	16

НАИМЕНОВАНИЕ	2006/ 2007 г.	2007/ 2008 г.	2008/ 2009 г.	2009/ 2010 г.	2010/ 2011 г.	2011/ 2012 г.	2012/ 2013 г.
подготовка							
Брой групи в детските градини общо:	9	9	9	9	9	9	9
- групи за незадължителна предучилищна подготовка (в т. ч. групи за детска ясла в ОДЗ)	7	7	7	7	7	7	7
- подготвителни групи за задължителна предучилищна подготовка	2	2	2	2	2	2	2
Средногодишна вещева издръжка (§10-00) на един ученик в училище (лв.)	245,22	697	816,66	674,07	507,38	473,70	512,82
Средногодишна вещева издръжка (§10-00) на едно дете от детска градина (лв.)	516,53	270,15	312,32	469,66	280,92	489,11	456,06

Ремонт и саниране са извършени на 2те общински училища.

Видно от таблица 15, община Минерални бани няма проблеми, свързани с отпадане на ученици от образователната система.

Таблица 18: Напуснали ученици от общообразователните училища в община Минерални бани за периода 2007-2012 г.

Източник: Община Минерални бани, 2014г.

Учебни години	Общо	Продължително боледуване	Нежелание	Семейни причини	Заминали в чужбина	Умрели
2007/2008 г.						
2008/2009 г.	2			2		
2009/2010 г.						
2010/2011 г.	3			3		
2011/2012 г.						
2012г./2013г.	1			1		

Целодневни детски градини

В община Минерални бани в началото на учебната 2013/2014 година функционират 4 Целодневни детски градини (ЦДГ):

- ЦДГ „ Детелина “ с. Минерални бани;
- ЦДГ „ Райна Княгиня “ с. Караманци с филиал в с. Колец;
- ЦДГ „ Вела Пеева “ с. Боян Ботево с филиал в с. Ангел войвода;
- ЦДГ „ Радост “ с. Сърница.

След 1 януари 2014г. детските градини са обединени в една ЦДГ "Снежанка" с централна градина в село Минерални бани и филиали в селата Ангел Войвода, Боян Ботево, Караманци, Колец и Сърница.

Филиалите на детската градина „Снежанка“ се помещават в сгради, публична общинска собственост, като 4 от тях са специално построени, а другите два се помещават в сградите на кметствата в съответните населени места.

4. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

Медицинското обслужване на населението в общината е организирано в 3 амбулаторно -поликлинични заведения. Те се намират в с. Минерални бани, с. Караманци и с. Боян Ботево. В Минерални бани работят 1 лекар, 1 акушерка, 2 стоматолози. В с.Караманци - 1 лекар, 1 стоматолог и 1 медицинска сестра, а в с.Боян Ботево – 1 лекар. Този медицински персонал обслужва населението и от околните села. В село Караманци работи дрогерия за снабдяване на населението с медикаменти от първа необходимост.

Специализираната медицинска и болнична помощ се осъществява от здравните заведения и МБАЛ в гр. Хасково. Спешните случаи се обслужват от Центъра за спешна медицинска помощ – гр. Хасково.

В момента в с. Минерални бани няма аптека, но общинското ръководство се е заело да намери скорошно решение на този проблем.

В община Минерални бани няма действащи специализирани институции.

Развита е една услуга в общността – обществена трапезария за 380 души, финансирана по проект към МТСП.

Община Минерални бани изпълнява Стратегия за развитие на социалните услуги 2013-2015, която цели да осигури достъпни и качествени социални услуги в общината, интеграция на маргиналните групи, пълноценна реализация и грижа за хората от рисковите групи.

Приоритетите на стратегията са:

1. Развитие на социални услуги в общността за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение;
2. Грижа за старите хора за по-добър и достоен живот;
3. Превенция за деца и семейства в риск;
4. Развитие на човешките ресурси;
5. Изграждане на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество.

Основните индикатори за изпълнение на стратегията са:

- въвеждане на нови социални услуги за възрастни и стари хора, съответстващи на реалните потребности на целевите групи – въведена поне една нова услуга в общността;
- устойчиво развитие на услугите „Личен асистент“, „Социален асистент“, „Домашен помощник“ и „Домашен социален патронаж“;
- разкриване и развитие на социалните услуги за деца – Разкриване на ЦОП за деца и настанени 5 деца в приемни семейства и/или осиновени;
- разкриване и предоставяне на качествени социални услуги в общността за стари хора – Дневен център за стари хора, с капацитет до 10 лица;
- разкриване на Център за обществена подкрепа /ЦОП/ и осигуряване на подкрепа за уязвимите семейства и деца в общината;
- предотвратена институционализация на децата в риск от изоставяне чрез реинтеграция в семейството, настаняване при близки и роднини, приемна грижа, осиновяване;
- обхващане на всички деца в задължителна училищна възраст да посещават училище, подготвителни класове или групи или в друга подходяща форма на образование;
- повишен капацитет за управление на социалните услуги в община Минерални бани;
- участие в междуобщински социални услуги, обхващащи потребители от 2 и повече общини;

- предприемане на общински мерки (проекти) за социално включване на уязвими общности и рискови групи в община Минерални бани.

5. КУЛТУРА, СПОРТНО-РАЗВЛЕКАТЕЛНИ СЪОРЪЖЕНИЯ И УСЛОВИЯ ЗА ПЪЛНОЦЕНЕН ОТДИХ

На територията на общината има 7 читалища, в селата – Минерални бани, Сусам, Караманци, Боян Ботево, Сърница, Сираково, Спахиево. Всички читалища имат читалищна дейност – библиотеки, самодейни състави и др. В Минерални бани, към читалището има една женска група за автентичен фолклор, а в с.Сусам – една мъжка и една женска фолклорни групи, които постигат много успехи при участията си в национални фолклорни фестивали. Има и две детски формации - детска група за автентичен фолклор в с.Минерални бани и детска фолклорна група „Дъга“ в с.Караманци.

Във всички села ежегодно се провеждат селищни празници /събори/, организирани от читалищата, с богата културна програма.

В Минерални бани по-значими културни събития, които привличат много гости и участници от страната и чужбина са – „Празника на минералната вода, здравето и красотата“ и „Международния детски етнофестивал“, който се провежда ежегодно на лятната естрада в центъра на селото на 1 и 2 юни.

На територията на общината има изградени 10 православни храма /църкви и параклиси/ , една евангелска църква и 6 джамии. Най-новият православен храм е църквата „Свети Георги“ в Минерални бани.

На територията на общината има значителен брой културно-исторически паметници, които представляват интерес за гостите на общината. Подробна информация за това е представена в раздел „Туризм“.

Спортната база, с която разполага община Минерални бани е недостатъчна и включва:

- стадион „Хр. Ботев“ в с. Брястово;
- спортна зала и открита спортна площадка в СОУ „ Христо Ботев“ с.Караманци;
- спортна площадка в СОУ „Проф. Д-р Асен Златаров“ – с.Минерални бани;
- игрища за тенис и волейбол – до хотел Изворите в с.Минерални бани.

Общината е представила проектно предложение в ДФЗ, с което е кандидатствала за БФП по ПРСР за изграждане на два футболни стадиона – в селата Сусам и Караманци.

Общинският център не разполага с физкултурен салон. При наличието на леглова база, изграждането на закрыта спортна зала ще открие нови възможности пред общината, свързани с целогодишно домакинство на турнири и лагери за тренировка на спортисти.

В общината има голям брой микроязовири, които понастоящем се използват най-вече за напояване и риболов. Не са експлоатирани възможностите за превръщането им в места за краткотраен отдих.

Излазът на язовир Тракиец е сериозно предизвикателство за развитие на риболов и водни спортове.

Парковата среда в общинския център се благоустроява по проект, финансиран по ПРСР. В рамките на друг проект, финансиран по Програмата за Европейско териториално сътрудничество България-Гърция 2007-2013г. се изгражда оранжерия за цветя. Последната освен, че ще насърчи социалното предприемачество, ще осигурява растителност и цветя за поддържане на градинките и парковете в населените места в общината.

V. СЕЛИЩНА СИСТЕМА, ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА

1. СЕЛИЩНА СИСТЕМА

Община Минерални бани обхваща 12 села, разделени в 3 групи:

- с население под 200 души: Спахиево, Брястово, Винево, Колец;
- с население от 200 до 500 души: Сираково, Татарево, Ангел Войвода;
- с население от 500 до 1000 души: Сусам, Сърница, Боян Ботево;
- с население над 1000 души: Минерални бани, Караманци.

По данни на общинската администрация, общата площ на община Минерални бани е 214 671 дка. Общо населените места и урбанизираните територии в община Минерални бани заемат 7 151 дка., земеделският фонд е 169 110 дка, горският фонд на общината е 89 021 дка. Водните течения и площи са 3 832 дка., площите за транспорт са 698 дка, а площите за други цели са 81 дка.

Най-голям собственик на земята е общината – с дял от 53%, следвана от частни собственици - 27%. Общината притежава и най-много гори – 56.5%.

В Националната концепция за пространствено развитие (НКПР) на Република България за периода 2013-2025 г. са определени пет йерархични нива на градовете-центрове с оглед тяхната роля и значение в националната селищна мрежа и общото социално-икономическо развитие. Община Минерални бани попада в 5 йерархично ниво на селските общини.

2. ВОДОСНАБДЯВАНЕ И КАНАЛИЗАЦИЯ

Територията на общината разполага с добри в количествено и качествено отношение водоизточници, които на места обаче не се използват рационално и възниква недостиг на вода в някои от населените места.

Деятелностите по водоснабдяване и канализация в Минерални бани се осъществяват от поделението на "Вик" - Хасково, което поддържа и стопанисва съответните мрежи.

Всички населени места са водоснабдени. Изцяло е подменен водопровода в селата - Колец и Минерални бани. Водоснабдяването се осигурява от 24 източника. Водопроводната мрежа е с обща дължина 164 км. и се състои от вътрешни улични водопроводи (106.53 км) – 65% и външни (57.26 км.) - 35%.

С целогодишен режим на ползване на водата е с. Колец, а със сезонен режим са Ангел Войвода, Боян Ботево и Караманци. Относителният дял на населението в населените места с режим във водоползването е 41,18%. Населението в общината се осигурява с питейна вода от Вик – Хасково.

Водоснабдяването на промишлеността в община Минерални бани се осъществява от същите водоизточници и от същата водопрееносна мрежа, които се използват за питейни нужди. Използваните количества вода от промишлеността са незначителни, но много места питейната вода се използва за напояване.

Селата Караманци, Боян Ботево и Сираково са с изцяло нова канализация, в село Сърница е приключил първия етап, а в село Ангел войвода канализацията е частично обновена.

В някои от селата през последните няколко години е изградена канализационна мрежа – с. Боян Ботево – цялостно, с. Сираково -

цялостно, с. Караманци – частично, с. Сърница – частично, с. Ангел Войвода – частично, с. Сусам – частично, с. Минерални бани – частично.

Към настоящия момент само в с. Сърница има изградено пречиствателно съоръжения за отпадните води.

Общинското ръководство продължава усилено да работи в насока изграждане на канализация и пречиствателни съоръжения във всички населени места в общината, като приоритетни в момента са с. Брястово и с. Минерални бани.

3. ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА

В община Минерални бани единственият вид транспорт е автомобилният.

Дължината на пътната мрежа на общината е 73,25 км. Представена е от два третокласни пътя: II – 506 и III – 806 от републиканската пътна мрежа и седем четвъртокласни пътя. Третокласните пътища съставляват 27,95 км., а четвъртокласните пътища са 45,3 км.

Цялата пътна мрежа в общината е асфалтирана. Пътят до гр. Хасково е в отлично състояние. В отлично състояние е и отсечката от третокласния път Пловдив – Кърджали /с. Сусам – с. Караманци/, която преминава през територията на общината.

На територията на общината няма пътища с паважна, трошено-каменна или баластрена настилка.

За рехабилитация на общинската пътна мрежа се изпълняват проекти, финансирани по ПРСР.

Незадоволително остава състоянието на пътя до връх „Аида“. Има готов технически проект за рехабилитацията му.

Всички села в общината имат връзка както с общинския, така и с областния център. Ежедневно през общината се движат автобуси към Хасково, Пловдив, София и Кърджали.

През последните години са асфалтирани улици в селата където се изгражда канализация за отпадните води (с. Сърница и с. Караманци). Все още обаче има селища, които са с частично изградена улична мрежа. Предстои да се предприемат действия за подобряване на уличната мрежа във всички села – да се асфалтират максимален брой улици, да се оформят и изградят тротоари, да се възстановят, изградят и поддържат парковете и зелените площи във всички населените места.

4. ЕНЕРГИЙНА СИСТЕМА И ИЗТОЧНИЦИ

Енергийната система на Община Минерални бани включва електропреносна мрежа и локални отоплителни системи.

Електропреносната мрежа на общината е собственост на ЕВН България. Електропреносната мрежа – 20kv е проектирана със запас и може да поеме по-сериозни консуматори. Няма населено място без електрификация.

Електропреносната мрежа за ниско напрежение е амортизирана – това води до повишаване на аварияте и влошаване на качеството на живот, както и допълнителни разходи за ремонт и налага допълнително използването на алтернативни източници (твърдо гориво) на енергия през зимните месеци от страна на населението.Това от своя страна води до повишаване на емисиите на CO₂ в атмосферата. Населението основно се отоплява на дърва и ел. енергия. На територията на общината липсват инсталирани слънчеви колектори за подгриване на вода от слънчевата радиация.

Броят на битовите абонати на електроразпределителното дружество е 5 245 броя. Броя на абонатите в стопанските и бюджетните сфери е 411.

Уличното осветление на територията на община Минерални бани е амортизирано и морално остаряло . Осветителните тела са енергоемки и това води до повишаване на разходите на електричество. Няма изградена автоматизирана система за включване и изключване на осветителните тела, съобразена със светлата част на деня. Наличието на система за запалване на осветлението, съобразена със слънчевото стоене с график на работа по 14 календарни дни би довело до висока ефективност на осветлението, заедно с въвеждането на енергоспестяващи осветителни тела.

На територията на Община Минерални бани няма изградена газификационна преносна мрежа, както и топлофикация за предоставяне топла вода за битово потребление и топлинна енергия.

Енергийните източници са електроснабдяване, твърдо гориво и термални води. В село Минерални бани има изработен пилотен проект за отопление на ЦДГ с геотермална вода. Анализ на проекта показва, че това ще доведе до значително намаляване на консумираната електро енергия и отделяните CO₂ емисии.

В общината има значителен потенциал за използване на слънчевата енергия, както за производство на електро енергия, така и за монтаж на соларни системи за подгриване на вода – за отоплителни и битово-хигиенни нужди. Потенциалът на слънчевата енергия е в зоната с 1450 – 1500 kWч/кв.м. годишно. Това дава предпоставки да се развива ВЕИ от фотоволтаични инсталации. Към 2013 година има изградени 12 фотоволтаични централи с обща мощност 1.155 MW.

Друг потенциален източник на енергия за община Минерални бани е биомасата. Възможност да се произвежда енергия от отпадъчна

дървесина, отпадъци от земеделски култури, животински екскременти, земеделски енергийни култури.

Община Минерални бани изпълнява План за действие за устойчива енергия в община Минерални бани 2013–2020 г. В него са дефинирани краткосрочни (до 2016г.) и дългосрочни (до 2020г.) мерки за намаляване на потреблението на енергия в секторите:

- Общински сграден фонд и съоръжения;
- Частен сграден фонд;
- Улично осветление;
- Транспорт;
- Екологични инициативи-воден сектор.

Основните дейности в обществените сгради включват:

- енергийно обновяване;
- преминаване от котли на нафта към отоплителни системи на комбинирано захранване- биомаса/слънце.

Предвидените мерки за частните жилищни сгради са:

- енергийно обновяване на домакинствата – енергоефективни мерки по фасади, покриви и подмяна на дограма;
- стимулиране въвеждането на високотехнологични системи за отопление чрез смяна на индивидуалните нискоефективни традиционни средства (за отопление на дърва и въглища с нисък к.п.д) със съвременни отоплителни инсталации на дърва и термални слънчеви колектори.

Енергоспестяващата цел за общинското осветление е 137,97 МВтч/год., а планираното намаление на емисиите CO2 до 2016 г. е 90,43 т/год. Основните мерки са:

- Рехабилитация и обновяване на съществуващата система за улично осветление чрез подмяна на неефективните лампи;
- Оптимизиране на управлението на включване и изключване на улично осветление, въвеждане на нощен режим на осветление.

Ключовите дейности за сектор „Транспорт“ а са

- За общинския автомобилен парк - въвеждане на критерии за зелени поръчки при закупуване на нови превозни средства;
- За частния и търговски транспорт - промяна на поведението, екологично шофиране, стимулиране използването на биогоривата.

5. ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННИ МРЕЖИ

Телекомуникационните услуги в общината са с добро качество. Всички села са телефонизирани и имат Интернет достъп. Почти 90 % от населението ползва услугите на мобилните оператори.

VI. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ И РИСКОВЕ

В община Минерални бани няма действащи промишлени замърсители на компонентите на околната среда по отношение на води, въздух и почви.

Замърсяването на въздуха се дължи основно на автотранспорта, горивните процеси в търговския, административния и битов сектор с употребата на твърдо гориво и селскостопански дейности.

Като проблемни територии и обекти могат да бъдат посочени старите замърсявания от :

- геоложките проучвания в район "Аида", "Спахиево", "Сърница", където дейността е приключила;
- рудник "Саже" – землище с. Сърница, който е ликвидиран;
- рудник "Чала" в Спахиево - бивш рудник за добив на олово и цинк
- рудник "Чала" сега действаш рудник за добив на злато
- крайселищни територии, замърсени от неконтролирано изхвърляне на битови отпадъци.

Основните проблеми в общината са свързани с:

- заустването на отпадните води без предварително пречистване – изключение прави село Сърница;
- наличните нерегламентирани сметища за ТБО и строителни отпадъци.

1. Отпадъци

Твърдите битови отпадъци (ТБО) се формират от жизнената дейност, в административни, социални и обществени сгради. Към тях се приравняват и отпадъци от търговски обекти, обекти за отдих и забавления, когато нямат характер на опасни отпадъци и в същото време тяхното количество или състав няма да попречи на третирането им съвместно с битовите.

Управлението на отпадъците в община Минерални бани включва следните дейности:

- Събиране на ТБО ;
- Извозване на ТБО ;

- Разделно събиране на отпадъци;
- Оползотворяване на отпадъците.

В общината има организирано сметосъбиране. За 2014 са предвидени за ползване следните по вид съдове за събиране отпадъците:

- контейнери тип „Бобър“ 1.1 м.куб. - 240 броя;
- метални контейнери с обем 1,4 куб.м.- 10броя;

Клоните от декоративното оформяне на дърветата и храстите се събират на куп и се извозват директно.

Извозването на отпадъците се извършва по определени маршрути съгласно транспортната схема с кратност съгласно разработения график, съобразен с конкретните наличности и с възможност за разширяване във времето след изпълнение на задълженията по разделно събиране и третиране на рециклируемите и биоразградимите отпадъци.

Разделното събиране на отпадъци не е успешно - често в контейнерите за рециклируеми материали има други смесени отпадъци, и обратно в контейнерите за смесени битови отпадъци все още се изхвърлят значителна част от рециклируемите материали.

*Таблица 19: Количества депонирани отпадъци
Източник: Община Минерални бани, 2014г.*

Година	Битови отпадъци – тона
1997	759
1998	779
1999	789
2011	1575
2012	1007
2013	1239

Годишната норма на образуваните битови отпадъци на човек от населението варират в границите между 448 и 503 кг./жител/година. Очаква се количеството на образуваните битови отпадъци да нараства,

което се вижда и от данните в таблица 19, в резултат на повишаване на доходите и потреблението в домакинствата.

В тази връзка директното депониране на твърдите битови и неопасните промишлени отпадъци води до значително по-бързото запълване капацитета на регламентираните депа и свързаната с това необходимост от отреждане на нови площадки. Изграждането на нови депа поставя редица проблеми от административен, законодателен и социален характер и води до значително завишаване разходите за управление на отпадъците.

Растящото количество отпадъците, образувани от жизнената дейност на хората, производството и търговията, налага предприемането на мерки за намаляване на тяхното общо количество и по-специално на намаляването рециклируемите и биоразградимите компоненти налични в масата на ТБО. От тук, както и във връзка с нарастване цената на депонирането в регламентирани депа произтича първостепенната необходимост по увеличаване процента на оползотворяване на рециклируемите и биоразградими фракции в ТБО. Биоразградимите отпадъци могат да се групират както следва:

- Отпадъци от клони на дървета и храсти- Отпадъците от клони на дървета и храсти, от декоративното оформяне на отделни елементи от зелената система на с. Минерални бани могат да бъдат извозвани директно до площадка за временно съхранение преди компостиране където да бъдат шредирани и вложени в компостния материал в качеството си на „кафяви“ отпадъци. В отделни случаи, при отсичане на опасни и заболели дървета клоните с едрина от 1,5 до 5 см. могат да бъдат шредирани на място, като шредирания материал да бъде използван за пътеки в паркове и градините, както и за зимно мулчиране.

Листата от широколистните видове в т.ч. и остатъците от едногодишните цветя представляват основният процент на зелените отпадъци. Нарязването им намалява техния обем, което улеснява съхраняването им до момента, в който е подходящо да се добавят към купа за компостиране.

Окосената трева се разлага бързо и съдържа толкова азот, колкото животинската тор. В компостния куп не трябва да се използва окосена трева, която е третирана с пестициди или хербициди, освен ако не е валил много обилен дъжд след прилагането им или е преминал карантинния срок .

- Градски отпадъци и такива от гробищните паркове - градинските отпадъци трябва непременно да се компостират. Могат да се използват всички увехнали растения, отрязани клони и стебла на различни култури.

- Оборската тор. Тъй като за пресните отпадъци от животновъдството има нормативно определени регламенти, тук под оборска тор се разбира този материал, който е останал неизползван на купчини в градините и който е престоял на открито не по- малко от една година.

- Отпадъци от търговската мрежа - биоразградимата маса се представлява от негодни за консумация храни от растителен произход, които в по- голямата си част се отличават с високо водно съдържание. Характерно за тях е че дори при непродължително съхранение течната фаза се отделя от сухото вещество, което създава изключително големи проблеми за транспортирането на този материал до мястото за компостиране. Другата група проблеми произтичат от неравномерността на потока, както по отношение количеството , а така също и от качествения му състав. Предвид естеството на дейността- извършване на търговска дейност в частна полза, за тяхното управление остава ангажимент на съответните стопански субекти при които се образуват. В

този аспект с изграждането на компостен център на територията на общината се създават условия за подходящо третиране на биоразградимите отпадъци от пазари и магазинната мрежа , като съхранението им на мястото на образуване и транспортирането им до мястото за утилизация остава ангажимент на търговците.

- Селата с фамилни къщи (вилни зони) - тези райони са най-трудните за разделно събиране при източника на конкретните видове отпадъци. В районите с фамилни къщи разделното събиране обикновено включва и събирането на градински отпадъци. Практиката в развитите страни за събиране на битови отпадъци от районите с къщи налага използването на индивидуални съдове, като по този начин може да бъде приложен контрол върху съдържанието на изхвърлените отпадъци. Опитът в други европейски страни показва, че повече домакинства участват в събирането на био-отпадъци, отколкото в домашното компостиране, а комбинацията от двете обикновено дава по-високи резултати. Това може да се дължи на факта, че домашното компостиране изисква и поддържане на мястото за компостиране, докато събирането на био-отпадъци е само разделяне при източника. В селата обаче, където личните дворове предоставят достатъчно място за компостиране може да бъде реализиран пилотен тест за проверка на готовността за участие на домакинствата и избор на оптимална система, след което да бъде приложено в цялата община.

Кметът на общината организира управлението на отпадъците съгласно изискванията на Закона за отпадъците. Екипът, ангажиран с управлението на дейностите по отпадъците в община Минерални бани включва:

- Заместник кмет;
- Директор на дирекция "Специализирана администрация";
- Специалисти "ТСУ".

Съществуващата система за сметосъбиране е ефективна и покрива обслужването на почти 100% от населението на общината. Налага се актуализация на системата за транспортиране на събраните отпадъци до Регионално депо поради по-големите транспортни разстояния и време на курс.

Слабите места на съществуващата система за сметосъбиране са основно следните:

1. Ниска социална поносимост на населението към плащането на разходи за дейността.
2. Няма икономически стимул за рециклиране на някои видове битови отпадъци, а все още населението няма изградено съзнание за важността на отпадъците като ресурс.
3. Затруднения във финансовото осигуряване на информационните кампании и закупуването на допълнителни съдове за разделно събиране на отпадъците
4. Забавяне разплащането на извършените работи , което при значителни забави може да доведе до преустановяване дейността по третиране на отпадъците.

На територията на община Минерални бани няма изградени самостоятелни съоръжения за третиране (оползотворяване, вкл. рециклиране или обезвреждане) на строителни отпадъци, отговарящи на нормативните изисквания на законодателството по управление на отпадъците.

Регионално сдружение на общините Хасково, Димитровград и Минерални бани притежава одобрен проект по ЗУТ, с влязло в сила разрешение за строеж на „Регионална инсталация за рециклиране и съоръжение за обезвреждане на инертни отпадъци в землището на гр. Хасково“, за който няма осигурено финансиране (собствено или национално) и не може да бъде реализиран.

2. Водни ресурси

Най-ценният воден ресурс на общината са топлите минерални извори. Общинският център Минерални бани е известен с лечебните свойства на минералната си вода от епохата на римляните. Още тогава термите привличали хората с целебния си ефект за болестите на Бюргер и Рейно, ревматични, периферносъдови, гинекологични, опорно-двигателни и други заболявания. Минералната вода е хипертермална – 580С и уникална по своя химичен състав. Тя извира от 14 извора с дебит 1500 л/мин и се характеризира като сулфатно-натриева, калциева и флуорна с което същата по значимост се нарежда до най-известните лечебни води в България и Европа.

Освен минералните извори, в общината има 198 язовира, които се използват най-вече за напояване. През общинския център Минерални бани преминава р. Банска, която на излизане от населеното място се влива в Сусамската река.

*Таблица 20: Характеристики на язовирите – общинска собственост / с над 10 дка. площ /
Източник: Община Минерални бани, 2014г.*

№ п. ред	Землище	№ на имота	НТП	Площ дка	местност	Забележка /наем, концесия
1.	Татарево	000012	водоем	31,855	Гюнгермез дере	Р-ние
2.	Татарево	000034	водоем	13,608	Чукуртарла	Р-ние
3.	Татарево	000167	водоем	11,843	Гюреджата	
4.	Татарево	000276	водоем	51,532	Инан бунар	
5.	Татарево	000415	водоем	12,062	Сипилиери	03.07.2014
6.	Татарево	000316	язовир	76,515	Кър дере	Концесия2023
7.	Татарево	000358	язовир	2.473	Махмуд бюлю	Към горния
8.	Татарево	000340	язовир	43,527	Каракуш дере	Подг.д-сти к-я
9.	Брястово	000497	язовир	28,979	Каракуш дере	Подг.д-сти к-я
10.	Брястово	000485	язовир	30,332	Иник дере	
11.	Брястово	000490	водоем	15,990	Каваклъка	

№ п ред	Землище	№ на имота	НТП	Площ дка	местност	Забележка /наем, концесия
12.	Брястово	000477	водоем	11,339	Юрте	
13.	Брястово	000475	водоем	14,954	Коритото	
14.	Сусам	000954	водоем	42,274		21.04.2014
15.	Сусам	000955	водоем	55,780		01.06.2014
16.	Сусам	000958	водоем	155,520	Бостанлъка	Концесия 2020
17.	Сусам	000959	водоем	37,090		21.04.2014
18.	Сусам	000960	водоем	24,784		
19.	Сусам	000966	водоем	10,417		
20.	Сусам	000973	водоем	14,931		
21.	Сусам	000977	водоем	19,878		03.07.2014
22.	Сусам	000978	водоем	12,264		
23.	Сусам	000979	водоем	17,892		03.07.2014
24.	Сусам	000980	водоем	18,128		03.07.2014
25.	Сусам	000982	водоем	10,424		
26.	Сусам	000984	водоем	15,206		
27.	Сусам	000988	водоем	19,524	Кавашка чешма	Концесия2023
28.	Сърница	000251	Изк.водна площ	25,147	Камжиларя	03.07.2014
29.	Колец	002181	Изк.водна площ	39,571	Хорас бунар	
30.	Спахиево	000064	водоем	17,900		
31.	Спахиево	000088	водоем	33,448	Куй бунар	Концесия2022
32.	Спахиево	000232	водоем	16,977		
33.	Спахиево	000600	водоем	14,378		
34.	Сираково	000156	водоем	45,672	Интьрлъка	21.04.2014
35.	Сираково	000344	водоем	30,477	Двете дъбици	

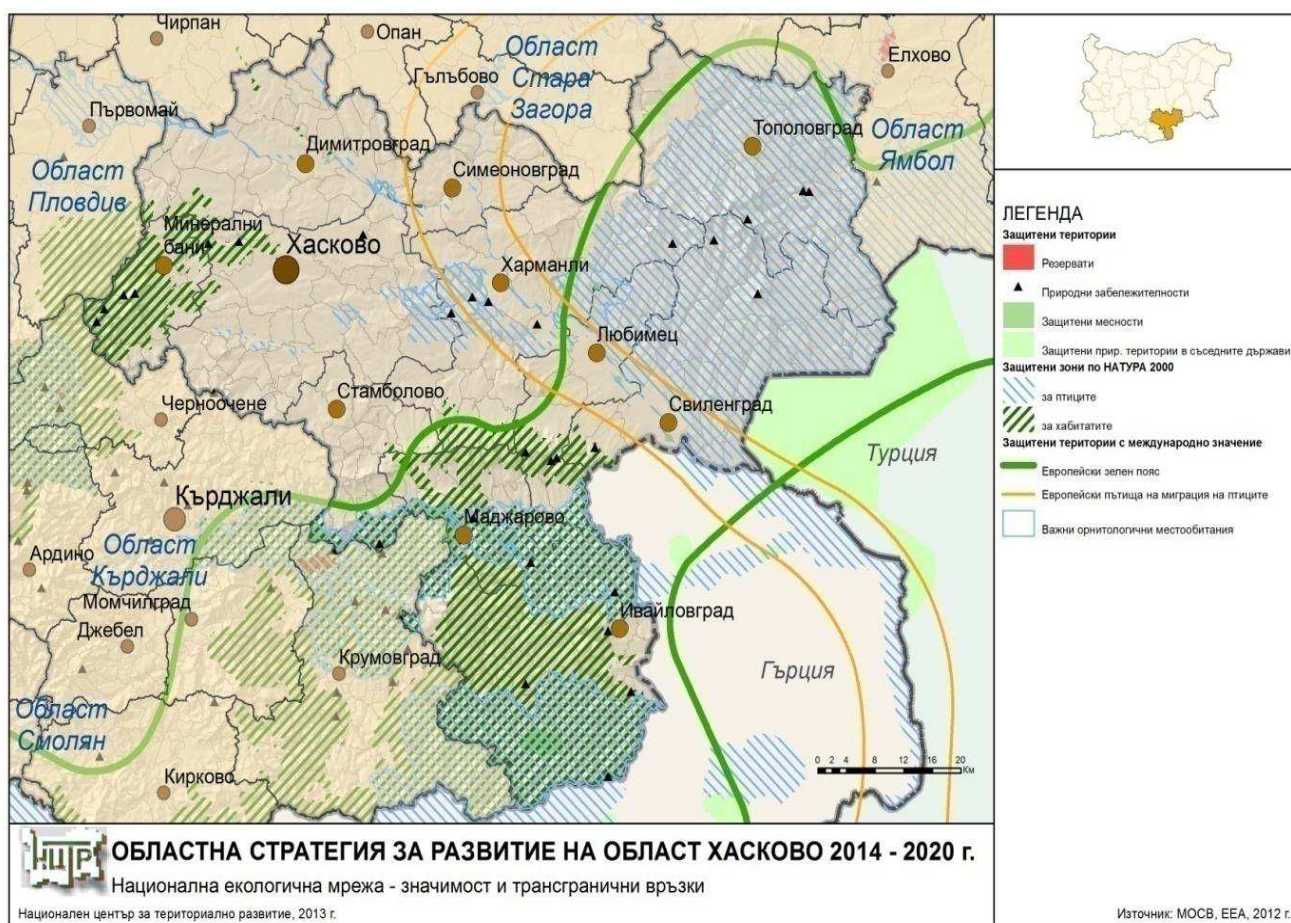
3. Почви

Големите пространства от Източнородопските планински области са покрити с бедни почви и са обезлесени. Изградени от неустойчиви вулканични скали, те се характеризират с интензивно протичащи ерозионни процеси. Географските условия, съчетани с характерните за тях почви, предопределят твърде бедния видов състав на селскостопанските култури – главно тютюн, лозя и памук.

4. ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ И ТЕРИТОРИИ

Националната екологична мрежа (НЕМ) включва защитени територии и защитени зони. Област Хасково е с най- висок дял на НЕМ - 54,41 % сред областите в ЮЦР. Същевременно областта надхвърля значително средният дял на НЕМ за страната от 35 %. Почти изцяло този висок дял в област Хасково се дължи на зоните по НАТУРА – 2000. Общата площ на защитените територии е едва 0,84 % - един изключително нисък процент, който е значително под средният за страната – 5,2 %. Това подчертава значителната промяна извършена в природозащитата в Хасковска област от 2007 г. до днес – от под 1 %, обектите на НЕМ достигат до над 54 % към 2012 г.

Карта 3: Национална екологична мрежа
Източник: Областна стратегия за развитие на област Хасково 2014-2020г.

По разпределение на обекти от НЕМ община Минерални бани наред с общините Ивайловград, Любимец, Маджарово, Свиленград, Тополовград и Харманли е с дял по-висок от средният за страната. Защитените територии са представени в раздел „Туризм“.

VII. АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ

Настоящата численост на персонала в администрацията на община Минерални бани е 58 души, разпределени както следва:

Общински структурни звена	Щат
Кмет на община	1
Зам. Кмет на община	1
Кмет на населено място	7
Кметски наместници	4
Обща администрация	13
Специализирана администрация	26

Други длъжности на пряко подчинение на кмета /държавни служители/ включват:

- Секретар на община
- Ръководител Звено за вътрешен одит
- Вътрешен одитор
- Юрисконсулт
- Архитект
- Финансов контролър

Възрастово-образователната характеристика на общинската администрация е следната:

Възрастова структура		Образователна структура	
До 29 год.	8	Висше образование	32
30 – 44 г.	14	Средно специално образование	13
45 – 59 г.	30	Средно образование	9
над 60 г.	2	Основно	0

Възрастовата структура е сравнително добре балансирана, като преобладават служителите на възраст между 45 и 59 години с опит в публичната администрация. Привличането на по-млади служители би направило възможно съчетаването на опита с по-модерните знания и идеи за развитие и функциониране на публичната администрация.

Образователната структура е благоприятна и осигурява качествено развитие на капацитета на общината.

Анализът и наблюденията показват, че приоритетните области за инвестиции в обучения и повишаване на капацитета на общинската администрация и съветници са:

- за общински съветници: управление на общинската собственост, стратегическо планиране, местни финанси и бюджет;
- за ръководството на общината: стратегическо планиране, управление на персонала, административен мениджмънт, управление на проекти, обслужване на гражданите, местни финанси и бюджет, международно сътрудничество;
- за служителите: управление на общинската собственост и устройство на териториите, обслужване на гражданите, управление на проекти, информационни технологии, организационна култура и работа в екип, местни финанси и бюджет.

Неправителствения сектор е представен от:

- Сдружение „Център за развитие на община МБ“ с общинско участие, което на практика не извършва дейност;
- Клуб по туризъм „Гарваница“, който организира и провежда скално катерене в местността „Гарваница“.

Към общината работи Консултантски център за бизнес подкрепа и насърчаване на инвестициите в Минерални бани, който оказва подкрепа при подготовка за стартиране на бизнес, информация за финансиране и инвестиции, подкрепа за бизнес администриране и др.

От гледна точка на взаимодействието между общинската администрация и други представители на местната общност (граждани, бизнес, НПО, синдикати и пр.) може да се посочи, че то е недостатъчно динамично и ефективно. Засилването на контактите и координацията между по-активните жители, НПС, бизнеса, общинската администрация и общинския съвет е потенциал, който следва да се използва за целите на устойчивото развитие на община Минерални бани.

VIII. SWOT АНАЛИЗ

SWOT анализът като аналитичен инструмент, ползван при разработване на стратегическите и плановете документи, дава възможност в синтезиран вид да се очертае една комплексна картина на община Минерални бани. В систематизиран вид, на базата на подробните аналитични проучвания, се очертават силните и слабите страни в досегашното демографско, социално-икономическо и инфраструктурно развитие и екологично състояние. На основата на оценките на потенциалите и ресурсите, с които разполага общината и очакваната политическа и макроикономическа среда могат да се очертаят възможностите и заплахите в развитието.

На основата на извършения анализ на ситуацията може да се обобщят следните компоненти на анализа:

Силни страни – S	Слаби страни - W
<p>1. Добро географско положение - близост до посещавани туристически дестинации, главен път (бъдеща магистрала „Тракия“), Гърция и Турция;</p> <p>2. Екологично чиста територия;</p> <p>3. Наличие на лековити минерални извори;</p> <p>4. Придобито право на безвъзмездно управление и ползване на находището на минерална вода;</p> <p>5. Богато културно-историческо наследство, съхранена и привлекателна природна среда;</p> <p>6. Добри природни дадености за отглеждане на винени лозя, зърнени и технически култури;</p> <p>7. Увеличаване на предприятията в сектор „Селско, горско и рибно стопанство“ и сектор „Туризъм“;</p> <p>8. Транспортна свързаност на селата с общинския и областен център;</p> <p>9. Инициативна местна власт и административен капацитет за изпълнение на проекти.</p>	<p>1. Преобладаващ дял на микро предприятията в структурата на общинската икономика;</p> <p>2. Малък дял на обработваемата земя -32%;</p> <p>3. Липса на хидромелиоративна инфраструктура;</p> <p>4. Изоставане в модернизацията на фермите за достигане на минималните изисквания на Директива 1999/74/ЕО;</p> <p>5. Недостатъчно използване на минералната вода;</p> <p>6. Ограничено туристическо развитие и слабо влияние на туризма в социално-икономическото развитие;</p> <p>7. Липса на информационен център;</p> <p>8. Липсва рекламиране на цялостни туристически пакети;</p> <p>9. Недостиг на квалифициран персонал;</p> <p>10. Неблагоприятни демографски процеси;</p> <p>11. Неблагоприятна образователна структура на населението;</p> <p>12. Висок процент на ниско</p>

Силни страни – S	Слаби страни - W
	<p>образованото и населението на 50 и повече години;</p> <p>13. Недостатъчна спортна база;</p> <p>14. Амортизирана водоснабдителна мрежа;</p> <p>15. Недостатъчна степен на изграденост на канализационната система и уличната мрежа.</p>

Възможности – O	Заплахи – T
<p>1. Наличие на публично финансиране за инициативи в областта на туристическото развитие;</p> <p>2. Развитие на трансгранично сътрудничество;</p> <p>3. Насърчаване на ПЧП като водещ инструмент за изпълнение на инфраструктурни проекти;</p> <p>4. Използване на съвременни технологии за представяне на туристически продукти и услуги;</p> <p>5. Изграждане на партньорства със съседни общини;</p> <p>6. Наличие на потенциал за използване на ВЕИ – геотермална, слънчева енергия и биомаса;</p> <p>7. Новата политика на ЕС за периода 2014-2020.</p>	<p>1. Продължаване на икономическата криза в страната, региона и ЕС;</p> <p>2. Политическа нестабилност в страната, което намалява атрактивността на страната за чуждестранните инвеститори;</p> <p>3. По-добри възможности за реализация на младите хора извън общината;</p> <p>4. Недостатъчност на финансирането за инфраструктурни проекти съобразно потребностите на общината;</p> <p>5. Непълноценно оползотворяване на природните и антропогенни ресурси;</p> <p>6. Отрицателно влияние на последиците от климатичните промени.</p>

IX. ВИЗИЯ

Към 2020 г. Минерални бани е община с конкурентоспособна икономика развита предимно в областта на селския и балнео туризъм на основата на съхранени и адаптирани местни природни и културно исторически ресурси и е предпочитано място за живот и бизнес с висок жизнен стандарт

Визията за желаното бъдещо развитие и състояние на община Минерални бани носи основните черти на позитивни представи и очаквания за: „устойчиво развитие“, „икономически растеж и заетост“, „подобро качество на живот“, „съхранено природно и културно наследство“.

Визията е още:

- **достатъчно ясна** - от нея могат да се правят изводи относно желаното бъдеще на общината;

- **фокусираща** – дава насока към желаната цел – Община Минерални бани да се превърне в „съвременна европейска община с устойчива икономика, базирана на развитието на силните страни на региона“ и „община с богата и чиста природа, съхранено и споделено културно наследство“ и посока – чрез стимулиране на съществуващия и новия бизнес „да се развият и да бъдат конкурентоспособни“ и чрез предлагане на „привлекателна среда за живот и работа на населението“;

- **ориентирана към бъдещето** – към повишаване на качеството на живот, което да „дава на хората самочувствие на равноправни граждани на Обединена Европа“, като в същото време отчита благоприятните условия, налични на местно ниво за постигане на желаното качество на живот;

- **насочваща** - обхваща и трите стратегически цели за бъдещото развитие на община Минерални бани, а именно:

I. Социален стълб - Подобряване на средата и качеството за живот и бизнес чрез инвестиции в социалната и обществена инфраструктура, развитие на човешки и физически капитал и стратегическото планиране и управление на общинското развитие.

II. Екологичен стълб - Развитие на устойчиви форми на туризъм и опазване на околната среда. Подобряване на физическата и институционална база на културните и творчески индустрии и повишаване конкурентоспособността на малкия и средния бизнес.

III. Икономически стълб - Насърчаване на инвестициите чрез прилагане на иновативни решения и повишаване на ресурсната

ефективност. Развитие на трансграничното сътрудничество. Подобряване на транспортната и информационна свързаност и достъпа до пазари.

- **устойчива** - дава дългосрочната перспектива за развитие на общината;

- **отчита** „социално-икономическите фактори на общината, приоритетите, изведени в Областната стратегия за развитие и тези за стратегическото развитие на България“ и на тази база са разработени стратегическите цели, приоритетите, специфични цели и мерки за развитието на община Минерални бани, които са заложи в ОПР 2014-2020 г.

Х. СТРАТЕГИЯ

За изпълнение на дефинираната визия за развитие на община Минерални бани до 2020 година като са взети предвид резултатите от социално-икономическия анализ от една страна и залегналите приоритетите в стратегическите документи на европейско, национално и регионално ниво, е разработена стратегия, състояща се от приоритети и специфични цели. Изпълнението на стратегията чрез конкретни мерки и проекти ще допринесе за преодоляване на идентифицираните дефицити и задоволяване на потребностите, като се извлече максимална полза от наличния потенциал и очертаните възможности пред общината.

Стратегическата рамка отчита целите на европейската кохезионна политика и приоритетите за развитие на регионите на ЕС, определени със Стратегията „Европа 2020“ и с други общоевропейски документи на политиката на сближаване, съответно транспонирани в Национална програма „България 2020“ и Национална стратегия за регионално развитие на република България в периода 2012-2022 г.

Стратегията на ОПР на община Минерални бани 2014-2020 г. отчита и основните политики, начертани в горе анализирани документи като обаче ги съобразява с факторите, условията и потенциала за развитие на общината, мрежата от населени места и

отделните сектори (индустрия, транспорт, екологична инфраструктура, туризъм, социални дейности и т.н.). Взети са още предвид и изпълняващите се общински секторни програми и стратегии, а именно:

1. Стратегия за развитие на туризма в община Минерални бани в периода 2014 – 2020г.;
2. Стратегия за управление и разпореждане с имоти общинска собственост - /с период 2012-2015г./;
3. Стратегия за развитие на социалните услуги на територията на община Минерални бани - /2011-2015г./;
4. План за действие на община Минерални бани в изпълнение на областната стратегия за интегриране на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация – 2012-2020г.;
5. Годишни програми за развитие на читалищната дейност на територията на община Минерални бани;
6. Програма за управление на отпадъци на община Минерални бани /2014-2020г./;
7. План за действие за устойчива енергия в община Минерални бани /2013–2020 г./.

На тази основа са дефинирани три стратегически цели :

I. Стратегическа цел 1 - Социален стълб - Подобряване на средата и качеството за живот и бизнес чрез инвестиции в социалната и обществена инфраструктура, развитие на човешки и физически капитал и стратегическото планиране и управление на общинското развитие.

II. Стратегическа цел 2 - Екологичен стълб - Развитие на устойчиви форми на туризъм и опазване на околната среда. Подобряване на физическата и институционална база на културните и творчески индустрии и повишаване конкурентоспособността на малкия и средния бизнес.

III. Стратегическа цел 3 - Икономически стълб - Насърчаване на инвестициите чрез прилагане на иновативни решения и повишаване на ресурсната ефективност. Развитие на трансграничното сътрудничество. Подобряване на транспортната и информационна свързаност и достъпа до пазари.

Стратегическа цел 1 включва три приоритета:

Приоритет 1.1. Подобряване на достъпа и повишаване на качеството на образователни, здравни, социални и културни услуги и развитие на спортната инфраструктура в районите

Приоритет 1.2. Развитие на капацитета на местните власти в стратегическото планиране и подобряване на управлението на местното развитие

Приоритет 1.3. Развитие на междурегионално и транснационално сътрудничество, включително за постигане на стратегическите приоритети на макрорегионално ниво

Изпълнението на приоритетите ще доведе до постигане на следните средносрочни специфични цели:

- Модернизиране на образователната инфраструктура на училищата по изкуства и култура;
- Подобряване на държавната и общинска културна инфраструктура;
- Осигуряване на достъп до обекти за образователни, здравни, социални и културни услуги в регионите;
- Изграждане и реконструкция на спортната инфраструктура за професионален спорт и спорт в свободното време;
- Енергийна сигурност и повишаване на ресурсната ефективност;
- Повишаване привлекателността на община Минерални бани чрез инвестиции в образованието;
- Подобряване на здравните услуги, допринасящи за развитието на регионите;

- Социални грижи и услуги;
- Прилагане на принципите и практиките на стратегическо планиране и програмиране на общинското развитие;
- Разработване на цифрови кадастрални карти;
- Осигуряване на устойчиво и хармонично развитие на територията;

Дейност "Благоустрояване на улична мрежа в три населени места в община Минерални бани", вкл. 1) "Благоустрояване на бул. "Васил Левски" о.т.300` - о.т.3 в село Минерални бани", 2) "Благоустрояване на ул."Юрий Гагарин" п.т.39 - о.т.22 в село Минерални бани", 3) "Благоустрояване на ул. "18-та" , с. Караманци О.Т. 54 – О.Т. 134", 4) "Благоустрояване на улица „Атанас Райков“ в с. Сусам, община Минерални бани" (**Доп. - РОС, 666 от 2018 г.**)

Обновяване на площи за широко обществено ползване, предназначение за трайно задоволяване на обществените потребности в три населени места в община Минерални бани", включващ: 1) Обект "Благоустрояване, паркоустрояване на парк кв. 7 УПИ II по плана на с. Минерални бани, община Минерални бани"; 2) Обект "Реконструкция и благоустрояване на парково пространство в УПИ I - 167, кв. 12 с. Караманци, община Минерални бани" ; 3) Обект "Парково осветление в кв. 8 с. Винево, община

Проект - Реконструкция на сградата на читалището в УПИ XI-76, кв. 6 по плана на с. Караманци, общ. Минерални бани, област Хасково (**Доп. – РОС, 803/28.02.2019 г.**)

- Насърчаване публично-частното партньорство за реализация на общи стратегии за местно развитие;
- Разширяване на междурегионалното сътрудничество;
- Укрепване на връзките между университетите, изследователските центрове и регионалния бизнес на макрорегионално ниво.

Стратегическа цел 2 включва два приоритета:

Приоритет 2.1. Развитие на устойчиви форми на туризъм и

на културните и творчески индустрии в районите

Приоритет 2.2. Развитие на инфраструктурата за опазване на околната среда

Изпълнението на приоритетите ще доведе до постигане на следните средносрочни специфични цели:

- Стимулиране на специфични за общината видове туризъм, базирани на природно-ландшафтни и културни ценности и прояви;

Дейност "Благоустрояване на улична мрежа в три населени места в община Минерални бани", вкл. 1) "Благоустрояване на бул. "Васил Левски" о.т.300` - о.т.3 в село Минерални бани", 2) "Благоустрояване на ул."Юрий Гагарин" п.т.39 - о.т.22 в село Минерални бани", 3) "Благоустрояване на ул. "18-та" , с. Караманци О.Т. 54 – О.Т. 134", 4) "Благоустрояване на улица „Атанас Райков“ е с. Сусам, община Минерални бани" **(Доп. - РОС, 666 от 2018 г.)**

Обновяване на площи за широко обществено ползване, предназначение за трайно задоволяване на обществените потребности в три населени места в община Минерални бани", включващ: 1) Обект "Благоустрояване, паркоустрояване на парк кв. 7 УПИ II по плана на с. Минерални бани, община Минерални бани"; 2) Обект "Реконструкция и благоустрояване на парково пространство в УПИ I - 167, кв. 12 с. Караманци, община Минерални бани" ; 3) Обект "Парково осветление в кв. 8 с. Винево, община Минерални бани" **(Доп. - РОС, 665 от 2018 г.)**

- Опазване, валоризация, цифровизация, експониране и популяризиране на недвижими, движими и нематериални културни ценности;
- Разработване, регионален маркетинг и реклама на регионални туристически продукти, основани на местния потенциал;
- Подпомагане на културните и творчески индустрии в общината;
- Укрепване на мрежата от защитени територии и места от Европейската мрежа „Натура 2000“;
- Подобряване качеството и ефективността на водоснабдителните услуги за бизнеса и населението в районите и доближаване до европейските стандарти в тази област;

Дейност: Обновяване на площи за широко обществено ползване, предназначение за трайно задоволяване на обществените потребности в три населени места в община Минерални бани”, включващ: 1) Обект “Благоустрояване, паркоустрояване на парк кв. 7 УПИ II по плана на с. Минерални бани, община Минерални бани”; 2) Обект “Реконструкция и благоустрояване на парково пространство в УПИ I - 167, кв. 12 с. Караманци, община Минерални бани” ; 3) Обект “Парково осветление в кв. 8 с. Винево, община Минерални бани” **(Доп. - РОС, 665 от 2018 г.)**

- Устойчиво управление на водните ресурси в регионите чрез изграждане и модернизиране на канализационните системи и пречистване на отпадните води;
- Ефективно използване на ресурсите в регионите чрез оптимизиране събирането на отпадъци и внедряване на съвременни технологии за разделно събиране, компостиране на биоразградимите отпадъци, рециклиране и екологично обезвреждане в изпълнение на Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа в периода до 2020 г.;
- Опазване, поддържане и възстановяване на биологичното разнообразие като част от природния потенциал за устойчиво развитие на районите;
- Превенция на природни рискове. Планиране на дейности, осигуряващи им адаптиране към климатичните промени и редуциране на природните рискове до допустими нива.

Стратегическа цел 3 включва четири приоритета:

Приоритет 3.1. Активизиране на специфичния потенциал на регионалните и местните икономики чрез подкрепа за повишаване конкурентоспособността на малкия и средния бизнес

Приоритет 3.2. Развитие на междуобщинското и трансграничното сътрудничество и мобилизиране потенциала на периферните гранични територии

Приоритет 3.3. Развитие и модернизация на теническата инфраструктура и подобряване на информационната свързаност

Приоритет 3.4. Развитие на аграрния отрасъл за осигуряване на хранителна сигурност и за производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси

Изпълнението на приоритетите ще доведе до постигане на следните средносрочни специфични цели:

- Стимулиране на икономическото развитие на районите чрез подобряване на достъпа до производствените зони и инфраструктурата им;
- Подкрепа на традиционни икономически дейности в районите и общините;
- Повишаване на конкурентоспособността на районите чрез развитие на нови бизнес модели за МСП, въвеждане на нови технологии и иновации в МСП в изостанали, селски райони и райони за целенасочена подкрепа;
- Стимулиране активизирането на бизнеса в изоставаци райони и постигане на дългосрочна устойчивост чрез насърчаването на индивидуалното и колективното предприемачество;
- Активизиране на трансграничните контакти и разширяване на сътрудничеството за постигане на интегрирано икономическо, социално и териториално развитие на съседните гранични райони;
- Ефективно поддържане, модернизация и развитие на транспортната инфраструктура;

Дейност "Благоустрояване на улична мрежа в три населени места в община Минерални бани", вкл. 1) "Благоустрояване на бул. "Васил Левски" о.т.300` - о.т.3 в село Минерални бани", 2) "Благоустрояване на ул."Юрий Гагарин" п.т.39 - о.т.22 в село Минерални бани", 3) "Благоустрояване на ул. "18-та" , с. Караманци О.Т. 54 – О.Т. 134", 4) "Благоустрояване на улица „Атанас Райков“ е с. Сусам, община Минерални бани" **(Доп. - РОС, 666 от 2018 г.)**

Обновяване на площи за широко обществено ползване, предназначение за трайно задоволяване на обществените потребности в три населени места в община Минерални бани”, включващ: 1) Обект “Благоустрояване, паркоустрояване на парк кв. 7 УПИ II по плана на с. Минерални бани, община Минерални бани”; 2) Обект “Реконструкция и благоустрояване на парково пространство в УПИ I - 167, кв. 12 с. Караманци, община Минерални бани” ; 3) Обект “Парково осветление в кв. 8 с. Винево, община Минерални бани” **(Доп. - РОС, 665 от 2018 г.)**

- Развитие на техническата инфраструктура – теле- и компютърни комуникации (ИКТ);

Дейност “Благоустрояване на улична мрежа в три населени места в община Минерални бани”, вкл. 1) “Благоустрояване на бул. “Васил Левски” о.т.300` - о.т.3 в село Минерални бани”, 2) “Благоустрояване на ул.“Юрий Гагарин” п.т.39 - о.т.22 в село Минерални бани”, 3) “Благоустрояване на ул. “18-та” , с. Караманци О.Т. 54 – О.Т. 134”, 4) “Благоустрояване на улица „Атанас Райков“ е с. Сусам, община Минерални бани” **(Доп. - РОС, 666 от 2018 г.)**

- Газифициране на община Минерални бани;
- Балансирано секторно и структурно развитие на аграрния отрасъл;
- Модернизиране и технологично обновяване на стопанствата и инфраструктурата в отрасъла. Развитие и ускорено въвеждане на иновациите в земеделската практика;
- Повишаване на професионалната квалификация и информираността на земеделските производители;
- Превръщане на земеделското производство в привлекателен бизнес, осигуряващ стабилни и справедливи доходи на заетите в него;
- Създаване на конкурентоспособен рибарски сектор, осигуряващ устойчиво управление на рибарството и аквакултурите;
- Постигане на високо ниво на защита на човешкото здраве и интересите на потребителите по отношение на храните чрез прилагането на интегриран подход на контрол по цялата хранителна верига.

XI. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА

Индикативната финансова таблица обобщава необходимите ресурси за реализацията на Общинския план за развитие през периода 2014-2020 г. и представлява финансовата рамка на поетите ангажменти по изпълнението на плана от страна на органите на местното самоуправление, подпомагани от общинската администрация.

Ресурсите за реализацията на плана включват само планираните средства за реализацията на ключовите за развитието на общината мерки и проекти, които разширяват възможностите за инвестиции и социално-икономически растеж и мобилизират допълнителни ресурси от фондовете на ЕС и частния сектор.

/ЛЕВА/

ПЕРИОД 2014-2020	Местно публично финансиране			Външно публично финансиране						Частно финансиране		ОБЩО
	Общински бюджет	Местни публични фондове	Общ дял (%)	Централен бюджет	Общ дял (%)	Фондове на ЕС	Общ дял (%)	Други източници	Общ дял (%)	Частно финансиране	Общ дял (%)	
Стратегическа цел 1. Подобряване на средата и качеството за живот и бизнес чрез инвестиции в здравна, социалната, и обществена инфраструктура, развитие на човешкия и физически капитал и стратегическото планиране и управление на общинското развитие												
	646 000	0	1.96%	6 160 000	18.70%	18 870 000	57.29%	5 000	0.02%	7 255 000	22.03%	32 936 000
Приоритет 1.1. Подобряване на достъпа и повишаване на качеството на образователни, здравни, социални и културни услуги и развитие на спортната инфраструктура в районите	600 000	0	1.87%	5 806 750	18.05%	18 738 250	58.25%	0	0.00%	7 025 000	21.84%	32 170 000
Приоритет 1.2. Развитие на капацитета на местните власти в стратегическото планиране и подобряване на управлението на местното развитие	40 000	0	6.61%	334 500	55.29%	25 500	4.21%	5 000	0.83%	200 000	33.06%	605 000
Приоритет 1.3. Развитие на междурегионално и транснационално сътрудничество, включително за постигане на стратегическите приоритети на макрорегионално ниво	6 000	0	3.73%	18 750	11.65%	106 250	65.99%	0	0.00%	30 000	18.63%	161 000
Стратегическа цел 2. Развитие на устойчиви форми на туризъм и опазване на околната среда. Подобряване на физическата и институционална база на културните и творчески индустрии и повишаване конкурентоспособността на малкия и средния бизнес												
	233 000	0	0.45%	8 999 100	17.53%	39 434 900	76.80%	0	0.00%	2 680 000	5.22%	51 347 000
Приоритет 2.1. Развитие на устойчиви форми на туризъм и на културните и творчески индустрии в районите	148 000	0	0.67%	2 891 850	13.14%	16 387 150	74.46%	0	0.00%	2 580 000	11.72%	22 007 000
Приоритет 2.2. Развитие на инфраструктурата за опазване на околната среда	85 000	0	0.29%	6 107 250	20.82%	23 047 750	78.55%	0	0.00%	100 000	0.34%	29 340 000
Стратегическа цел 3. Насърчаване на инвестициите чрез прилагане на иновативни решения и повишаване на ресурсната ефективност. Териториално сближаване, и развитие на трансграничното и междуобщинското сътрудничество. Подобряване на транспортната свързаност и достъпа до пазари												
	72 000	0	0.42%	1 657 050	9.78%	9 389 950	55.40%	450 000	2.66%	5 380 000	31.74%	16 949 000
Приоритет 3.1. Активизиране на специфичния потенциал на регионалните и местните икономики чрез подкрепа за повишаване конкурентоспособността на малкия и средния бизнес	0	0	0.00%	142 500	10.96%	807 500	62.12%	100 000	7.69%	250 000	19.23%	1 300 000
Приоритет 3.2. Развитие на междуобщинското и трансграничното сътрудничество и мобилизиране потенциала на периферните гранични територии	0	0	0.00%	210 000	15.00%	1 190 000	85.00%	0	0.00%	0	0.00%	1 400 000
Приоритет 3.3. Развитие и модернизация на техническата инфраструктура и подобряване на информационната свързаност	2 000	0	0.03%	681 300	10.18%	3 860 700	57.67%	150 000	2.24%	2 000 000	29.88%	6 694 000
Приоритет 3.4. Развитие на аграрния отрасъл за осигуряване на хранителна сигурност и за производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси	70 000	0	0.93%	623 250	8.25%	3 531 750	46.75%	200 000	2.65%	3 130 000	41.43%	7 555 000
ОБЩО	951 000			16 816 150		67 694 850		455 000		15 315 000		101 232 000

XII. ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА

Системата от индикатори за наблюдение на изпълнението на общинския план за развитие, въз основа на събраната обективна информация и данни, отчита напредъка и степента на постигане на целите и приоритетите за развитие на общината по физически и финансови характеристики. За целите на плана се използват два вида индикатори:

- индикатори за резултат;
- индикатори за продукт.

Системата от индикатори за наблюдение на изпълнение на общинския план за развитие е представена в Приложение №1.

XIII. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ ПО НАБЛЮДЕНИЕТО, ОЦЕНКАТА И АКТУАЛИЗАЦИЯТА НА ПЛАНА

В рамките на Договор № 190У от 09.05.2014г. между Община Минерални бани и „Българо-австрийска консултантска компания“ АД, финансиран по Оперативна програма „Административен капацитет 2007-2013“ с ДБФП № 13-13-167/26.11.2013г. е разработена система за наблюдение и контрол на ОПР 2014 -2020г. Системата като отчита изискванията на Правилника за прилагане на ЗРР, а също и специфичните изискванията на община Минерални бани, включва следните компоненти:

- i. Органи и средства за наблюдение, методи на работа;
- ii. Анализ, сравняване и оценка на резултатите и предложение за корекции при значими отклонения;
- iii. Система на докладване и предприемане на корекции при значими отклонения.

Структурите за наблюдение на изпълнението на ОПР са:

- 1) Общински съвет на община Минерални бани:
  - Обсъжда и приема, по предложение на кмета на общината, общинския план за развитие и други стратегически документи за развитие на общината;
  - По предложение на Кмета на общината приема актуализираните документи на общинския план за развитие и на други стратегически документи;
  - Одобрява годишните програми за реализация на общинския план за развитие и годишните доклади за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие, предложени от кмета на общината;
  - Приема, по предложение на кмета на общината, списък с физически лица и представители на юридически лица, които имат отношение към развитието на община Минерални бани и които да бъдат включвани в процеса по формиране на местна политика и в Групата за наблюдение на изпълнението на ОПР;
  - Определя свой представител в Групата за наблюдение на изпълнението на ОПР.

2) Кмет на община Минерални бани:

- Организира изработването на общинския план за развитие и други стратегически документи и ги внася за обсъждане и приемане от общинския съвет;
- Ръководи, организира и контролира дейността по изпълнението на общинския план за развитие;
- Представя годишна програма за реализация на ОПР и годишен доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие за одобряване от общинския съвет;
- Определя състава на групата по наблюдение на ОПР;
- Предлага списък на физически лица и представители на юридически лица, които имат отношение към развитието на общината, които да бъдат включвани в процеса по формиране на местна политика и в Групата за наблюдение на изпълнението на ОПР;
- Утвърждава системата от индикатори за наблюдение на ОПР;
- Разглежда предложенията (ако има такива) на Групата за наблюдение на изпълнението на ОПР за актуализация на ОПР, одобрява ги и ги внася за окончателно одобрение от Общинския съвет.

3) Група за наблюдение на изпълнението на ОПР

Групата има 5 членен състав, включващ:

- Секретаря на общината;
- Експерт от дирекция „Специализирана администрация“;
- Експерт от дирекция „Обща администрация“;
- Представител на общинския съвет;
- Представител на физическите лица или юридическите лица, който има отношение към развитието на общината.

Функциите на групата са:

- Участва в разработването на общинския план за развитие и други стратегически документи, включително и системата от индикатори за наблюдение на ОПР – съгласува документите, разработени от общинската администрация, като осигурява вътрешната им съгласуваност с другите действащи стратегически/секторни документи;

- Периодично (на всеки 12 месеца) прави преглед на системата от индикатори за наблюдение на изпълнението на плана;
- Прави предложения пред Кмета на общината, свързани с нуждата от актуализация на системата от индикатори, методиката за събиране на информация по индикатори и т.н.;
- Периодично (на всеки 12 месеца) извършва преглед на постигнатия напредък;
- Периодично (на всеки 12 месеца) разглежда резултатите от изпълнението на мерките и степента на достигането на целите;
- Разглежда резултатите от оценките, ако такива са възложени;
- Прави предложения пред Кмета на общината за актуализация на ОПР;
- Организира публично обсъждане на годишния доклад за изпълнението на плана и на доклада от междинната оценка;
- Участва в изготвянето на годишна програма за реализация на ОПР;
- Участва в изготвянето на годишния доклад за изпълнението на плана;
- Въз основа на информацията за постигнатите индикатори на ниво приоритет, специфична цел, мярка извършва анализ и оценка на постигането на индикаторите от Матрицата на индикаторите за наблюдение и контрол на ОПР;
- В случаи на отклонения от планираните стойности или риск от неизпълнение прави предложения за корекции на ОПР.

4) Дирекция „Специализирана администрация“

- Играе водеща роля в общинската администрация при изработването на общинския план за развитие и други стратегически документи, включително и системата от индикатори за наблюдение на ОПР;
- Съвместно с Групата за наблюдение на изпълнението на ОПР изготвя годишна програма за реализация на ОПР;
- Съвместно с Групата за наблюдение на изпълнението на ОПР изготвя годишен доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план;
- Извършва текущо наблюдение на изпълнението на ОПР – при отчитане на всеки един проект от Програмата за реализация на ОПР;

- Всяка година преди изготвянето на Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на ОПР изготвя информация за постигнатите индикатори на ниво приоритет, специфична цел, мярка;
- Представя на Групата по наблюдение на общински план за развитие информация за постигнатите индикатори на ниво приоритет, специфична цел, мярка.

Средствата за наблюдение на изпълнението на ОПР са:

1) Таблица за наблюдение на ниво проект – Приложение № 2

Използва се за следене на постигането на индикаторите по всеки проект от Програмата за реализация на ОПР.

Съдържа информация за наименованието на проекта, принадлежността му към мярка, специфична цел и приоритет от Програмата за реализация на ОПР, бюджета на проекта и изпълнението на индикаторите.

Изготвя се от Дирекция „Специализирана администрация“ след като бъде одобрен отчет за изпълнението на даден проект – периодичността е определена в Договора с Изпълнителя.

2) Таблица за наблюдение на ниво стратегическа цел, приоритет, специфична цел, мярка – Приложение № 2

Използва се регистриране на постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на ОПР въз основа на индикаторите за наблюдение, определени в Матрицата на индикаторите за наблюдение и контрол на ОПР.

Форматът на таблицата следва този на Матрицата на индикаторите за наблюдение и контрол на ОПР. Попълва се въз основа на информацията от Таблицата за наблюдение на ниво проект и показва постигнатия напредък на годишна основа.

Изготвя се от Дирекция „Специализирана администрация“ преди подготовката на Годишния доклад за наблюдението на изпълнението на ОПР, следвайки Работна процедура № 1.³

---

³ Работна процедура № 1 е подробно описана в документ, озаглавен „Правила за мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на политики от община Минерални бани“, приет с Решение на Общинския съвет.

3) Таблица за оценка за степента на постигане на индикаторите – Приложение №2

Използва се за оценка на степента на постигане на индикаторите и като се отчетат потенциални бъдещи проекти и свързаните с тях индикатори се оценява вероятността за постигане на индикаторите.

Попълва се от Групата по наблюдение на общински план за развитие въз основа на Таблицата за наблюдение на ниво стратегическа цел, приоритет, специфична цел, мярка, следвайки Работна процедура № 1.

В случай на вероятност даден индикатор да не бъде постигнат се описват причините за това и се правят предложения за корективни действия.

4) Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план

Изготвя се един път в годината съгласно разпоредбите на Правилника за прилагане на ЗРР и следвайки Работна процедура № 1.

Съдържа информация за:

- общите условия за изпълнение на общинския план за развитие и в частност промените в социално-икономическите условия в общината;
- постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на общинския план за развитие въз основа на индикаторите за наблюдение;
- действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на общинския план за развитие, в т. ч.:
  - а) мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;
  - б) преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на общинския план за развитие през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;
  - в) мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на общинския план за развитие;
  - г) мерките за постигане на необходимото съответствие на общинския план за развитие със секторните политики, планове и програми на територията на общината;
  - д) мерките за прилагане принципа на партньорство;
  - е) резултатите от извършени оценки към края на съответната година;
- заключения и предложения.

XIV. ОПИСАНИЕ НА НЕОБХОДИМИТЕ ДЕЙСТВИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕ ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

1. Общи положения

Принципът на партньорството, участието на обществеността и прозрачност при вземане на решения са взаимосвързани и основни демократични принципи, от съществено значение за доброто управление и устойчивото развитие.

Партньорството се прилага с цел постигане на ангажираност у всички заинтересовани страни, на по-добри условия за успеха на документа и по-позитивно приемане на резултатите от неговото изпълнение.

Прилагането на принципа на партньорство само по себе си е механизъм за повишаване на устойчивостта на взетите решения и ефективността на тяхната реализация, а чрез осигурената публичност и прозрачност на процесите, се гарантира успеха на планираната стратегия за развитие и широка обществена подкрепа.

Страните, които участват в процесите, за да се реализира принципът на партньорството са:

- a) компетентните регионални, местни, градски и други публични органи;
- b) икономическите и социалните партньори;
- c) структурите, представляващи гражданското общество, включително партньорите от областта на опазването на околната среда, неправителствените организации и организациите, отговарящи за утвърждаването на равенството и недискриминацията.

Осигуряването на партньорство, публичност и прозрачност поставя важни изисквания към осъществяването на цялостната дейност по разработването, приемането и реализирането на ОПР. Това е така, защото дейността на общината в областта на местното развитие е неразривно свързана с участието на населението в управлението на местните дела. В този дух и

мерките за прозрачност и публичност, които следва да се прилагат при реализирането на плана, са различни.

Формите на партньорство включват:

- Съвместно разработване на политики на областта на местното развитие, на определени целеви политики и програми (например програма за социално подпомагане и др.);
- Въвличане на партньорите в работата на Общинския съвет;
- Създаване на групи за обществено наблюдение, оценка и контрол на местното развитие;
- Организиране на кръгли маси, публични обсъждания, обществени форуми и др.

Особено желателно е участието на населението и на социалните партньори непосредствено преди приемането на плана от общинския съвет, за да се проучи и изясни общественото мнение относно визията, целите и приоритетите на плана. В определени случаи за по-важни проблеми от развитието на общината ръководството може да приложи и част от формите на допитване до гражданите. Приемането на самия план от общинския съвет предполага широко обществено обсъждане и одобрение. От контактите на общината с гражданите и социалните партньори при обсъждането и приемането на плана до голяма степен зависи формирането на благоприятен климат при последващата реализация на неговите мерки, програми, проекти и конкретни дейности.

Приетият план за развитие се нуждае и от съществена медийна подкрепа. На публикуване от страна на общината подлежат не само конкретните мерки на плана, но и съответните действия и процедури, които съпътстват тези мерки.

В рамките на всеки проект следва да бъдат предвидени мерки и адекватни действия за информиране и публичност, в т.ч. периодични информационни кампании сред целевите групи. Действията по осигуряване на информация и публичност трябва да бъдат насочени към:

1. Организиране на релевантни събития (информационни срещи, публични дискусии, семинари) и публикуване на информация за изготвянето, реализацията на Общинския план за развитие, както и докладите и оценките – предварителна, междинна, последваща;

2. Разясняване на конкретните задачи, които стоят пред кмета, общинския съвет, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации и гражданското общество за осигуряване на висока ефективност при реализацията на местното развитие и стратегическите документи;
3. Привличане на вниманието на заинтересованите страни и гражданското общество за формиране на позитивни обществени нагласи и активна гражданска позиция относно участието в процеса на планиране и осигуряване на обществена подкрепа за реализацията на стратегическите документи.

2. СПЕЦИФИЧНИ РАЗПОРЕДБИ

На етапа на разработване на ОПР се организира обществено обсъждане на (1) социално-икономическия анализ на територията и произтичащия SWOT анализ, (2) стратегията за развитие и (3) конкретните проекти от Програмата за изпълнение на ОПР.

Една седмица преди провеждане на обсъждането, проектът на ОПР се публикува на Интернет страницата на община Минерални бани.

След приемането на ОПР, той се публикува на Интернет страницата на община Минерални бани.

В процеса на изпълнение на ОПР:

- ✓ Годишните доклади за изпълнението на плана и Доклада за междинната оценка се подлагат на публично обсъждане;
- ✓ Годишните доклади за изпълнението на плана и Доклада за междинната оценка се публикуват на Интернет страницата на община Минерални бани;
- ✓ Подробна информация за изпълнението отделните проекти от ОПР се публикува на Интернет страницата на община Минерални бани.

XV. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОПР

Програмата за реализация на общинския план за развитие през периода 2014-2020 г. е представена в Приложение №3.

XVI. ПРИЛОЖЕНИЕ 1: ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОПР

Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчита	Базова стойност	Целева стойност
Стратегическа цел 1. Подобряване на средата и качеството за живот и бизнес чрез инвестиции в здравна, социалната, и обществена инфраструктура, развитие на човешкия и физически капитал и стратегическото планиране и управление на общинското развитие						
Приоритет 1.1. Подобряване на достъпа и повишаване на качеството на образователни, здравни, социални и културни услуги и развитие на спортната инфраструктура в районите						
Дял на населението на община Минерални бани пряко облагодетелствано от подобрената инфраструктура	Р	%	Отчети ПРСР/ПТГС	годишно	0	100
Намаляване на потреблението на енергия от обновената инфраструктура	Р	%	Отчети ПРСР	годишно	0	25
СП.Ц.1.1.1. Модернизиране на образователната инфраструктура на училищата по изкуства и култура						
Изградено училище за тракийско изкуство и култура	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	1
СП.Ц.1.1.2. Подобряване на държавната и общинска културна инфраструктура						
Реконструирани обекти на културната инфраструктура	П	брой	Отчети ПРСР	годишно	0	12
СП.Ц.1.1.3. Осигуряване на достъп до обекти за образователни, здравни, социални и културни услуги в регионите						
Мярка 1.1.3.1. Комплексно, пространствено и физическо интегриране на обектите на образователната, здравна, социална и културна инфраструктура в населените места						

Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчита	Базова стойност	Целева стойност
Реконструирани обекти на образователната инфраструктура	П	брой	Отчети ПРСР	годишно	0	3
Реконструирани административни сгради	П	брой	Отчети ПРСР	годишно	0	3
Ремонтирани здравни служби	П	брой	Отчети ПТГС	годишно	0	4
Мярка 1.1.3.2. Благоустрояване на прилежащите територии на обектите на обществено обслужване - зелени площи, пешеходни зони, улично осветление, спирки на обществения транспорт, изграждане на инфраструктура за достъп до обществените сгради на хора в неравностойно положение (рампи, асансьори,						
Ремонтирана улична мрежа	П	км.	Отчети ПРСР	годишно	0	50
Благоустроена паркова среда	П	кв.м	Отчети ПРСР	годишно	0	50
Мярка 1.1.3.3. Реконструкция, модернизация и изграждане на сгради с религиозно предназначение в населените места включително прилежащите им пространства						
Ремонтирани/изградени сгради с религиозно предназначение	П	брой	Отчети ПРСР	годишно	0	11
СП.Ц.1.1.4. Изграждане и реконструкция на спортната инфраструктура за професионален спорт и спорт в свободното време						
Реконструирани обекти на спортната инфраструктура	П	брой	Отчети ПРСР	годишно	0	6

Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчита	Базова стойност	Целева стойност
СП.Ц.1.1.5. Енергийна сигурност и повишаване на ресурсната ефективност						
Мярка 1.1.5.1. Повишаване на енергийната ефективност на общественни сгради						
Административни сгради с подобрени енергийни характеристики	П	брой	Отчети ПРСР/ПТГС	годишно	0	25
Мярка 1.1.5.2. Достигане на 16% на енергията от възобновяеми енергийни източници(ВЕИ) в брутното крайно потребление на енергия до 2020 г.						
Изградени мощности за производство на енергия от ВЕИ	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	3
СП.Ц.1.1.6. Повишаване привлекателността на община Минерални бани чрез инвестиции в образованието						
СП.Ц.1.1.7. Подобряване на здравните услуги, допринасящи за развитието на регионите						
Проведени образователни курсове	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	20
Придобити умения от образователните курсове	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	10
СП.Ц.1.1.8. Социални грижи и услуги						

Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчита	Базова стойност	Целева стойност
Мярка 1.1.8.1. Подпомагане на деца и възрастни в неравностойно положение и хората с увреждания						
Изграден център за социални услуги	П	брой	Отчети ПРСР	годишно	0	1
Изграждане на център за социална рехабилитация и интеграция (доп. с Р-ние № 217/24.06.2016 г.)	П	брой	Отчети ПРСР	годишно	0	1
Мярка 1.1.8.2. Подобряване условията на живот и равнопоставено включване на малцинствата в социално-икономическия живот на местните общности						
Представители на малцинствата и хората в неравностойно положение с придобити нови умения	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	20
Приоритет 1.2. Развитие на капацитета на местните власти в стратегическото планиране и подобряване на управлението на местното развитие						
СП.Ц.1.2.1. Прилагане на принципите и практиките на стратегическо планиране и програмиране на общинското развитие						
Мярка 1.2.1.1. Укрепване на институционалния и експертен капацитет на органите за управление на местното развитие						
Обучения за усъвършенстване на капацитета на общинската администрация	П	брой	Отчети ОПДУ	годишно	0	10
Обучени служители на общинската администрация	П	брой	Отчети ОПДУ	годишно	0	45

Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчита	Базова стойност	Целева стойност
Мярка 1.2.1.2. Увеличаване на информираността, ангажираността и вниманието на обществеността към проблемите на устойчивото интегрирано развитие						
Създадени нови информационни канали	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	3
СП.Ц.1.2.2. Разработване на цифрови кадастрални карти						
СП.Ц.1.2.3. Осигуряване на устойчиво и хармонично развитие на територията						
Площ, осигурена с цифрови карти	Р	%	Отчети Общинска администрация	годишно	0	100
Изработен ОУП	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	1
СП.Ц.1.2.4. Насърчаване публично-частното партньорство за реализация на общи стратегии за местно развитие						
Мярка 1.2.4.1. Сключване на дългосрочни договори между община Минерални бани и частни партньори за предоставяне на услуги от обществен интерес						
Изградени публично-частни партньорства	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	5
Приоритет 1.3. Развитие на междурегионално и транснационално сътрудничество, включително за постигане на стратегическите приоритети на макрорегионално ниво						

Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчита	Базова стойност	Целева стойност
СП.Ц.1.3.1. Разширяване на междурегионалното сътрудничество						
Изградени партньорства за обмен на добри практики в областта на устойчивото развитие на селските райони	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	5
СП.Ц.1.3.2. Укрепване на връзките между университетите, изследователските центрове и регионалния бизнес на макрорегионално ниво						
Мярка 1.3.2.1. Създаване на условия за по-добро сътрудничество между съществуващи научни и образователни институти и обучителни центрове с местния бизнес						
Изградени партньорства на местния бизнес с научни и образователни институти, и обучителни центрове	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	5
Мярка 1.3.2.2. Търсене на възможности за компенсиране на икономическото изоставане, задържане на младите хора и осигуряване възможности за професионална реализация						
Включени млади хора в списък с физически лица и представители на юридически лица, които имат отношение към развитието на община Минерални	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	10
Включени млади хора в групите за наблюдение на изпълнението на общински политики	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	5
Стратегическа цел 2. Развитие на устойчиви форми на туризъм и опазване на околната среда. Подобряване на физическата и институционална база на културните и творчески индустрии и повишаване конкурентоспособността на малкия и средния бизнес						
Увеличаване на приходите в общинския бюджет от туризъм	Р	%	Отчети Общинска администрация	годишно	0	75

Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчита	Базова стойност	Целева стойност
Приоритет 2.1. Развитие на устойчиви форми на туризъм и на културните и творчески индустрии в районите						
СП.Ц.2.1.1. Стимулиране на специфични за общината видове туризъм, базирани на природно-ландшафтни и културни ценности и прояви						
Мярка 2.1.1.1. Консервация, реставрация и интегриране на недвижими културни ценности в т.ч. изграждане на съпътстваща техническа инфраструктура						
Социализирани археологически обекти	П	брой	Отчети ПРСР	годишно	0	6
Мярка 2.1.1.2. Въвеждане на съвременни форми за експониране и интерпретация и обновяване на паметниците чрез създаване на специфични туристически продукти						
Създаден туристически продукт "Крепост Топлокос"	П	брой	Отчети ПРСР/ОПРР	годишно	0	1
Мярка 2.1.1.4. Развитие на инфраструктура за туризъм и туристически атракции в регионите и развитие на инфраструктурата за туризъм в защитените територии						
Изградена инфраструктура в районите на еко пътеките	П	брой	Отчети ПРСР	годишно	0	10
Мярка 2.1.1.5. Създаване на специфични туристически атракции						
Изградени специфични туристически атракции	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	3

Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчита	Базова стойност	Целева стойност
Мярка 2.1.1.6. Развитие на регионален туристически клъстер						
Създаден туристически клъстер	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	1
СП.Ц.2.1.2. Опазване, валоризация, цифровизация, експониране и популяризиране на недвижими, движими и нематериални културни ценности						
Мярка 2.1.2.1. Подготовка на културното наследство от всякакъв характер за включване в регионални туристически продукти и популяризиране в световен план						
Регионални туристически продукти с участието на общината	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	3
Мярка 2.1.2.2. Цифровизацията на културното наследство за привличане на туристи и учени в общината, с което индиректно се стимулира местната икономика						
Степен на цифровизация на културното наследство	Р	%	Отчети Общинска администрация	годишно	0	100
Мярка 2.1.2.4. Включване на социализираните обекти в туристически пакети, изграждане на посетителски центрове, офиси по туризма и др.						
Изградени ТИЦ/ пунктове	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	4
СП.Ц.2.1.3. Разработване, регионален маркетинг и реклама на регионални туристически продукти, основани на местния потенциал						

Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчита	Базова стойност	Целева стойност
СП.Ц.2.1.4. Подпомагане на културните и творчески индустрии в общината						
Изпълнени дейности за формиране и промотиране на регионалните туристически продукти	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	20
Приоритет 2.2. Развитие на инфраструктурата за опазване на околната среда						
СП.Ц.2.2.1. Укрепване на мрежата от защитени територии и места от Европейската мрежа „Натура 2000“						
Разработена Програма за опазване на околната среда	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	1
Изпълнени дейности за устойчиво управление на земеделските земи	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	5
Изпълнени дейности за устойчиво управление на въздуха	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	5
Изпълнени дейности за устойчиво управление на почвите	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	5
Изпълнени дейности за устойчиво управление на почвите	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	5
СП.Ц.2.2.2. Подобряване качеството и ефективността на водоснабдителните услуги за бизнеса и населението в районите и доближаване до европейските стандарти в тази област						

Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчита	Базова стойност	Целева стойност
СП.Ц.2.2.3. Устойчиво управление на водните ресурси в регионите чрез изграждане и модернизиране на канализационните системи и пречистване на отпадните води						
Рехабилитирана водопроводна мрежа	П	км.	Отчети Общинска администрация	годишно	0	50
Рехабилитирана канализационна мрежа	П	км.	Отчети Общинска администрация	годишно	0	50
Рехабилитирани/ изградени елементи на ВИК инфраструктурата - помпени станции, водоеми, ПСПВ, ПСОВ	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	10
Лица, ползващи се от рехабилитираната ВиК инфраструктура	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	4000
СП.Ц.2.2.4. Ефективно използване на ресурсите в регионите чрез оптимизиране събирането на отпадъци и внедряване на съвременни технологии за разделно събиране, компостиране на биоразградимите отпадъци, рециклиране и екологично обезвреждане в изпълнение на Пътната карта за ефективно използване на						
Изпълнени дейности за устойчиво управление на отпадъците	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	8
СП.Ц.2.2.5. Опазване, поддържане и възстановяване на биологичното разнообразие като част от природния потенциал за устойчиво развитие на районите						
Изготвени планове за управление на защитените територии и зони	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	2
Изпълнени дейности от плана за правление на защитените територии	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	8

Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчита	Базова стойност	Целева стойност
Изпълнени дейности от плана за правление на защитените зони	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	8
СП.Ц.2.2.6. Превенция на природни рискове. Планиране на дейности, осигуряващи им адаптиране към климатичните промени и редуциране на природните рискове до допустими нива						
Мярка 2.2.6.1. Изграждане на системи за ранно предупреждение за възникващи опасности от наводнения, пожари, активиране на свлачищни райони						
Изградена система за ранно предупреждение	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	1
Мярка 2.2.6.2. Почистване на корита на реки и изграждане на защитни съоръжения						
Население, облагодетелствано от почистени/коригирани/поддържани речни корита	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	4000
Мярка 2.2.6.3. Изграждане на прилежаща инфраструктура и осигуряване на физическа охрана на недвижими паметници и археологически обекти						
Изпълнени дейности за превенция на недвижими паметници и археологически обекти от природни бедствия	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	10
Мярка 2.2.6.4. Ефективно управление на общинския горски фонд						
Горски територии с предотвратени пожари	П	ха	Отчети ПРСР	годишно	0	10

Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчита	Базова стойност	Целева стойност
Инвестиции за подобряване устойчивостта и стойността на горските екосистеми	П	хил. лв.	Отчети ПРСР	годишно	0	880
Стратегическа цел 3. Насърчаване на инвестициите чрез прилагане на иновативни решения и повишаване на ресурсната ефективност. Териториално сближаване, и развитие на трансграничното и междуобщинското сътрудничество. Подобряване на транспортната свързаност и достъпа до пазари						
Приоритет 3.1. Активизиране на специфичния потенциал на регионалните и местните икономики чрез подкрепа за повишаване конкурентоспособността на малкия и средния бизнес						
СП.Ц.3.1.1. Стимулиране на икономическото развитие на районите чрез подобряване на достъпа до производствените зони и инфраструктурата им						
Производствени зони с подобрен достъп	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	9
Новоизградени производствени зони	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	2
Изградена инфраструктура за широколенов интернет	Р	%	Отчети Общинска администрация	годишно	0	100
СП.Ц.3.1.2. Подкрепа на традиционни икономически дейности в районите и общините						
Подкрепени традиционни икономически дейности	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	5
Подкрепени традиционни хранителни продукти	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	5

Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчита	Базова стойност	Целева стойност
СП.Ц.3.1.3. Повишаване на конкурентоспособността на районите чрез развитие на нови бизнес модели за МСП, въвеждане на нови технологии и иновации в МСП в изостанали, селски райони и райони за целенасочена подкрепа						
СП.Ц.3.1.4. Стимулиране активизирането на бизнеса за постигане на дългосрочна устойчивост чрез насърчаването на индивидуалното и колективното предприемачество						
Модернизирани/ създадени предприятия	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	2
Създадени фирми в подкрепа на публични услуги	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	1
Население, включено в проектите за временна заетост	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	210
Приоритет 3.2. Развитие на междуобщинското и трансграничното сътрудничество и мобилизиране потенциала на периферните гранични територии						
Изпълнени проекти със съседни и несъседни страни	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	6
Приоритет 3.3. Развитие и модернизация на теническата инфраструктура и подобряване на информационната свързаност						
СП.Ц.3.3.1. Ефективно поддържане, модернизация и развитие на транспортната инфраструктура						
Дял на населението с подобрена свързаност	Р	%	Отчети ПРСР	годишно	0	30

Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчита	Базова стойност	Целева стойност
Дължина на ремонтирани общински пътища	П	км.	Отчети ПРСР	годишно	0	50
СП.Ц.3.3.2. Развитие на техническата инфраструктура – теле- и компютърни комуникации (ИКТ)						
Изградена инфраструктура за широколентов интернет	Р	%	Отчети Общинска администрация	годишно	0	100
Степен на въвеждане на електронното управление	Р	%	Отчети Общинска администрация	годишно	0	50
СП.Ц.3.3.3. Газифициране на община Минерални бани						
Мярка 3.3.3.1. Изграждане на газоразпределителна мрежа в община Минерални бани						
Степен на газифициране на домакинствата	Р	%	Отчети Общинска администрация	годишно	0	5
Степен на газифициране на бизнеса	Р	%	Отчети Общинска администрация	годишно	0	80
Приоритет 3.4. Развитие на аграрния отрасъл за осигуряване на хранителна сигурност и за производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси						
СП.Ц.3.4.1. Балансирано секторно и структурно развитие на аграрния отрасъл						

Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчита	Базова стойност	Целева стойност
Създадени стопанства за биологично производство	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	1
Изградена допълваща инфраструктура - складове, хладилници и др.	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	3
СП.Ц.3.4.2. Модернизиране и технологично обновяване на стопанствата и инфраструктурата в отрасъла. Развитие и ускорено въвеждане на иновациите в земеделската практика						
Мярка 3.4.2.1. Изграждане на напоителни системи за обработваемите земи						
Осигуреност на обработваемите площи с напоителни системи	Р	%	Отчети Общинска администрация	годишно	0	75
Мярка 3.4.2.2. Изграждане на изкупвателен пункт за земеделска продукция						
Изграден селскостопански пазар	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	1
Мярка 3.4.2.3. Създаване на благоприятни условия за развитие на кооперативното и фамилното земеделие и животновъдство						
Създадено сдружение на селскостопанските производители	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	1
Мярка 3.4.2.4. Развитие на предприятия, преработващи селскостопанска продукция						

Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчита	Базова стойност	Целева стойност
Създадени нови предприятия, преработващи селскостопанска продукция	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	5
Мярка 3.4.2.5. Подобряване на структурата на земеползване в общината						
Изпълнени дейности за оптимално използване на общинския поземлен фонд	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	10
СП.Ц.3.4.3. Повишаване на професионалната квалификация и информираността на земеделските производители						
Създаден агроинформационен център	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	1
Предоставени консултации на земеделските производители	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	100
СП.Ц.3.4.4. Превръщане на земеделското производство в привлекателен бизнес, осигуряващ стабилни и справедливи доходи на заетите в него						
Привлечени външни инвеститори	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	3
Предоставени консултации/ информация за целите на извършване на инвестиции в селското стопанство	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	10
СП.Ц.3.4.5. Създаване на конкурентоспособен рибарски сектор, осигуряващ устойчиво управление на рибарството и аквакултурите						

Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчита	Базова стойност	Целева стойност
Въведени нови/подобрили процеси/ продукти за производство и продажба на риба и аквакултури	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	10
Изградена лаборатория за контрол на качеството на продукцията	П	брой	Отчети Общинска администрация	годишно	0	1

XVII. ПРИЛОЖЕНИЕ 2 - ТАБЛИЦИ ЗА ОТЧИТАНЕ НА ИНДИКАТОРИТЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА

Таблица за наблюдение на ниво проект

Наименование на проекта	М	СпЦ	П	СтЦ	Изпълнение на бюджета		Изпълнение на индикаторите																
					Договорена сума	Разплатена сума	Индикатор 1			Индикатор 2			Индикатор 3										
							наименование	ЦС	ИС	наименование	ЦС	ИС	наименование	ЦС	ИС								

М – номер на мярка, съгласно Програмата за реализация на ОПР
 СпЦ – номер на специфична цел, съгласно Програмата за реализация на ОПР
 П – номер на приоритет, съгласно Програмата за реализация на ОПР
 СтЦ – номер на стратегическа цел, съгласно Програмата за реализация на ОПР
 ЦС – целева стойност
 ИС – изпълнена стойност

Таблица за наблюдение на ниво приоритет, специфична цел, мярка

Стратегическа цел, Приоритет, Специфична цел, Мярка	Индикатор /наименование/	Мярка	Базова стойност	Целева стойност	Изпълнена стойност
Стратегическа цел 1					
Приоритет 1.1...					
Специфична цел 1.1.1.....					
Мярка 1.1.1.1.....					
Мярка 1.1.1.2.....					
Стратегическа цел 2					
Приоритет 2.1.....					
Специфична цел 2.1.1.....					
Мярка 2.1.1.1.....					
Мярка 2.1.1.....					

Таблица за оценка за степента на постигане на индикаторите

Стратегическа цел, Приоритет, Специфична цел, Мярка	Индикатор /наименование/	Мярка	Базова стойност	Целева стойност	Изпълнена стойност	Има ли вероятност за непостигане на индикатора Да*/Не
Стратегическа цел 1						
Приоритет 1.1...						
Специфична цел 1.1.1.....						
Мярка 1.1.1.1.....						
Мярка 1.1.1.2.....						
Стратегическа цел 2						
Приоритет 2.1.....						
Специфична цел 2.1.1.....						
Мярка 2.1.1.1.....						
Мярка 2.1.1.....						

*Попълва се ако съществува вероятност от непостигане на индикатора

Причини за непостигане на индикатора

- 1) Съществени промени на икономическите и социалните условия в общината – *да се поясни*
- 2) Промени в свързаното национално законодателство или в законодателството на ЕС – *да се поясни*
- 3) Съществени промени в секторни стратегии и програми, влияещи върху изпълнението на ОПР - *да се поясни*
- 4) Друго - *да се поясни*

Предложения за корективни действия

XVIII. ПРИЛОЖЕНИЕ 3 – ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОПР

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ, ПРИОРИТЕТ, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ, МЯРКА, ПРОЕКТ	СРОК	БЮДЖЕТ В ЛЕВА						ФИНАНСОВИ ИЗТОЧНИЦИ	
		Общински бюджет	Централен бюджет	Фондове на ЕС	Частно финансирани	Други източници	ОБЩО		
Стратегическа цел 1. Подобряване на средата и качеството за живот и бизнес чрез инвестиции в здравна, социалната, и обществена инфраструктура, развитие на човешкия и физически капитал и стратегическото планиране и управление на общинското развитие.									
Приоритет 1.1. Подобряване на достъпа и повишаване на качеството на образователни, здравни, социални и културни услуги и развитие на спортната инфраструктура в районите									
СП.Ц.1.1.1. Модернизирани на образователната инфраструктура на училищата по изкуства и култура									
Мярка 1.1.1.1. Изграждането и реконструирането на материално-техническата база на училищата в сферата на изкуства и култура и доставката на оборудване за обучението									
		Изграждане на училище за тракийско изкуство и култура				2 000 000		2 000 000	
Мярка 1.1.1.2. Подобряване на допълнителната база, функционираща към училищата, вкл. общежития за учениците									
		Изграждане на допълнителна база към училище за тракийско изкуство и култура				500 000		500 000	
СП.Ц.1.1.2. Подобряване на държавната и общинска културна инфраструктура									

Мярка 1.1.2.1. Осигуряване на достъп до културно и природно наследство чрез изграждане и обновяване на инфраструктурата на културните институции - кина, опери, театри, концертни зали, музеи и художествени галерии									
		Обновяване на открит театър в с. Минерални бани				400 000			400 000
		Реконструкция на читалище в с.Караманци в културен дом				400 000			400 000
		Реконструкция на читалище в с.Сусам в културен дом, художествена галерия с концертна зала				400 000			400 000
		Реконструкция на медицински пункт в с.Минерални бани в археологически музей				1 000 000			1 000 000
Мярка 1.1.2.2. Обновяване на експозициите, ремонт и осигуряване на достъп до културното съдържание за лица в неравностойно положение									
		Осигуряване на достъпна среда в обществените сгради на територията на община Минерални бани				100 000			100 000
Мярка 1.1.2.3. Превръщане на обществените библиотеки в съвременни информационни, социални и културни центрове и използване на техния технически и кадрови потенциал за гарантиране устойчивото развитие на общността									
		Реконструкция на читалище в с. Минерални бани в обществена библиотека				400 000			400 000
Мярка 1.1.2.4. Ремонт, реконструкция и техническо оборудване на читалищата за превръщането им в модерни мултифункционални центрове за култура, образование и социални дейности като местен потенциал за устойчиво развитие на общностите, както и като естествена среда за съхраняване и трансмисия на нематериалното културно наследство									
		Ремонт, реконструкция и оборудване на читалище "Заря" – с. Минерални бани				400 000			400 000

		Ремонт, реконструкция и оборудване на читалище "Будилник" с. Сусам				400 000			400 000
		Ремонт, реконструкция и оборудване на читалище "Кирил и Методий" с. Караманци – (Доп.-РОС,803/28.02.2019г.)				159 181, 68			159 181,68
		Ремонт, реконструкция и оборудване на читалище "Кирил и Методий" с. Караманци				400 000			400 000
		Ремонт, реконструкция и оборудване на читалище "Борба" с. Сърница				400 000			400 000
		Ремонт, реконструкция и оборудване на читалище "Сеяч" с. Сираково				400 000			400 000
		Ремонт, реконструкция и оборудване на читалище "Христо Боетв", с.Боян Ботево				400 000			400 000
СП.Ц.1.1.3. Осигуряване на достъп до обекти за образователни, здравни, социални и културни услуги в регионите									
Мярка 1.1.3.1. Комплексно, пространствено и физическо интегриране на обектите на образователната, здравна, социална и културна инфраструктура в населените места									
		Ремонт и реконструкция на сградата на община в с.Минерални бани, осигуряване на достъпна среда и оформяне на околното пространство				400 000			400 000
		Ремонт и реконструкция на сградата на ЦДГ "Снежанка" и петте ѝ филиала, осигуряване на достъпна среда и оформяне на околното пространство				100 000			100 000

		Ремонт и реконструкция на сградата на Средно Общообразователно Училище "Проф.Д-Р Асен Златаров", осигуряване на достъпна среда и оформяне на околното пространство				400 000			400 000
		Ремонт и реконструкция на сградата на Средно Общообразователно Училище "Христо Ботев", осигуряване на достъпна среда и оформяне на околното пространство				400 000			400 000
		Ремонт и реконструкция на сградата на пощата и ГЛ в с.Минерални бани, осигуряване на достъпна среда и оформяне на околното пространство				400 000			400 000
		Ремонт на кметството в село Колец				100 000			100 000
		Осигуряване на 2 линейки и координиране на работата с Центъра за бърза и неотложна медицинска помощ в Хасково				80 000			80 000
		Изграждане на „Здравен, рехабилитационен и балнео център“ в с. Минерални бани				1 000 000			1 000 000
		Ремонт на „Здравна служба“ в с. Сусам				50 000			50 000
		Ремонт на „Здравна служба“ в с. Боян Ботево				50 000			50 000

		„Ремонт на „Здравна служба“ в с. Сърница				50 000			50 000
		„Ремонт на „Здравна служба“ в с. Ангел Войвода				50 000			50 000
Мярка 1.1.3.2. Благоустрояване на прилежащите територии на обектите на обществено обслужване - зелени площи, пешеходни зони, улично осветление, спирки на обществения транспорт, изграждане на инфраструктура за достъп до обществените сгради на хора в неравностойно положение (рампи, асансьори, обособяване на места за паркиране и др.)									
		Рехабилитация "Малък парк, Минерални бани", УПИ XIX, кв. 14, село Минерални бани		200 000					200 000
		Благоустрояване - УПИ I "За обществено обслужване", кв. 16а, с. Минерални бани		200 000					200 000
		Изграждане на улично осветление с ВЕИ, рехабилитация на улична мрежа, рехабилитация на пешеходни зони, зелени площи и спирки на обществения транспорт				1 000 000			1 000 000
		Изграждане на автогара в с. Минерални бани				200 000			200 000
		Асфалтиране на улични мрежи				1 000 000			1 000 000
		Рехабилитация на асфалтови настилки				1 000 000			1 000 000
		Дейност "Благоустрояване на улична мрежа в три населени места в община Минерални бани", вкл. 1) "Благоустрояване				1 115 000			

		на бул. "Васил Левски" о.т.300` - о.т.3 в село Минерални бани", 2) "Благоустрояване на ул."Юрий Гагарин" п.т.39 - о.т.22 в село Минерални бани", 3) "Благоустрояване на ул. "18-та" , с. Караманци О.Т. 54 – О.Т. 134", 4) "Благоустрояване на улица „Атанас Райков" е с. Сусам, община Минерални бани"(Доп. - РОС, 666 от 2018 г.)							
		Изграждане на улични мрежи							
						1 000 000			1 000 000
		Изграждане на два моста на река в с. Винево							
						400 000,00			400 000
Мярка 1.1.3.3. Реконструкция, модернизация и изграждане на сгради с религиозно предназначение в населените места включително прилежащите им пространства									
		Ремонт и реконструкция на Църква "Света Богородица", с.Сираково							
						400 000,00			400 000
		Ремонт и реконструкция на Църква "Малка Богородица", с.Спахиево							
						400 000,00			400 000
		Ремонт и реконструкция на Църква "Свети Архангел Михаил", с.Брястово							
						400 000,00			400 000
		Ремонт и реконструкция на Църква " Успение Богородично", с.Татарево							
						400 000,00			400 000
		Ремонт и реконструкция на Църква " Атанасий", с.Сусам							
						400 000,00			400 000

		Ремонт и реконструкция на Църква " Свети Николай", с.Сърница				400 000,00			400 000
		Ремонт и реконструкция на Църква " Свети Георги", с.Минерални бани				400 000,00			400 000
		Ремонт и реконструкция на молитвен дом в с.Караманци				400 000,00			400 000
		Ремонт и реконструкция на молитвен дом в с.Сърница				400 000,00			400 000
		Изграждане на молитвен дом в с.Минерални бани				400 000,00			400 000
		Ремонт и реконструкция на молитвен дом в с.Винево				400 000,00			400 000
СП.Ц.1.1.4. Изграждане и реконструкция на спортната инфраструктура за професионален спорт и спорт в свободното време									
Мярка 1.1.4.1. Ремонт и модернизиране на съществуващата спортната инфраструктура за професионален спорт и спорт в свободното време									
		Реконструкция на стадион "Топликос" в с.Минерални бани				1 700 000			1 700 000
		Реконструкция на стадион в с.Караманци				100 000			100 000
		Реконструкция на стадион в с.Сусам				100 000			100 000

		Реконструкция на стадион в с.Боян Ботево				100 000			100 000	
Мярка 1.1.4.2. Изграждане на нови обекти на спортната инфраструктура за професионален спорт и спорт в свободното време										
		Изграждане на спортна зала в с Минерални бани				2 000 000			2 000 000	
		Изграждане на открит минерален басейн в с Минерални бани				500 000			500 000	
СП.Ц.1.1.5. Енергийна сигурност и повишаване на ресурсната ефективност										
Мярка 1.1.5.1. Повишаване на енергийната ефективност на обществени сгради										
		Енергийно saniране на обществени сгради в община Минерални бани				500 000			500 000	
		Енергийно saniране на жилищни сгради в община Минерални бани				500 000			500 000	
Мярка 1.1.5.2. Достигане на 16% на енергията от възобновяеми енергийни източници(ВЕИ) в брутно крайно потребление на енергия до 2020 г.										
		Проучване, проектиране и изграждане на фотоволтаичен парк в община Минерални бани					2 000 000		2 000 000	
		Проучване, проектиране и монтаж на ВЕИ - вятърен парк в община Минерални бани					2 000 000		2 000 000	

		Проучване, проектиране и изграждане на термален ВЕИ в с. Минерални бани					1 000 000		1 000 000	
СП.Ц.1.1.6. Повишаване привлекателността на община Минерални бани чрез инвестиции в образованието										
Мярка 1.1.6.1. Подобряване на образователното равнище на работната сила съобразно потребностите на инвеститорите и икономиката										
		Организиране на образователни курсове и обучение					20 000		20 000	
Мярка 1.1.6.2. Подобряване на обучителната среда за осъществяване на преход към информационно общество										
		Организиране на образователни курсове					20 000		20 000	
Мярка 1.1.6.3. Създаване на условия за непрекъснато професионално обучение с цел повишаване адаптивността на работната сила към потребностите на местната икономическа база и пазара на труда										
		Организиране на образователни курсове и обучение					20 000		20 000	
Мярка 1.1.6.4. Изграждане на информационна система за търсената от инвеститорите работна сила и съответно предлаганите специалисти										
		Организиране на образователни курсове и обучение					20 000		20 000	
СП.Ц.1.1.7. Подобряване на здравните услуги, допринасящи за развитието на регионите										

Мярка 1.1.7.1. Развитие на структурно-институционалните промени на здравната система, с оглед повишаване на нейната ефективност										
		Провеждане на обучителни курсове за рехабилитатори и СПА процедури				20 000			20 000	
		Провеждане на обучителни курсове и привличане на медицински персонал				20 000			20 000	
Мярка 1.1.7.2. Адаптиране на човешките ресурси в здравеопазването към новите икономически условия и професионални изисквания										
		Изграждане на рехабилитационен център за СПА процедури в с.Минерални бани , и използване на местен човешки ресурс						1 000 000	1 000 000	
СП.Ц.1.1.8. Социални грижи и услуги										
Мярка 1.1.8.1. Подпомагане на деца и възрастни в неравностойно положение и хората с увреждания										
		Изграждане на център за социални услуги в община Минерални бани				50 000			50 000	
		Изграждане на център за социална рехабилитация и интеграция (доп. с Р-ние № 217/24.06.2016 г.)				1 000 000			1 000 000	
Мярка 1.1.8.2. Подобряване условията на живот и равноправно включване на малцинствата в социално-икономическия живот на местните общности										

		Организиране на квалификационни курсове и обучение за малцинствата и хора в неравностойно положение				20 000			20 000
Приоритет 1.2. Развитие на капацитета на местните власти в стратегическото планиране и подобряване на управлението на местното развитие									
СП.Ц.1.2.1. Прилагане на принципите и практиките на стратегическо планиране и програмиране на общинското развитие									
Мярка 1.2.1.2. Укрепване на институционалния и експертен капацитет на органите за управление на местното развитие									
		Провеждане на обучителни курсове за общинските служители				20 000			20 000
Мярка 1.2.1.3. Увеличаване на информираността, ангажираността и вниманието на обществеността към проблемите на устойчивото интегрирано развитие									
		Разширяване източниците на общуване с обществеността чрез местен весник, рубрики на сайта на общината и др.				20 000			20 000
		ON-line общуване с жителите на община Минерални бани				5 000			5 000
		Създаване на местна преса и информационен бюлетин				5 000			5 000
СП.Ц.1.2.2. Разработване на цифрови кадастрални карти									
Мярка 1.2.2.1. Приоритетното създаване на кадастрални карти за териториите с предстоящи стратегически проекти за засилване на инвеститорския интерес към съответните територии									

		Разработване на кадастрална карта и регистър с данни за имотите в община Минерални бани				220 000			220 000
		Разработване на специализирана цифрова карта за земеделските земи в община Минерални бани				10 000			10 000
		Разработване на специализирана цифрова карта за горския фонд на община Минерални бани				10 000			10 000
		Разработване на специализирана цифрова карта на лесоустройствен план на община Минерални бани				10 000			10 000
		Разработване на специализирана цифрова карта за защитените територии в община Минерални бани				10 000			10 000
		Разработване на специализирана цифрова карта за културните забележителности в община Минерални бани				10 000			10 000
Мярка 1.2.2.2. Съвместна работа на кадастралната карта и имотния регистър, за повишаване сигурността на данните за гарантиране на собствеността и за подготовката на необходимата нормативна база в тази област									
		Синхронизация на кадастралната карта с имотния регистър на община Минерални бани				5 000			5 000
		Създаване на кадастрална карта на подземния кадастър на община Минерални бани				20 000			20 000

СП.Ц.1.2.3. Осигуряване на устойчиво и хармонично развитие на територията									
Мярка 1.2.3.1. Разработването и актуализацията на устройствени схеми и планове за интегрирано и устойчиво развитие на населените места, чрез насърчаване на полицентрично и балансирано териториално развитие									
		Изработване на Общ устройствен план (ОУП) за община Минерални бани				35 000			35 000
		Изработване и изменение на общи устройствени планове на населените места в община Минерални бани				10 000			10 000
Мярка 1.2.3.2. Управление и свързване на екологичните, ландшафтни и културни ценности в регионите									
		Изработване на програма за управление и адптиране на природните и културни ценности на територията на община Минерални бани				10 000			10 000
		Обновяване на площи за широко обществено ползване, предназначение за трайно задоволяване на обществените потребности в три населени места в община Минерални бани”, включващ: 1) Обект “Благоустрояване, паркоустрояване на парк кв. 7 УПИ II по плана на с. Минерални бани, община Минерални бани”; 2) Обект “Реконструкция и благоустрояване на парково				750 000			

		пространство в УПИ I - 167, кв. 12 с. Караманци, община Минерални бани" ; 3) Обект "Парково осветление в кв. 8 с. Винево, община Минерални бани"(Доп. - РОС, 665 от 2018 г.)								
СП.Ц.1.2.4. Насърчаване публично-частното партньорство за реализация на общи стратегии за местно развитие										
Мярка 1.2.4.1. Сключване на дългосрочни договори между община Минерални бани и частни партньори за предоставяне на услуги от обществен интерес										
		Подобряване на координацията и взаимодействието за прилагане на местната политика между местните власти, бизнеса и НПО							5 000	5 000
		Проект за публично-частно партньорство в областта на културния туризъм						200 000		200 000
СП.Ц.1.1.5. Подобряване на достъпа и развитието на информационните и комуникационните технологии в областта на публичните услуги и бизнеса										
Мярка 1.1.5.1. Създаване на трудова борса в община Минерални бани										
		Създаване на трудова борса в община Минерални бани								
Приоритет 1.3. Развитие на междурегионално и транснационално сътрудничество, включително за постигане на стратегическите приоритети на макрорегионално ниво										

СП.Ц.1.3.1. Разширяване на междурегионалното сътрудничество									
Мярка 1.3.1.1. Обмен на опит по тематични цели между партньорите на територията на ЕС за идентифициране, трансфер и разпространение на добри практики в областта на устойчивото развитие на градските и селските райони									
		Обмен на опит с Република Турция					20 000		20 000
		Обмен на опит с Република Гърция					20 000		20 000
		Обмен на опит с Република Македония					20 000		20 000
		Обмен на опит с Република Сърбия					20 000		20 000
		Обмен на опит с Румъния					20 000		20 000
СП.Ц.1.3.2. Укрепване на връзките между университетите, изследователските центрове и регионалния бизнес на макрорегионално ниво									
Мярка 1.3.2.1. Създаване на условия за по-добро сътрудничество между съществуващи научни и образователни институти и обучителни центрове с местния бизнес									
		Осъществяване на съвместни проекти между научни и образователни институти, обучителни центрове и местния бизнес					50 000		50 000
Мярка 1.3.2.2. Търсене на възможности за компенсиране на икономическото изоставане, задържане на младите хора и осигуряване възможности за професионална реализация									

		Създаване на on-line трудови борси					5 000		5 000	
		Привличане на младите хора и участие в изпълнението и управлението на общинските проекти		2 000					2 000	
		Привличане на младите хора в разработването на общински стратегии. Създаване на клуб на младия аниматор		2 000					2 000	
		Осъществяване на диалог между младите хора и местния бизнес		2 000					2 000	
Стратегическа цел 2. Развитие на устойчиви форми на туризъм и опазване на околната среда. Подобряване на физическата и институционална база на културните и творчески индустрии и повишаване конкурентоспособността на малкия и средния бизнес										
Приоритет 2.1. Развитие на устойчиви форми на туризъм и на културните и творчески индустрии в районите										
СП.Ц.2.1.1. Стимулиране на специфични за общината видове туризъм, базирани на природно-ландшафтни и културни ценности и прояви										
Мярка 2.1.1.1. Консервация, реставрация и интегриране на недвижими културни ценности в т.ч. изграждане на съпътстваща техническа инфраструктура										
		Проект Консервация, реставрация и адаптиране на археологически обект Алтън тепе, с.Ангел войвода					6 000 000		6 000 000	
		Проект Консервация, реставрация и адаптиране на археологически обект Орлови скали, с.Сърница					400 000		400 000	

		Проект Консервация, реставрация и адаптиране на археологически обект Купена, с.Сърница				400 000			400 000
		Проект Консервация, реставрация и адаптиране на археологически обект Калето, с.Сърница				400 000			400 000
		Проект Консервация, реставрация и адаптиране на археологически обект Голямото градище, с.Сърница				400 000			400 000
		Обновяване на площи за широко обществено ползване, предназначение за трайно задоволяване на обществените потребности в три населени места в община Минерални бани”, включващ: 1) Обект “Благоустрояване, паркоустрояване на парк кв. 7 УПИ II по плана на с. Минерални бани, община Минерални бани”; 2) Обект “Реконструкция и благоустрояване на парково пространство в УПИ I - 167, кв. 12 с. Караманци, община Минерални бани” ; 3) Обект “Парково осветление в кв. 8 с. Винево, община Минерални бани”(Доп. - РОС, 665 от 2018 г.)				750 000			

		Дейност "Благоустрояване на улична мрежа в три населени места в община Минерални бани", вкл. 1) "Благоустрояване на бул. "Васил Левски" о.т.300` - о.т.3 в село Минерални бани", 2) "Благоустрояване на ул."Юрий Гагарин" п.т.39 - о.т.22 в село Минерални бани", 3) "Благоустрояване на ул. "18-та" , с. Караманци О.Т. 54 – О.Т. 134", 4) "Благоустрояване на улица „Атанас Райков" е с. Сусам, община Минерални бани"(Доп. - РОС, 666 от 2018 г.)								1 115 000		
Мярка 2.1.1.2. Въвеждане на съвременни форми за експониране и интерпретация и обновяване на паметниците чрез създаване на специфични туристически продукти												
		Реставрация и възстановка на Крепост "Топликос" в с.Минерални бани								6 000 000		6 000 000
Мярка 2.1.1.3. Предоставяне на права за управление на недвижими културни ценности на община Минерални бани												
		Предоставяне на права за управление на имоти в обхвата на археологически обекти и защитени територии със статут "държавна собственост" на община Минерални бани								1 000		1 000
Мярка 2.1.1.4. Развитие на инфраструктура за туризъм и туристически атракции в регионите и развитие инфраструктурата за туризъм в защитените територии												
		Рехабилитация и изграждане на туристически еко пътеки								1 400 000		1 400 000

		Рехабилитация и изграждане на велоалеи				400 000			400 000	
		Рехабилитация и изграждане на маршрути за мотокрос				50 000				
		Рехабилитация и изграждане на маршрути за офроуд				50 000				
		Рехабилитация и изграждане на маршрути за скално катерене				50 000				
		Рехабилитация и изграждане на площадки за парапланеризъм				50 000				
		Изграждане на асфалтови пътища и паркинги до туристическите атракции				200 000				
		Изграждане на съоръжения за развлечения и спорт				400 000				
		Осигуряване на леглова база в селата до туристическите атракции					200 000			
		Осигуряване на места за хранене в селата до туристическите атракции					200 000			
		Направа на маркировки и информационни табели на туристическите пътеки		100 000					100 000	
		Изготвяне на Стратегия за опазване на културното наследство в Община Минерални бани		10 000					10 000	

Мярка 2.1.1.5. Създаване на специфични туристически атракции									
		Изграждане на къмпинг на яз.Трякиец в община Минерални бани					400 000		400 000
		Благоустрояване на общинската минерална баня в с.Минерални бани и превръщането ѝ в Общински здравно-терапевтичен център					500 000		500 000
		Изграждане на лифт до връх Аида				1 000 000			1 000 000
Мярка 2.1.1.6. Развитие на регионален туристически клъстер									
		Създаване на туристически клъстер между общината и хотелиерите в Минерални бани					50 000		50 000
СП.Ц.2.1.2. Опазване, валоризация, цифровизация, експониране и популяризиране на недвижими, движими и нематериални културни ценности									
Мярка 2.1.2.1. Подготовка на културното наследство от всякакъв характер за включване в регионални туристически продукти и популяризиране в световен план									
		Проучване и събиране на картен и графичен материал за културно историческото наследство в община Минерални бани и систематизиране на потенциала				5 000			
		Свикване на комисии от Министерство на културата и Категоризиране на обектите паметници на културата				1 000			

		Изготвяне на проекти за консервация, реставрация и адаптиране на културните ценности и за популяризирането им				100 000			100 000
		Проучване и описване на местните традиции, митове и легенди				2 000			2 000
		Проучване и описване на местната кухня				2 000			2 000
		Изготвяне на проекти за социализиране на културните ценности и популяризирането им в световен план				200 000			200 000
		Проучване на идентични културни ценности в съседни общини и изготвяне на общи проекти				400 000,00			400 000,00
Мярка 2.1.2.2. Цифровизацията на културното наследство за привличане на туристи и учени в общината, с което индиректно се стимулира местната икономика									
		Дигитализация на културното наследство в община Минерални бани в включването му в информационна система DAGIS към МК и в други интернет сайтове				200 000			200 000
		Изготвяне на електронен каталог на културното наследство в община Минерални бани				5 000			5 000
		Изготвяне на наръчник на туристическият гид		2 000					2 000

Мярка 2.1.2.3. Превръщане на местните културни институти в съвременни духовни центрове									
		Изграждане на център за тракийска култура				400 000			400 000
		Създаване на център за провеждане на учебни програми				20 000			20 000
Мярка 2.1.2.4. Включване на социализираните обекти в туристически пакети, изграждане на посетителски центрове, офиси по туризма и др.									
		Изграждане на общински Туристически информационен център в с.Минерални бани				400 000			400 000
		Изграждане на Туристически информационен пункт в с.Сърница				100 000			100 000
		Изграждане на Туристически информационен пункт в с.Ангел войвода				100 000			100 000
		Изграждане на Туристически информационен пункт в с.Боян Ботево				100 000			100 000
		Създаване на квартирно бюро в община Минерални бани		2 000					2 000
		Разработване на програма за привличане на туристи от общини от България, Гърция и Турция.		10 000					10 000
СП.Ц.2.1.3. Разработване, регионален маркетинг и реклама на регионални туристически продукти, основани на местния потенциал									

Мярка 2.1.3.1. Формиране на регионални туристически продукти, провеждане на пазарни проучвания, подпомагачи създаването на регионален туристически продукт, разработване на бранд стратегии за региона, отразяващи неговата културна специфика, обичаи и традиции и културни събития, които имат периодичен характер - фестивали, музикални дни, театрални дни, дни на поезията и др.										
			Разработване на туристически пакети на регионалния туристически продукт			2 000				
			Разработване на бранд стратегии за общината и региона				10 000			10 000
			Провеждане на пазарни проучвания, подпомагачи създаването на регионален туристически продукт				10 000			10 000
			Разработване на маркетингови стратегии на туризма и туристическия продукт				10 000			10 000
			Разработване на медиапланове за популяризиране и рекламиране на туристическите обекти				10 000			10 000
			Провеждане на опознавателни пътувания, посещения на пътнически агенти и туроператори, автори на пътеводители, журналисти и др				10 000			10 000
			Маркетингови и подобни проучвания на национално и международно ниво, подобряване на туристическата статистика, разпространяване на информация сред по-широка аудитория;				10 000			10 000
			Мониторинг на ефективността на маркетинговите дейности				10 000			10 000

Мярка 2.1.3.2. Интегрирането в регионален туристически продукт на известни културни и исторически паметници, природни забележителности, на местни обичаи, представени като туристическа атракция и културни събития										
		Участие на туристическия продукт в културни събития			1 000					
		Провеждане на образователни форуми				5 000				
		Провеждане на религиозни форуми				5 000				
		Включване на туристическия продукт в учебната програма на децата и младежта			1 000					
		Възможност за обединяване и равнопоставено съотнасяне на няколко приоритетни теми от културно историческото наследство, обобщаването им и превръщането им в единен приоритет с водещо значение;			1 000					
		Създаване на автентичната среда като материална база за пресъздаване на занаяти и обреди, които сами по себе си ще пресъздадат пълния цикъл				20 000				
		Изготвяне на културна програма на община Минерални бани отразяваща културните събития			2 000					
Мярка 2.1.3.3. Рекламирането на създадените нови туристически продукти. Успешно и оригинално представяне на специфичните районни качества и на уникалността на културните и природните ценности										

		Изработка на културен сайт на община Минерални бани				5 000			5 000
		Изработка и разпространение на рекламни печатни материали с природните и културни забележителности в община Минерални бани				20 000			20 000
		Изработка и разпространение на карта с туристическите маршрути на територията на общината				5 000			5 000
		Заснемане на късометражни филми за природните и културни обекти в общината				50 000			50 000
		Провеждане на интернет реклама на туристическите продукти				20 000			20 000
		Рекламирање в местната и национална преса - весници, списания, радио и др.				10 000			10 000
		Телевизионна реклама на туристическите продукти				500 000			500 000
		Включване на туристическия продукт в on-line национални и световни туристически сайтове				15 000,00			15 000,00
		Заснемане на късометражни филми за Популяризиране на съществуващите традиции и фолклор и възраждане на позабравени такива;				50 000			50 000
		Заснемане на късометражни филми за Популяризиране на съществуващите занаяти, възраждане на замиращи занаяти;				50 000			50 000

		Изработка на рекламни сувенири с характерни културни белези на общината					50 000		50 000	
СП.Ц.2.1.4. Подпомагане на културните и творчески индустрии в общината										
Мярка 2.1.4.1. Подкрепа на визуалните изкуства и популяризиране на съвременни иновативни форми на художествено изразяване, мобилност на визуални, сценични и аудиовизуални произведения и на техните автори и изпълнители										
		Подкрепа на визуалните изкуства и популяризиране на съвременни иновативни форми на художествено изразяване: керамика, рисуване, живопис, скулптура, печатна графика, дизайн					50 000		50 000	
		Осигуряване на мобилност на визуални, сценични и аудиовизуални произведения и на техните автори и изпълнители във фотография, видео, кино, и архитектура					50 000		50 000	
Мярка 2.1.4.2. Подкрепа на българското участие в международно значими културни събития и инициативи										
		Участие в международни туристически бизнес форуми на Р България					10 000		10 000	
		Участие в международно туристическо изложение "Планините на България - гостоприемство в четири сезона"					10 000		10 000	
		Участие в международен форум "Черноморски туристически форум", Варна					10 000		10 000	

		Участие в Международно туристическо изложение "Културен туризъм", Велико търново				10 000			10 000
		Участие в международни културни фестивали и пленери на щанда на Р България				10 000			10 000
Мярка 2.1.4.3. Подкрепа за организиране на фестивали в регионите, представящи тяхната културна идентичност и популяризиращи ги като културна европейска туристическа дестинация									
		Организиране на фестивал "Мистерията на скалните изсичания в Източни родопи"				50 000			50 000
		Провеждане на ежегоден фестивал „Виното на Сабазий – Загрей“				10 000			10 000
Мярка 2.1.4.4. Създаване на условия за стартиране на нови културни бизнеси									
		Подкрепа на бизнеса в сферата на дизайна и модата, с цел формиране на български бранд - висококачествени марки облекла, обувки, мебели и предмети за дома и офиса.				50 000			50 000
		Подобряване на бизнес-капацитета на съществуващите фирми, работещи в областта на културните индустрии и туризма подобряване на уменията за мениджмънт и маркетинг;				50 000			50 000
		Повишаване атрактивността на обектите чрез регистриране на търговски марки, създаване и търговия с копия на подвижни паметници					50 000		50 000

		Създаване на частни музеи, концесиониране на паметници на културата,					50 000		50 000	
		Създаване на Съвет по туризъм, специален екип от Общинската администрация и НП организации. Създаване на местна туристическа мрежа				5 000,00				
Приоритет 2.2. Развитие на инфраструктурата за опазване на околната среда										
СП.Ц.2.2.1. Укрепване на мрежата от защитени територии и места от Европейската мрежа „Натура 2000“										
Мярка 2.2.1.1. Програми за привличане на обществеността и създаването на партньорства за устойчивото управление на териториите от Националната екологична мрежа										
		Разработване и изпълнение на Общинска програма за опазване на околната среда					100 000		100 000	
Мярка 2.2.1.2. Обвързване на развитието на екологично земеделие и устойчив туризъм с управлението и опазването на защитените територии и другите обекти от НЕМ										
		Създаване на нови „зелени“ работни места, основани на развитие на чисти технологии, устойчив туризъм и горско стопанство, биологично земеделие					100 000		100 000	
Мярка 2.2.1.3. Устойчиво управление на земеделската земя										
		Подкрепа за развитие на биологичното земеделие и производството на биопродукти. Подкрепа за българските фермери, произвеждащи					100 000		100 000	

			качествени и чисти храни							
Мярка 2.2.1.4. Разработване на общинска програма за наблюдение, управление и мониторинг на качеството на атмосферния въздух, почвите и водите										
			Предотвратяване на замърсяването на въздуха, почвите и водите и ефективно налагане на тежки санкции за фирмите замърсители с въвеждане на нови, по-строги и изчерпателни директиви.				100 000			100 000
			Екологичен мониторинг - изграждане на система за непрекъснато следене на замърсяването на въздуха, водата и почвата.				100 000			100 000
			Изграждане на общинско звено за управление на отпадъците. Контрол на стопанисването и експлоатацията на водите на територията на общината.				10 000			10 000
			Инвентаризация на всички източници на замърсяване на речните басейни и контрол върху пречистването на отпадните води.				10 000			10 000
			Минимизиране на екологичните рискове от стари замърсявания и привеждане в съответствие с екологичните изисквания				10 000			10 000
СП.Ц.2.2.2. Подобряване качеството и ефективността на водоснабдителните услуги за бизнеса и населението в районите и доближаване до европейските стандарти в тази област										

Мярка 2.2.2.1. Провеждане на технически и технологични мероприятия в съответствие със стратегията за ВИК инфраструктурата за изграждане на нови и реконструкция на съществуващи водоснабдителни мрежи									
			Изграждане на нови и реконструкция на съществуващи водоснабдителни мрежи				5 000 000		5 000 000
			Основен ремонт на вътрешна водопроводна мрежа в с. Минерални бани				500 000		500 000
			Рехабилитация на централен водопровод в с. Минерални бани				500 000		500 000
			Обновяване на помпена станция Църкелите				250 000		250 000
			Изграждане на мрежа за питейно водоснабдяване – с. Колец				250 000		250 000
			Водоснабдяване на с. Винево от група Караманци				500 000		500 000
			Изграждане на водоем за с. Долно Брястово				250 000		250 000
			Подмяна на вътрешна водопроводна мрежа в с. Татарево				500 000		500 000
			Ремонт на водоем Татарево				150 000		150 000
			Изграждане на водоем с напоително поле – с. Сърница				250 000		250 000

		Ремонт на водоем и изграждане на мрежа за поливно водоснабдяване в с. Боян Ботево				500 000			500 000
		Обновяване на площи за широко обществено ползване, предназначение за трайно задоволяване на обществените потребности в три населени места в община Минерални бани”, включващ: 1) Обект “Благоустрояване, паркоустрояване на парк кв. 7 УПИ II по плана на с. Минерални бани, община Минерални бани”; 2) Обект “Реконструкция и благоустрояване на парково пространство в УПИ I - 167, кв. 12 с. Караманци, община Минерални бани” ; 3) Обект “Парково осветление в кв. 8 с. Винево, община Минерални бани”(Доп. - РОС, 665 от 2018 г.)				750 000			
		Мярка 2.2.2.2. Подобряване на техническото състояние на водопроводните системи и изграждане на пречиствателни станции за питейни води							
		Изграждане на пречиствателни станции за питейни води				1 000 000			1 000 000
		СП.Ц.2.2.3. Устойчиво управление на водните ресурси в регионите чрез изграждане и модернизиране на канализационните системи и пречистване на отпадните води							

Мярка 2.2.3.1. Подобряване управлението на водния цикъл като цяло и в частност за провеждане на технически и технологични мероприятия за изграждане на канализационни системи и пречиствателни станции за отпадъчни води в населените места под 2000 е.ж.									
			Изграждане на канализационни системи и ПСОВ в с. Сираково				1 000 000		1 000 000
			Изграждане на канализационни системи и ПСОВ в с. Долно Брястово – 5км. дължина на мрежата				1 000 000		1 000 000
			Изграждане на канализационни системи и ПСОВ в с. Горно Брястово – 3км. дължина на мрежата				1 000 000		1 000 000
			Изграждане на канализационни системи и ПСОВ в с. Татарево				1 000 000		1 000 000
			Изграждане на канализационни системи и ПСОВ в с. Спахиево – 5 км.				1 000 000		1 000 000
			Изграждане на канализационни системи и ПСОВ – с. Ангел Войвода				1 000 000		1 000 000
			Изграждане на канализационни системи и ПСОВ в с. Винево				1 000 000		1 000 000
			Изграждане на пречиствателна станция за отпадни води в с. Минерални бани				5 000 000		5 000 000
			Изграждане на пречиствателни станции за отпадни води в с. Сусам, Караманци, Боян Ботево				2 000 000		2 000 000
Мярка 2.2.3.2. Изграждане на биологично стъпало на пречиствателни станции за отпадъчни води за всички агломерации с над 2000 еквивалентни жители									

		Изграждане на биологично стъпало на ПОСВ				2 000 000			2 000 000
СП.Ц.2.2.4. Ефективно използване на ресурсите в регионите чрез оптимизиране събирането на отпадъци и внедряване на съвременни технологии за разделно събиране, компостиране на биоразградимите отпадъци, рециклиране и екологично обезвреждане в изпълнение на Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа в периода до 2020 г.									
Мярка 2.2.4.1. Изпълнение на дейности, насочени към комплексното решаване на проблемите, свързани с отпадъците									
		Програма за сепариране, рециклиране и наново използване на битовите и строителните отпадъци.		5 000					5 000
		Санитаране на нерегламентираните сметища в община Минерални бани				10 000			10 000
		Създаване на модерна система за сметосъбиране и сметоизвозване в Община Минерални бани				50 000			50 000
		Изграждане на депа за строителни отпадъци в община Минерални бани				500 000			500 000
Мярка 2.2.4.2. Изграждане на компостиращи инсталации за биоразградими отпадъци на площадките на общинските депа за обезвреждане на битови отпадъци, изграждане на инсталации за разделяне, сепариране на отпадъците, закриване и рекултивация на депа за отпадъци на територията на съществуващи сметища, които не отговарят на съвременните технически стандарти									
		Разработване на Програма за изграждането на компостиращи инсталации за биоразградими отпадъци на площадките на общинските депа за обезвреждане на битови отпадъци				20 000			20 000

СП.Ц.2.2.5. Опазване, поддържане и възстановяване на биологичното разнообразие като част от природния потенциал за устойчиво развитие на районите										
Мярка 2.2.5.1. Разработване и актуализиране на планове за управление на защитени територии и изпълнение на мерки										
		Изготвяне на план за управление на защитените територии				20 000			20 000	
		Изготвяне на план за устойчиво използване на минералната вода				5 000			5 000	
Мярка 2.2.5.2. Разработване на планове за управление на защитени зони по „Натура 2000“ и изпълнение на мерки										
		Изготвяне на план за управление на защитени зони по Натура 2000				5 000			5 000	
Мярка 2.2.5.3. Картирането на природни местообитания и видове, предмет на опазване в зоните по „Натура 2000“										
		Изготвяне на карти на природни местообитания и видове, предмет на опазване в зоните по „Натура 2000				200 000			200 000	
Мярка 2.2.5.4. Разработването на планове за действие за застрашени животински и растителни видове, както и опазването, поддържането и възстановяването на местообитания и видове										
		Разработване на Програма за съхраняване на дивата природа и биологичното разнообразие в община Минерални бани				5 000			5 000	

		Разработване на Програма за намаляване на обезлесяването и съвместни действия за опазване и устойчиво ползване на горите в община Минерални бани				5 000			5 000	
Мярка 2.2.5.5. Създаването на подходящи условия за наблюдение на редки и застрашени видове и привличането на лимитиран брой туристи, вкл. с научни цели										
		Изготвяне на план за устойчиво развитие на туризма в защитени зони по Натура 2000				5 000			5 000	
СП.Ц.2.2.6. Превенция на природни рискове. Планиране на дейности, осигуряващи им адаптиране към климатичните промени и редуциране на природните рискове до допустими нива										
Мярка 2.2.6.1. Изграждане на системи за ранно предупреждение за възникващи опасности от наводнения, пожари, активиране на свлачищни райони										
		Изграждане на системи за ранно предупреждение за възникващи опасности от наводнения, пожари, активиране на свлачищни райони				200 000			200 000	
Мярка 2.2.6.2. Почистване на корита на реки и изграждане на защитни съоръжения										
		Почистване речното корито на на р. Спахиевска;				50 000			50 000	
		Корекция бреговете на реката в с. Сираково;				200 000			200 000	

		Корекция на дървета в с.Караманци;				200 000			200 000
		Корекция на дървета с. Сърница.				200 000			200 000
		Корекция на дървета с. Боян Ботево.				200 000			200 000
		Почистване речното корито и корекция на дървета в с.Минерални бани				200 000			200 000
Мярка 2.2.6.3. Изграждане на прилежаща инфраструктура и осигуряване на физическа охрана на недвижими паметници и археологически обекти									
		Изграждане на прилежаща инфраструктура и осигуряване на физическа охрана на недвижими паметници и археологически обекти				200 000			200 000
Мярка 2.2.6.4. Ефективно управление на общинския горски фонд									
		Залесяване с подходящи за района дървесни видове (атласки кедър, черен бор, дъб-благун, зимен дъб, сребърна липа, червен американски дъб) и възстановяване на изсечените общински гори				200 000			200 000

		Осигуряване на алтернативна заетост и допълнителни приходи за общината, посредством ефективното експлоатиране на горските ресурси.		20 000				20 000	
		Създаване на звено и система за полска и горска охрана		20 000				20 000	
		Превантивни дейности срещу пожари в горските територии, класифицирани като гори с висок и среден риск от пожари				200 000		200 000	
		Извеждане на сечите – осветление прочистка в семенно възобновени издънкови насаждения на възраст до 10 години				200 000		200 000	
		Отгледни сечи във високостъблени насаждения и култури до 40 годишна възраст				200 000		200 000	
		Охрана на горските територии		20 000				20 000	
		Контрол върху горските територии, както и другите дейности в горските територии, са приоритет на община Минерални бани.		20 000				20 000	

Стратегическа цел 3. Насърчаване на инвестициите чрез прилагане на иновативни решения и повишаване на ресурсната ефективност. Териториално сближаване, и развитие на трансграничното и междуобщинското сътрудничество. Подобряване на транспортната свързаност и достъпа до пазари.

Приоритет 3.1. Активизиране на специфичния потенциал на регионалните и местните икономики чрез подкрепа за повишаване конкурентоспособността на малкия и средния бизнес										
СП.Ц.3.1.1. Стимулиране на икономическото развитие на районите чрез подобряване на достъпа до производствените зони и инфраструктурата им										
Мярка 3.1.1.1. Подобряване на достъпа на обособените производствени зони до инфраструктурни мрежи										
			Подобряване достъпа до производствена зона в с.Минерални бани				50 000			50 000
			Подобряване достъпа до производствена зона в с.Сърница				50 000			50 000
			Подобряване достъпа до производствена зона в с.Караманци				50 000			50 000
			Подобряване достъпа до производствена зона в с.Татарево				50 000			50 000
			Подобряване достъпа до производствена зона в с.Боян Ботево				50 000			50 000
			Подобряване достъпа до производствена зона в с.Винево				50 000			50 000
			Подобряване достъпа до производствена зона в с.Ангел войвода				50 000			50 000
			Подобряване достъпа до производствена зона в с.Сусам				50 000			50 000

		Подобряване достъпа до производствена зона в с.Спахиево				50 000			50 000	
		Изграждане на производствени зони в община Минерални бани				50 000			50 000	
Мярка 3.1.1.2. Осигуряването на достъп до широколентов интернет, който да подпомогне въвеждането на нови технологии от предприятията в зоната и да съдейства за развитието на иновации и разработване на нови продукти										
		Осигуряване на достъп до широколентов интернет в община Минерални бани				100 000			100 000	
СП.Ц.3.1.2. Подкрепа на традиционни икономически дейности в районите и общините										
Мярка 3.1.2.1. Съхраняването на регионалната идентичност е свързано с подкрепа за развитието на традиционните икономически дейности - местни занаяти, грънчарство, килимарство, стъкларство, каменоделство и др.										
		Подкрепа за развитието на традиционните икономически дейности					50 000		50 000	
Мярка 3.1.2.2. Производството на специфични регионални хранителни продукти и напитки ще бъде подкрепяно и популяризирано, като част от регионалния дух и идентичност, с цел разнообразяване на регионалния туристически продукт и утвърждаване на неговата уникалност										
		Подкрепа в производството на традиционни хранителни продукти					50 000		50 000	
СП.Ц.3.1.3. Повишаване на конкурентоспособността на районите чрез развитие на нови бизнес модели за МСП, въвеждане на нови технологии и иновации в МСП в изостанали, селски райони и райони за целенасочена подкрепа										
Мярка 3.1.3.1. Внедряването на нови технологии и прилагането на иновации е най-сигурният път за повишаване на конкурентоспособността на районите. Този тип публични интервенции са с доказана устойчивост и способност за привличане на желани инвестиции, водещи до създаване на привлекателни работни места, задържане на човешкия капитал и генериране на регионален растеж										

		Развитие на нови бизнес модели за МСП чрез внедряването на нови технологии и прилагането на иновации						100 000	100 000	
		Мярка 3.1.3.2. Предоставянето на подкрепа за реструктуриране и развитие на нови бизнес модели, повишаващи на конкурентоспособността на малките и средни предприятия ще допринесе за постигане на икономически растеж на регионалната икономика и откриване на нови работни места								
		Реструктуриране и развитие на нови бизнес модели и производствени дейности на МСП						100 000	100 000	
		Откриване на нови фирми на основата на нови идеи и иновации						100 000	100 000	
		Мярка 3.1.3.3. Подкрепа за предприятията в изоставащите в развитието си райони за модернизиране, повишаване на капацитета на заетите, чрез придобиване на нови професионални умения и разработване на маркетингови стратегии, с цел запазване на работните места и създаване на нови.								
		Модернизиране и повишаване капацитети на заетите в МСП						100 000	100 000	
		СП.Ц.3.1.4. Стимулиране активизирането на бизнеса в изоставащи райони и постигане на дългосрочна устойчивост чрез насърчаването на индивидуалното и колективното предприемачество								
		Мярка 3.1.4.1. Стартиране на собствена стопанска дейност и на развитието на съответни подкрепящи публични услуги в икономически изостаналите райони, в т.ч. географски необлагодетелствани райони, като се осигури необходимата бизнес инфраструктура								
		Стартирането на нови фирми в подкрепа на публични услуги						100 000	100 000	
		Мярка 3.1.4.2. Подкрепа за безработни лица от възрастовата група 20-64 год.								

		Подкрепа на трудовата безработица за лица от 20 до 64г.						100 000	100 000	
Приоритет 3.2. Развитие на междуобщинското и трансграничното сътрудничество и мобилизиране потенциала на периферните гранични територии										
СП.Ц.3.2.1. Активизиране на трансграничните контакти и разширяване на сътрудничеството за постигане на интегрирано икономическо, социално и териториално развитие на съседните гранични райони										
Мярка 3.2.1.1. Разработване и изпълнение на съвместни проекти и инициативи между периферните гранични райони, насочени към подобряване качеството на живот и работната среда, достъпа до основните публични услуги, създаването на нови възможности за повишена регионална конкурентоспособност и устойчиво развитие										
		Разработване на проект по ТГС за подобряване качеството на живот и работната среда						200 000	200 000	
		Разработване на проект по ТГС за подобряване достъпа до основни публични услуги						200 000	200 000	
		Разработване на проект по ТГС за повишена конкурентоспособност и устойчиво развитие						200 000	200 000	
Мярка 3.2.1.2. Фокусиране на инвестиционни дейности върху развитие на съвместни туристически и културни инициативи, съвместно управление на рискове и опазване на околната среда										
		Разработване на проект по ТГС за разработване на съвместни туристически инициативи и опазване на околната среда						200 000	200 000	
		Участие в международни програми за сътрудничество.						200 000	200 000	
		Разработване и изпълнение на съвместни междуобщински проекти						200 000	200 000	

		Разработване и изпълнение на съвместни трансгранични проекти				200 000			200 000
Приоритет 3.3. Развитие и модернизация на теническата инфраструктура и подобряване на информационната свързаност									
СП.Ц.3.3.1. Ефективно поддържане, модернизация и развитие на транспортната инфраструктура									
Мярка 3.3.1.1. Подобряване на общинска мрежата от пътища IV клас									
		Рехабилитация на общински път до връх Аида				600 000			600 000
		Рехабилитация на общински път Спахиево - Сираково				600 000			600 000
		Рехабилитация на общински път Ангел войвода - Винево				600 000			600 000
		Рехабилитация на общински път Винево- общинаЧерноочене				600 000			600 000
		Рехабилитация на общински път Минерални бани - Татарево				600 000			600 000
		Обновяване на площи за широко обществено ползване, предназначение за трайно задоволяване на обществените потребности в три населени места в община Минерални бани", включващ: 1) Обект "Благоустрояване,				750 000			

		паркоустрояване на парк кв. 7 УПИ II по плана на с. Минерални бани, община Минерални бани"; 2) Обект "Реконструкция и благоустрояване на парково пространство в УПИ I - 167, кв. 12 с. Караманци, община Минерални бани" ; 3) Обект "Парково осветление в кв. 8 с. Винево, община Минерални бани"(Доп. - РОС, 665 от 2018 г.)							
		Дейност "Благоустрояване на улична мрежа в три населени места в община Минерални бани", вкл. 1) "Благоустрояване на бул. "Васил Левски" о.т.300` - о.т.3 в село Минерални бани", 2) "Благоустрояване на ул."Юрий Гагарин" п.т.39 - о.т.22 в село Минерални бани", 3) "Благоустрояване на ул. "18-та" , с. Караманци О.Т. 54 – О.Т. 134", 4) "Благоустрояване на улица „Атанас Райков“ е с. Сусам, община Минерални бани"(Доп. - РОС, 666 от 2018 г.)						1 115 000	
Мярка 3.3.1.2. Постигане на висока степен на безопасност и сигурност на транспорта									
		Направа на хоризонтална и вертикална маркировка по общинските пътища						200 000	200 000

		Почистване на банкети и канавки и поддържане на общинските пътища				200 000			200 000	
Мярка 3.3.1.3. Ограничаване негативното въздействие на транспорта върху околната среда и здравето на хората										
		Намаляване въздействието на транспорта върху околната среда и здравето, чрез изграждане на скоростен транзитен общински път				1 000 000			1 000 000	
Мярка 3.3.1.4. Устойчиво развитие на масовия обществен транспорт										
		Гъвкавост и планиране на транспортните услуги в община Минерални бани		2 000					2 000	
Мярка 3.3.1.5. Изграждане на инфраструктура за въздушен транспорт										
		Проучване и проектиране на летище за учебно-спортни и селскостопански самолети в община Минерални бани				50 000			50 000	
СП.Ц.3.3.2. Развитие на техническата инфраструктура – теле- и компютърни комуникации (ИКТ)										
Мярка 3.3.2.1. Изграждане на инфраструктура за осигуряване на широколентов достъп										
		Предоставяне на широколентов достъп до интернет в населените места на община Минерални бани				100 000			100 000	

		Дейност "Благоустрояване на улична мрежа в три населени места в община Минерални бани", вкл. 1) "Благоустрояване на бул. "Васил Левски" о.т.300` - о.т.3 в село Минерални бани", 2) "Благоустрояване на ул."Юрий Гагарин" п.т.39 - о.т.22 в село Минерални бани", 3) "Благоустрояване на ул. "18-та" , с. Караманци О.Т. 54 – О.Т. 134", 4) "Благоустрояване на улица „Атанас Райков" е с. Сусам, община Минерални бани"(Доп. - РОС, 666 от 2018 г.)				1 115 000				
Мярка 3.3.2.2. Създаване на обществени информационни системи										
		Въвеждане на системи за обработка на данни в обществените услуги				5 000			5 000	
		Въвеждане на операционни системи за работа с клиенти на община Минерални бани				5 000			5 000	
		Въвеждане на системи за отчети и информация за развитието на общината				5 000			5 000	
		Подмяна на остарелите аналогови централи в селата Караманци, Сърница, Сираково				100 000			100 000	
Мярка 3.3.2.3. Обезпечаване на on-line услуги										

		Цялостно информационно обслужване на клиентите на община Минерални бани		2 000					2 000	
		24-часов център за работа с клиенти		20 000					20 000	
		Проверка състоянието на индивидуалната партида на жителите на общината		5 000					5 000	
СП.Ц.3.3.3. Газифициране на община Минерални бани										
Мярка 3.3.3.1.Изграждане на газоразпределителна мрежа в община Минерални бани										
		Газифициране на домакинствата в селата						1 000 000	1 000 000	
		Газифицирани на бизнеса в общината						1 000 000	1 000 000	
Приоритет 3.4. Развитие на аграрния отрасъл за осигуряване на хранителна сигурност и за производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси										
СП.Ц.3.4.1. Балансирано секторно и структурно развитие на аграрния отрасъл										
Мярка 3.4.1.1. Подкрепа за развитието на биологичното производство										
		Създаване на достатъчно на брой окрупнени и пазарно ориентирани стопанства в направления на производството на зеленчуци , плодове, месо , мляко и други.						50 000	50 000	

		Подпомагане на едноличните стопанства и дребните фермери, чиито производство се очаква да бъде свързано със създаването на специфични хранителни продукти на биологичното земеделие.					50 000		50 000	
Мярка 3.4.1.2. 4. Повишаване на конкурентноспособността на стопанствата и предприятията от селското и горското стопанство и хранително-преработвателния сектор										
		Модернизацията и развитието на производствената инфраструктура					100 000			
		Подкрепа за изграждането на складове, хладилници, пътища и ефективни комуникационни връзки					500 000		500 000	
СП.Ц.3.4.2. Модернизирани и технологично обновяване на стопанствата и инфраструктурата в отрасъла. Развитие и ускорено въвеждане на иновациите в земеделската практика										
Мярка 3.4.2.1. Изграждане на напоителни системи за обработваемите земи										
		Възстановяване и модернизирани на напоителните канали и хидромелиоративни съоръжения.					500 000		500 000	
		Изграждане на нови хидромелиоративни съоръжения					500 000		500 000	
Мярка 3.4.2.2. Изграждане на изкупвателен пункт за земеделска продукция										
		Изграждане на пазар за земеделска продукция в с.Минерални бани					500 000		500 000	

Мярка 3.4.2.3. Създаване на благоприятни условия за развитие на кооперативното и фамилното земеделие и животновъдство										
		Разработване на общинска програма за развитие на алтернативно земеделие		5 000					5 000	
		Създаване на сдружение на селскостопанските производители					5 000		5 000	
Мярка 3.4.2.4. Развитие на предприятия, преработващи селскостопанска продукция										
		Изграждане на винарни					1 000 000		1 000 000	
		Изграждане на млекопреработващи предприятия					500 000		500 000	
		Изграждане на колбасарски цех					500 000		500 000	
Мярка 3.4.2.5. Подобряване на структурата на земеползване в общината										
		Изработване на земеустройствена и комасационна програма		5 000					5 000	
		Проучване и разработване на бонитетни оценки на земеделските земи		5 000					5 000	
		Инвентаризация на общинския поземлен фонд, разработване и изпълнение на програма за оптималното му използване		5 000					5 000	

СП.Ц.3.4.3. Повишаване на професионалната квалификация и информираността на земеделските производители									
Мярка 3.4.3.1. Повишаване на информираността на земеделските производители									
		Създаване на база данни в общинската администрация относно възможностите за финансиране в селското стопанство и регулярно разпространение на актуална информация сред производителите.				10 000			10 000
		Изграждане на агроинформационен център за обслужване на селскостопанските производители				200 000			200 000
		Въвеждане и спазване на Европейски стандарти по отношение на качеството и санитарно-хигиенните норми при производството на селскостопански продукти.				10 000			10 000
Мярка 3.3.3.2. Подобряване образователното равнище и професионалните умения на работната сила									
		Организиране на преквалификационни курсове в зависимост от търсенето на пазара на труда /хотелиерство и ресторантьорство, шивачество, обучение на туристически гидове/				20 000			20 000

		Създаване на нови работни места по програми за временна трудова заетост				100 000			100 000	
		Изграждане на консултативен център за реализация на младите хора				20 000			20 000	
		Организиране и договаряне на стажове с работодателите от общината.					100 000		100 000	
		Включване на информационните и комуникационни технологии в училищата.				20 000			20 000	
СП.Ц.3.3.4. Превръщане на земеделското производство в привлекателен бизнес, осигуряващ стабилни и справедливи доходи на заетите в него										
Мярка 3.3.4.1. Привличане на инвестиции										
		Търсене на нови пазари и източници за финансиране на животновъдите в община Минерални бани	5 000						5 000	
		Разработване на маркетингова стратегия и профил на общината.	5 000						5 000	
		Представяне на общината на национални и международни форуми за търсене на инвеститори				20 000			20 000	
		Разширяване на връзките на общината с други общини, области и градове в страната и чужбина с цел привличане на инвеститорския интерес	5 000						5 000	

		Работа в мрежа с организации, подкрепаци икономическото развитие /Агенция за чуждестранни инвестиции, Министерство на икономиката, Агенция за малки и средни предприятия	5 000						5 000	
Мярка 3.3.4.2. Подобряване и обогатяване на спектъра от услуги, които се предоставят на бизнеса в община Минерални бани										
		Създаване на специализирано звено за насърчаване започване на бизнес в общината посредством предоставяне на консултации, информация за издаване на разрешителни и за наличната площ за стопанска дейност в общината	10 000						10 000	
СП.Ц.3.3.5. Създаване на конкурентоспособен рибарски сектор, осигуряващ устойчиво управление на рибарството и аквакултурите										
Мярка 3.3.5.1. Създаване на конкурентоспособен рибарски сектор										
		Развитие на технически иновации и знания, водещи до понижаване въздействието върху околната среда, насърчаване на по устойчиво използване на ресурсите, въвеждане на нови, устойчиви производствени методи					200 000		200 000	
		Въвеждане на пазара на нови или значително подобрени продукти, нови видове аквакултури с добър пазарен потенциал, нови или подобрени процеси, нови или подобрени					200 000		200 000	

		системи за управление и организация							
		Добавяне на стойност чрез изграждане на помещения за туристи, заведения за хранене, любителски риболов и др.					2 000 000		2 000 000
СП.Ц.3.3.6. Постигане на високо ниво на защита на човешкото здраве и интересите на потребителите по отношение на храните чрез прилагането на интегриран подход на контрол по цялата хранителна верига									
Мярка 3.3.6.1. Прилагане на контрол по цялата хранителна верига									
		Изграждане на лаборатория за контрол на качеството на продукцията				200 000			200 000
		Прилагане на европейски санитарни стандарти по цялата хранителна верига				200 000			200 000
ОБЩО				688 000	0,00	86219000	13690000	605 000	99884000

Настоящият Общински план за развитие на община Минерални бани за периода 2014-2020 г. е приет с Решение № 752 от 11.09.2014 г. по Протокол №46 от 11.09.2014 г. Същият е допълнен с Решение № 217 от 24.06.2016 г.; Решения № 665 и № 666 от 20.06.2018 г. и Решение № 803/28.02.2019 г.

Зам. Председател на ОбС.....
/Мустафа Шабан/